



Samenwerkingsovereenkomst
Contracttekst
Vlaams Gewest - Gemeenten

Samenwerkingsovereenkomst.
'Milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling.'
Uitvoeringsfase 2005-2007



Ministerie van de
Vlaamse Gemeenschap

Inhoudsopgave.

1 **Hoofdstuk 1:Definities**

1

2 **Hoofdstuk 2: Duur en ondertekening en evaluatieprocedure**

2 [Art. 2.1 Duur en ondertekening](#)

2 [Art. 2.2 Beoordelingsprocedure](#)

4 **Hoofdstuk 3: Opbouw en ondertekeningsmogelijkheden**

4 [Art. 3.1 Opbouw \(Samenwerkingsovereenkomst\)](#)

4 [Art. 3.2 Ondertekeningsmogelijkheden \(Niveau's 1,2,3 \)](#)

6 **Hoofdstuk 4: Algemene bepalingen**

6 [Art. 4.1 – Art. 4.7 Algemene beginselen](#)

8 **Hoofdstuk 5: Verbintenissen van de gemeente**

8 **Afdeling 5.1: Instrumentarium**

8 [Art. 5.1.1 Definities en algemene bepalingen](#)

8 [Art. 5.1.1.1 Definities](#)

8 [Art. 5.1.1.2 Algemene bepalingen](#)

8 [Art. 5.1.2 Specifieke bepalingen per niveau](#)

9 **Art. 5.1.2.1 Niveau 1**

9 [Art. 5.1.2.1.1 Gemeentelijk milieujaarprogramma](#)

10 [Art. 5.1.2.1.2 Gemeentelijk milieubeleidsplan](#)

10 [Art. 5.1.2.1.3 Gemeentelijke diensten](#)

10 [Art. 5.1.2.1.3.1 Algemene werking](#)

10 [Art. 5.1.2.1.3.2 Interne milieuzorg](#)

11 [Interne en externe communicatie](#)

11 [Art. 5.1.2.1.3.3 Toezicht](#)

11 [Art. 5.1.2.1.3.4 Integratie](#)

12 [Art. 5.1.2.1.3.5 Duurzaamheidsambtenaar](#)

12 [Art. 5.1.2.1.3.6 Milieu management informatie systeem](#)

13 [eMIL, NAV en MKROS](#)

14 [Gewestelijke rioleringsdatabank](#)

14 [Milieuklachten-, registratie- en opvolgingssysteem \(MKROS\)](#)

15 [Art. 5.1.2.1.3.7 Mina-werkers](#)

17 [Art. 5.1.2.1.4 Gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur](#)

17 [Statuten](#)

17 [Bevoegdheden](#)

18 [Adviesvraag en adviesverlening](#)

18 [Samenstelling](#)

19 [Werking en ondersteuning](#)

19 [Samenwerking met andere adviesraden](#)

19 [Jaarverslag](#)

20 **Art. 5.1.2.2 Niveau 2**

20 [Art. 5.1.2.2.1 Gemeentelijke diensten](#)

20 [Art. 5.1.2.2.1.1 Milieubarometer](#)

20 [Art. 5.1.2.2.1.2 Duurzaamheidsambtenaar](#)

20 [Art. 5.1.2.2.2 Participatie en doelgroepenbeleid](#)

21 **Art. 5.1.2.3 Niveau 3**

21 [Art. 5.1.2.3.1 Project niveau 3-duurzaamheidstoets](#)

21 [Art. 5.1.3 Evaluatie uitvoering -rapportering](#)

21 [Art. 5.1.3.1 Evaluatie](#)

21 [Art. 5.1.3.2 Rapportering over uitvoering](#)

21 [niveau 1](#)

(vervolg Hoofdstuk 5: Verbintenissen van de gemeente.)

23		niveau 2
23	Art. 5.1.4	Subsidie
24	Afdeling 5.2: cluster Vaste Stoffen	
24	Art. 5.2.1	Definities en algemene bepalingen
24	Art. 5.2.1.1	Definities
25	Art. 5.2.1.2	Algemene bepalingen
26	Art. 5.2.2	Specifieke bepalingen per niveau
26	Art. 5.2.2.1	Niveau 1
26	Art. 5.2.2.1.1	Werking binnen de eigen diensten
26		Milieuverantwoord productgebruik
27		Afvalstoffen
27	Art. 5.2.2.1.2	Werking naar buiten uit
27		Milieuverantwoord productgebruik
27		Afvalstoffen
28	Art. 5.2.2.2	Niveau 2
28	Art. 5.2.2.2.1	Werking binnen de eigen diensten
28		Milieuverantwoord productgebruik
28		Afvalstoffen
28	Art. 5.2.2.2.2	Werking naar buiten uit
28		Milieuverantwoord productgebruik
28		Afvalstoffen
29	Art. 5.2.2.3	Niveau 3 - projectvoorstel
29	Art. 5.2.3	Evaluatie uitvoering -betalingsvoorwaarden
29	Art. 5.2.3.1	Evaluatie
29	Art. 5.2.3.2	Rapportering over uitvoering
29		Rapportering in het milieujaarprogramma
29		Rapportering los van het milieujaarprogramma
30	Art. 5.2.4	Subsidie
31	Afdeling 5.3: cluster Water	
31	Art. 5.3.1	Definities en algemene bepalingen
31	Art. 5.3.1.1	Definities
31	Art. 5.3.1.2	Algemene bepalingen
32	Art. 5.3.2	Specifieke bepalingen per niveau
32	Art. 5.3.2.1	Niveau 1
32	Art. 5.3.2.1.1	Werking naar buiten uit
32		Subsidie voor individuele afvalwaterzuivering
32		Subsidie voor gebruik van hemelwater
33		Infiltratie van hemelwater in de bodem
33	Art. 5.3.2.1.2	Werking binnen de eigen diensten
33		Onderhoud van de waterlopen en grachtenstelsels
33		Voorkomen van vismigratieknelpunten
34		Sensibilisatie-acties met betrekking tot erosie
34		Uitvoeren van een wateraudit in gemeentelijke gebouwen (...)
35		Opmaak gemeentelijk reglement m.b.t. overwelving baangrachten
35	Art. 5.3.2.2	Niveau 2- werking binnen de eigen diensten en naar buiten uit
35		Opmaak van actieplannen binnen het DuLo-waterplan
35		Uitvoering projecten uit deelbekkenbeheerplan of DuLo-waterplan
36	Art. 5.3.2.3	Niveau 3 - projectvoorstel
36	Art. 5.3.3	Evaluatie uitvoering - Rapportering
36	Art. 5.3.3.1	Evaluatie
36	Art. 5.3.3.2	Rapportering over uitvoering en planning
36		Algemene bepalingen
36		niveau 1
38		niveau 2
39		niveau 3
39	Art. 5.3.4	Subsidie

40	<u>Afdeling 5.4: cluster Natuurlijke Entiteiten</u>
40	Art. 5.4.1 Definities en algemene bepalingen
40	Art. 5.4.1.1 Definities
40	Art. 5.4.1.2 Algemene bepalingen
41	Art. 5.4.2 Specifieke bepalingen per niveau
41	<u>Art. 5.4.2.1 Niveau 1</u>
42	Beoordelingscriteria
42	<u>Art. 5.4.2.2 Niveau 2</u>
42	Beoordelingscriteria
43	<u>Art. 5.4.2.3 Niveau 3 - projectvoorstel</u>
43	Art. 5.4.3 Evaluatie uitvoering - Rapportering
43	Art. 5.4.3.1 Evaluatie
43	Art. 5.4.3.2 Rapportering over uitvoering niveau 1 en 2
43	De subsidieaanvraag voor acties of projecten
44	Art. 5.4.4 Subsidie

45	<u>Afdeling 5.5: cluster Hinder</u>
45	Art. 5.5.1 Definities en algemene bepalingen
45	Art. 5.5.1.1 Definities
45	Art. 5.5.1.2 Algemene bepalingen
45	Art. 5.5.2 Specifieke bepalingen per niveau
45	<u>Art. 5.5.2.1 Niveau 1</u>
46	Art. 5.5.2.1.1 Werking binnen de eigen diensten
46	Opvolging van klachten
46	Politiereglement verbod op afvalverbranding
46	Beleidskader geluidshinder
46	Eigen beheer
46	Art. 5.5.2.1.2 Werking naar buiten uit
46	<u>Art. 5.5.2.2 Niveau 2</u>
46	Art. 5.5.2.2.1 Werking binnen eigen diensten
46	Geïntegreerd hinderreglement
46	Inventaris en actieplan
47	Art. 5.5.2.2.2 Werking naar buiten uit
47	Verscherpt toezicht
47	Conflictbemiddeling
47	<u>Art. 5.5.2.3 Niveau 3 -projectvoorstel</u>
47	Art. 5.5.3 Evaluatie uitvoering – Rapportering
47	Art. 5.5.3.1 Evaluatie
48	Art. 5.5.3.2 Rapportering over uitvoering
48	niveau 1
48	niveau 2
48	Art. 5.5.4 Subsidies
49	Art. 5.5.5 Bijkomende Optionele bepalingen bij de cluster Hinder
49	Art. 5.5.5.1 Opruimen kleine partijen achtergelaten gevaarlijke afvalstoffen
49	Art. 5.5.5.2 Bodemverontreiniging

50	<u>Afdeling 5.6: cluster Mobiliteit</u>
50	Art. 5.6.1 Definities en algemene bepalingen
50	Art. 5.6.1.1 Definities
50	Art. 5.6.1.2 Algemene bepalingen
50	Art. 5.6.2 Specifieke bepalingen per niveau
50	<u>Art. 5.6.2.1 Niveau 1- eerste aanzet tot milieutoetsing van het mobiliteitsbeleid en uitvoering acties</u>
50	Milieutoetsing van het mobiliteitsbeleid/-plan
50	Uitwerking en uitvoeren van acties
51	Art. 5.6.2.1.1 Werking binnen de eigen diensten
51	Milieutoetsing van het mobiliteitsbeleid/-plan
51	Het uitwerken en uitvoeren van acties
51	Art. 5.6.2.1.2 Werking naar buiten uit

(vervolg Hoofdstuk 5: Verbintenissen van de gemeente.)

51		Het uitwerken en uitvoeren van acties
51	Art. 5.6.2.2	Niveau 2 – toetsing gemeentelijk mobiliteitsplan en uitvoering project(en)
52	Art. 5.6.2.2.1	Werking binnen de eigen diensten – Milieutoetsing van het mobiliteitsplan
52	Art. 5.6.2.2.2	Werking naar buiten uit - Het uitwerken en het uitvoeren van project(en)
52	Art. 5.6.2.3	Niveau 3 - projectvoorstel
53	Art. 5.6.3	Evaluatie uitvoering -Rapportering
53	Art. 5.6.3.1	Evaluatie
53	Art. 5.6.3.2	Rapportering over uitvoering
53		niveau 1
54		niveau 2
54	Art. 5.6.4	Subsidie

Afdeling 5.7: cluster Energie.

55	Art. 5.7.1	Definities en algemene bepalingen
55	Art. 5.7.1.1	Definities
56	Art. 5.7.1.2	Algemene bepalingen
57	Art. 5.7.2	Specifieke bepalingen
57	Art. 5.7.2.1	Niveau 1 – opstarten van energiezorg
57	Art. 5.7.2.1.1	Werking binnen de eigen diensten
57	Art. 5.7.2.1.2	Werking naar buiten uit
58	Art. 5.7.2.2	Niveau 2 – uitbouwen van energiezorg
58	Art. 5.7.2.2.1	Werking binnen de eigen diensten
58	Art. 5.7.2.2.2	Werking naar buiten uit
58	Art. 5.7.2.3	Niveau 3 - projectvoorstel
58	Art. 5.7.3	Evaluatie uitvoering - Rapportering
58	Art. 5.7.3.1	Evaluatie
59	Art. 5.7.3.2	Rapportering over uitvoering
59		niveau 1
59		niveau 2
60	Art. 5.7.4	Subsidie

Afdeling 5.8: cluster Burgers en Doelgroepen

61	Art. 5.8.1	Niveau 3 - projectvoorstel
61	Art. 5.8.2	Evaluatie uitvoering - Rapportering

Afdeling 5.9: cluster Gebiedsgericht Beleid

62	Art. 5.9.1	Definities en algemene bepalingen
62	Art. 5.9.1.1	Definities
62	Art. 5.9.1.2	Algemene bepalingen
63	Art. 5.9.2	Specifieke bepalingen voor niveau 3 - projectvoorstel
64	Art. 5.9.3	Evaluatie uitvoering - betalingvoorwaarden

Hoofdstuk 6: Verbintenissen van het Vlaamse Gewest.

Afdeling 6.1: financiële bepalingen

65	Art. 6.1.1 – Art. 6.1.1.1	Algemeen
65-68	Art. 6.1.2 – Art. 6.1.2.7	Niveau 1
68-70	Art. 6.1.3 – Art. 6.1.3.4	Niveau 2
70	Art. 6.1.4 – Art. 6.1.4.1	Niveau 3
70		Brownfields
70-71	Art. 6.1.5 – Art. 6.1.5.2	Overige subsidies
71	Art. 6.1.6 – Art. 6.1.6.2	Betalingmodaliteiten
71	Art. 6.1.7 – Art. 6.1.7.3	Overige bepalingen

Hoofdstuk 1 : Definities.

- Artikel 1.1** Voor de toepassing van deze samenwerkingsovereenkomst wordt verstaan onder:
- 1° De *overeenkomst*: de toetredingstekst van de samenwerkingsovereenkomst tussen het Vlaamse Gewest en een individuele gemeente.
 - 2° Het *Instrumentarium* is één van de twee grote onderdelen van de overeenkomst en vormt er tevens de basis van. Het Instrumentarium bevat bepalingen die te maken hebben met de organisatie van de gemeentelijke diensten, de organisatie van inspraak in het gemeentelijk milieubeleid en het basismilieubeleid (milieujaarprogramma, milieubeleidsplan).
 - 3° De *8 clusters* zijn het tweede grote onderdeel van de overeenkomst. Elke cluster omvat een aantal bepalingen in verband met één specifiek onderdeel van het gemeentelijk milieubeleid. Volgende clusters maken deel uit van de overeenkomst: Water, Vaste Stoffen, Energie, Mobiliteit, Natuurlijke Entiteiten, Hinder, Burgers en Doelgroepen, Gebiedsgericht Beleid.
 - 4° Een *niveau* is een geheel van acties en maatregelen op eenzelfde peil. Per cluster en voor het Instrumentarium worden telkens 3 niveaus bepaald waarbij geldt dat de acties en maatregelen vervat in het eerste niveau beschouwd worden als het basisniveau, de acties en maatregelen van niveau 2 als intermediair, terwijl de acties en maatregelen van het derde niveau het meest ambitieus zijn.
 - 5° Een *milieu- en natuurvereniging* is een vereniging die natuur en/of milieu als hoofddoelstelling heeft zoals omschreven in het Decreet van 29 april 1991 tot instelling van een milieu- en natuurraad van Vlaanderen en tot vaststelling van de algemene regelen inzake de erkenning en de subsidiëring van de milieu- en natuurverenigingen.
 - 6° De *Handleiding* is een document met extra informatie zoals contactadressen, voorbeelden van goede praktijk, voorbeeldstructuur milieujaarprogramma, enz.
 - 7° Als definitie van *milieujaarprogramma* wordt artikel 2.1.25 van het decreet houdende de algemene bepalingen inzake milieubeleid overgenomen.
 - 8° De definitie van *milieubeleidsplan* wordt gegeven in artikel 2.1.21 van het in punt 9 aangehaalde Decreet.

Hoofdstuk 2: Duur en ondertekening en evaluatieprocedure.

Artikel 2.1 Duur en ondertekening

§1. De overeenkomst beslaat de periode van 1 januari 2005 tot en met 31 december 2007. De overeenkomst wordt van kracht op 1 januari van het jaar waarin de gemeente de overeenkomst ondertekent.

Het Vlaamse Gewest biedt, samen met deze overeenkomst, het ondertekeningformulier aan de gemeente aan.

De gemeente geeft in het ondertekeningsformulier aan welke ambitieniveaus ze per cluster wil behalen.

De gemeente ondertekent het ondertekeningsformulier en stuurt dit voor 1 april terug naar het Vlaamse Gewest. Als de gemeente in de loop van de volgende jaren haar ambitieniveau wil bijstellen, dan dient ze een nieuw ondertekeningsformulier in voor 1 april.

De minister ondertekent het eerste deel van het ondertekeningsformulier na ontvangst voor de onderdelen die overeenkomstig artikel 6.1.6.2, 1° (bij wijze van onmiddellijk voorschot) worden uitgekeerd. De minister ondertekent het tweede deel van het ondertekeningsformulier na definitieve beoordeling van de rapportering voor de overige onderdelen.

§2. Gemeenten die niveau 3 van de overeenkomst afsluiten, bezorgen uiterlijk op 15 januari van het jaar vóór het jaar waarop het niveau 3 project betrekking heeft, hun beknopt ontwerp van projectnota (zie hoofdstuk 3, artikel 3.2 §3) aan het Vlaamse Gewest.

Aan de hand van een goedkeuring van dit ontwerp (15 april) wordt een projectvoorstel (in de vorm van een uitgewerkte projectnota) ingediend uiterlijk 15 augustus. Na de goedkeuring van het projectvoorstel door het Vlaamse Gewest (uiterlijk 15 januari van het jaar waarop het project betrekking heeft) wordt het projectvoorstel opgenomen in het in te dienen milieujaarprogramma. De gemeente rapporteert over de voortgang van het niveau 3 project in het milieujaarprogramma. (zie §1).

Artikel 2.2 Beoordelingsprocedure

§1. De gemeente dient het vastgestelde milieujaarprogramma in tegen 1 april van het betrokken jaar. De gemeente dient in ieder geval het luik rapportering in voor evaluatie. Het luik planning kan maar moet niet voor evaluatie worden voorgelegd. Een uitzondering hierop zijn de acties en projecten die ingediend worden voor subsidie en de gemeenten die een niveau 3 project willen uitwerken. Deze acties/projecten worden wel al bij de planning ingediend. Ook de gemeenten die een niveau 3 project willen uitwerken dienen hun planningsluik in te dienen. (zie verder)

§2. Het Vlaamse Gewest bezorgt ten laatste op 1 juli van het betrokken jaar haar evaluatie aan de gemeente. Gemeenten die nog bijkomende informatie wensen in te dienen, bezorgen deze informatie ten laatste op 15 september van het betrokken jaar aan het Vlaamse Gewest. Een uitzondering hierop is de indiening van aanvragen voor subsidie voor acties of projecten in het kader van de cluster Natuurlijke Entiteiten. Deze worden uiterlijk op 1 april of 1 juli ingestuurd.

§3. Uiterlijk op 1 december van het betrokken jaar worden de resultaten van de evaluatie besproken in de Arbitragecommissie. De Arbitragecommissie adviseert hierover de minister.

§4. Gemeenten die vóór Arbitrage een volledige goedkeuring krijgen, krijgen tegen 1 december de definitieve evaluatie toegestuurd. Voor de andere gemeenten geldt de datum van 20 december. Voor acties of projecten in het kader van de cluster Natuurlijke Entiteiten geldt dat binnen de vijf maanden na indiening deze projecten de gemeente een evaluatie ontvangt vanuit de cluster. Hierbij wordt meegedeeld of het ingediende project in aanmerking komt voor subsidie of niet. De uiteindelijke uitbetaling is afhankelijk van de goedkeuring van het milieujaarprogramma.

§5. De minister kan beslissen op vraag van een van beide partijen en in onderling overleg om bovenstaande termijnen te verlengen voor het Vlaamse Gewest of voor de groep gemeenten. Alle volgende data in de procedure worden met dezelfde termijn verlengd.

Hoofdstuk 3: Opbouw en ondertekeningmogelijkheden.

Artikel 3.1 Opbouw

De overeenkomst bestaat enerzijds uit het Instrumentarium en anderzijds uit acht clusters.

Het Instrumentarium en de verschillende clusters zijn elk opgebouwd uit 3 ambitieniveaus. De clusters Gebiedsgericht Beleid en Burgers en Doelgroepen vormen hierop een uitzondering. Deze cluster komt enkel voor in ambitieniveau 3.

Artikel 3.2 Ondertekeningmogelijkheden

§1. Niveau 1

§1.1 De gemeente die de overeenkomst ondertekent, verbindt er zich toe:

- 1° ten minste de bepalingen in niveau 1 van het Instrumentarium (maar zie naar de beperking in §1.2) en van de clusters Water en Vaste Stoffen uit te voeren;
- 2° daarnaast voert de gemeente met meer dan 7500 inwoners ten minste de bepalingen van het niveau 1 van twee bijkomende clusters uit, vrij te kiezen door de gemeente uit de clusters Hinder, Natuurlijke Entiteiten, Mobiliteit en Energie.

§1.2 De bepalingen van de clusters Hinder, Natuurlijke Entiteiten, Mobiliteit, Energie die niet werden gekozen door de gemeente zoals vermeld in §1.1 zijn optioneel, alsook de bepalingen 'mina-werkers' en 'duurzaamheidsambtenaar' van het Instrumentarium.

Enkel indien alle clusters (Burgers en Doelgroepen en Gebiedsgericht Beleid niet inbegrepen) worden gekozen, kan ook voor een duurzaamheidsambtenaar worden gopteerd.

§2. Niveau 2

De overeenkomst biedt de gemeente ook de mogelijkheid om voor het Instrumentarium en de clusters een tweede niveau te realiseren.

De gemeente die verbintenissen van het tweede niveau wil realiseren, verbindt er zich toe:

- 1° om niveau 2 in minstens het Instrumentarium én in twee clusters uit te voeren, vrij te kiezen uit de clusters Water, Vaste Stoffen, Hinder, Natuurlijke Entiteiten, Mobiliteit, Energie. De gemeente die niveau 2 van een bepaalde cluster ondertekent, engageert zich tevens tot de uitvoering van de bepalingen van het eerste niveau van deze cluster. In het instrumentarium is de duurzaamheidsambtenaar verplicht, maar de mina-werkers en doelgroepen blijven optioneel;
- 2° om op niveau 1 minimaal de bepalingen van het Instrumentarium en vijf clusters uit te voeren, in overeenstemming met de bepalingen van §1.1.

§3. Niveau 3

§3.1 De gemeente kan ook voor een derde niveau opteren. De concrete uitwerking hiervan gebeurt op basis van onderhandelingen via een projectvoorstel met het Vlaamse Gewest, waardoor een overeenkomst op maat wordt opgemaakt.

De gemeente die verbintenissen van het derde niveau wil realiseren, verbindt er zich toe:

- 1° een goedgekeurde planning voor 5 op de 7 clusters op niveau 2 voor het voorgaande milieujaarprogramma en voor rapportering niveau 1 voor te leggen;
- 2° om voor alle clusters en het Instrumentarium de bepalingen van niveau 3 te realiseren.
Van deze bepaling kan in overleg met het Vlaamse Gewest afgeweken worden.

§3.2 Niveau 3 bevat een concreet uitgewerkt projectvoorstel dat voldoet aan volgende bepalingen:

- 1° het project getuigt van integratie tussen de verschillende clusters van deze overeenkomst en van integratie tussen de beleidsdomeinen milieu, mobiliteit, ruimtelijke ordening en energie. Tevens wordt aangehouden om andere beleidsdomeinen bij het project te betrekken;
- 2° het projectvoorstel wordt getoetst aan de verschillende criteria van de clusters en het Instrumentarium;
- 3° het project heeft een gebiedsgerichte en/of doelgroepgerichte invalshoek;
- 4° participatie en overleg zijn van essentieel belang;
- 5° het project is innoverend en creatief in zijn soort;
- 6° het project heeft een duidelijke meerwaarde t.a.v. een niveau 1 of niveau 2 project.

§3.3 Met betrekking tot het projectvoorstel geldt dat dit in eerste instantie wordt ingediend in de vorm van een beknopt ontwerp van projectnota en in tweede instantie in een uitgewerkt projectvoorstel zoals beschreven in artikel 2.2 §3 van de Algemene bepalingen.

Het beknopt ontwerp van projectnota bevat een korte omschrijving van het project met vermelding van de doelstellingen, het tijdschema en de betrokken instanties.

Het uitgewerkt projectvoorstel bevat:

- 1° een omschrijving van de te bereiken doelstellingen die passen in de doelstellingen van het milieujaarprogramma/milieubeleidsplan en er deel van uitmaken;
- 2° de wijze waarop het behalen van de doelstellingen zal worden vastgesteld op basis van objectieve criteria;
- 3° een stappenplan waarin wordt aangegeven wat, wanneer, hoe en met welk budget de acties zullen worden ondernomen met aanduiding van tussentijdse evaluatiemomenten;
- 4° een gedetailleerde beschrijving van de te verwezenlijken acties;
- 5° indien andere instanties (gemeenten, intercommunales, provincies, Vlaamse Gewest, ngo's) participeren in het project, wordt een nadere beschrijving gegeven van hun inbreng in het project.

Het project wordt eveneens beoordeeld op basis van de toetsing aan de criteria van de onderscheiden clusters (zie aldaar, niveau 3).

§3.4 De gemeente kan maximaal één maal per jaar een projectvoorstel indienen. Ook al beslaat het project meer dan 1 jaar, toch blijft het budget binnen het voorziene bedrag zoals opgenomen in subafdeling 6.1.4. De projectduur is maximaal 2 jaar en minimaal 1 jaar. Op basis van onderhandelingen kan hiervan worden afgeweken.

§3.5 Een project kan ook door meerdere gemeenten worden ingediend. De bovenstaande bepalingen blijven evenwel voor al deze gemeenten gelden.

Hoofdstuk 4: Algemene bepalingen.

Artikel 4.1 Algemene beginselen

§1. Door het ondertekenen van deze overeenkomst verbindt de gemeente zich er toe volgende beginselen van duurzaam milieubeleid te respecteren:

- 1° het voorkomingsbeginsel of beginsel van preventief handelen: milieuschade moet worden voorkomen;
- 2° het voorzorgsbeginsel: ernstige aanwijzingen zijn voldoende om een mogelijk probleem aan te pakken, zonder dat wetenschappelijke consensus over het oorzakelijk verband tussen verontreiniging en effect nodig is;
- 3° de voorkeur voor brongerichte maatregelen: het probleem wordt aan de bron aangepakt;
- 4° het stand-still-principe: minimaal de bestaande kwaliteit blijft minimaal behouden;
- 5° het beginsel van 'de vervuiler betaalt': wie schade of versterking veroorzaakt, moet ook instaan voor de (kosten van de) opruiming of hersteloperatie.

§2. De uitvoering van het beleid in het kader van deze overeenkomst mag geen achteruitgang betekenen ten aanzien van het beleid dat de voorbije jaren werd gevoerd.

Artikel 4.2 Deze overeenkomst doet geen afbreuk aan de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest om regelgeving uit te vaardigen met betrekking tot de erin vervatte aangelegenheden. Ten allen tijde dient de vigerende milieuwetgeving nageleefd te worden, ongeacht of deze bepalingen werden opgenomen in de overeenkomst of niet. De toepassing van de bepalingen in de huidige samenwerkingsovereenkomst worden met onmiddellijke ingang aangepast aan eventuele nieuwe wettelijke bepalingen. Dit gebeurt in overleg met de gemeenten.

De bestaande bepalingen in verband met de wetgeving op de ruimtelijke ordening blijven onverkort gelden.

Artikel 4.3 De contractuele verplichtingen van de partijen worden alleen geïnterpreteerd aan de hand van de overeenkomst zelf.

Artikel 4.4 De gemeente rapporteert jaarlijks over de uitvoering van deze overeenkomst via een milieujaarprogramma zoals opgenomen in het instrumentarium en de verschillende clusters tenzij anders wordt vermeld bij de clusters.

Artikel 4.5 Wanneer het Vlaamse Gewest modellen ter beschikking stelt, dan zijn de gemeenten niet verplicht de inhoud ervan volledig en ongewijzigd over te nemen. De in handleiding opgenomen subsidieaanvraagformulieren zijn wel, zoals opgemaakt, volledig en ongewijzigd over te nemen.

Artikel 4.6 Er wordt in de overeenkomst een onderscheid gemaakt tussen twee vormen van sensibilisatie: enerzijds een passieve sensibilisatie en anderzijds een actieve sensibilisatie. De passieve sensibilisatie omvat het verspreiden van informatie via de gemeentelijke informatiekanaalen (bijvoorbeeld een artikel in het gemeentelijk infoblad, folder, affiche, e.d.). Een actieve sensibilisatie gebeurt door het verspreiden van informatie via een ondersteunende campagne (bijvoorbeeld adviesverlening, milieueducatie, opleiding, technische ondersteuning, workshops, evenementen, stand op een beurs, e.d.).

Telkens wanneer de overeenkomst sensibilisatie oplegt als gemeentelijke verplichting, dan geeft de gemeente een overzicht van het sensibilisatiemateriaal in het milieujaarprogramma. Ze stuurt, bij de rapportering hierover, enkel het gemeentelijk sensibilisatiemateriaal op. Sensibilisatiemateriaal dat boven- of intergemeentelijk werd opge maakt, hoeft niet meegestuurd te worden met het milieujaarprogramma maar dient wel opgenomen te worden in het overzicht. De gemeente houdt dit wel ter beschikking voor het geval dat de Vlaamse Overheid hiernaar zou vragen.

Artikel 4.7

Acties die in intergemeentelijk verband worden uitgevoerd, komen ook in aanmerking als gemeentelijke uitvoering van deze overeenkomst. De gemeente blijft wel verantwoordelijk voor de uitvoering van de acties.

Acties die in samenwerking met de provincie worden uitgevoerd en waarover de provincie volgens haar overeenkomst moet rapporteren, daarover hoeven de individuele gemeenten niet langer te rapporteren. De gemeenten nemen hier wel een duidelijke verwijzing op in het milieujaarprogramma.

Hoofdstuk 5: Verbintenissen van de gemeente.

Afdeling 5.1 Instrumentarium

Artikel 5.1.1 Definities en algemene bepalingen

Artikel 5.1.1.1 Definities

De volgende definities zijn van toepassing binnen het instrumentarium:

1° Onder *milieuklachten* worden verstaan alle klachten betreffende een milieuverstoring gerelateerd aan een vergunningsplichtige inrichting of activiteit, betreffende een probleem van geluids-, geur-, stof- rook- of lichthinder of, een milieuverstoring waarbij een vermoeden bestaat dat de menselijke gezondheid kan worden aangetast. Bezwaren ingediend naar aanleiding van vergunningsaanvragen en loutere burenruzies kunnen maar moeten niet als milieuklachten worden behandeld.

2° De *doelgroepen* worden aangeduid als de marktsectoren en socio-economisch gerichte organisaties. De volgende doelgroepen worden voor de gemeente onderscheiden:

- 1° huishoudens;
- 2° scholen;
- 3° bedrijven en handelaars;
- 4° verenigingen.

Een *deeldoelgroep* of subdoelgroep is een kleiner segment van een doelgroep. Een doelgroep is een verzameling van verschillende deeldoelgroepen. Voorbeelden zijn:

- 1° de gepensioneerden voor de huishoudens;
- 2° de lagere scholen voor de scholen;
- 3° de landbouwers voor de bedrijven en handelaars;
- 4° de jeugdverenigingen voor de verenigingen.

Artikel 5.1.1.2 Algemene bepalingen

§1. Het *doelgroepenbeleid* van de gemeente is het beleid dat zich richt op de doelgroepen en deeldoelgroepen die een belangrijke impact hebben op het lokale milieugebeuren. Centraal in het doelgroepenbeleid staat overleg en communicatie. Concreet worden volgende punten uitgewerkt:

- 1° deeldoelgroepen kiezen op basis van de lokale eigenheid, beleidsdoelstellingen of knelpunten
- 2° een communicatiebeleid naar de gekozen deeldoelgroepen uitwerken dat actieve en passieve sensibilisatie omvat;
- 3° voor de deeldoelgroepen bepalen wat men wil bereiken (beleid) en hoe men dit wil bereiken (strategie);
- 4° met de gekozen deeldoelgroepen een overleg en dialoog opstarten;
- 5° de gekozen deeldoelgroepen begeleiden in milieubewust en duurzaam handelen;
- 6° bij tegenstrijdige belangen tussen doelgroepen optreden als tussenpersoon;
- 7° in overleg met de gekozen doelgroepen zoeken naar oplossingen voor knelpunten die door de activiteiten van deze doelgroepen optreden;
- 8° verantwoordelijkheden aan de gekozen doelgroepen overdragen.

§2. Het uitwerken van een doelgroepenproject kan de gemeente zelfstandig doen of in samenwerking met gemeenten, ngo's of andere organisaties. De gemeente neemt hierbij steeds een actieve rol op. Waar mogelijk werkt de gemeente samen met maatschappelijke organisaties die als intermediair betrokken kunnen worden bij de uitvoering van een doelgroepwerking.

§3. De gemeente streeft naar afstemming op het beleid van het Vlaamse Gewest. Dit wil zeggen:

- 1° De gemeente streeft ernaar het doelgroepenbeleid van het Vlaamse Gewest te versterken op gemeentelijk vlak;
- 2° De gemeente tracht haar communicatie af te stemmen op die van de hogere overheden.

Artikel 5.1.2 Specifieke bepalingen per niveau

Artikel 5.1.2.1 Niveau 1

Artikel 5.1.2.1.1 Gemeentelijk milieujaarprogramma

§1. De gemeente rapporteert jaarlijks over de uitvoering van deze overeenkomst via een milieujaarprogramma tenzij anders vermeld. De gemeente geeft in haar milieujaarprogramma aan welke ambitieniveaus ze per cluster wil behalen voor het betreffende cluster. Als de gemeente in de loop van de volgende jaren haar ambitieniveaus wil bijstellen, dan geeft ze dit aan in haar milieujaarprogramma van het betreffende jaar.

De gemeente streeft naar een eenvormige structuur tussen het milieujaarprogramma en de wijze waarop ze uitvoering geeft aan deze overeenkomst. Indien het milieujaarprogramma de structuur van de samenwerkingsovereenkomst niet volgt, geeft de gemeente per cluster een overzicht van de acties uit het milieujaarprogramma die uitwerking geven aan deze cluster. Een niet bindend model van het milieujaarprogramma maakt deel uit van de handleiding. Ook een voorbeeld van kruistabel is in de handleiding te vinden.

§2. Het eerste milieujaarprogramma ter uitvoering van deze overeenkomst is het milieujaarprogramma van het jaar van ondertekening. Dit heeft betrekking op het begrotingsjaar van het jaar van ondertekening.

§3. Onverminderd de bepalingen van het Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid bevat het milieujaarprogramma een verslag van het milieu- en natuurbelief dat de gemeente in het afgelopen jaar heeft gevoerd. In dit verslag wordt expliciet gerapporteerd over de uitvoering van het Instrumentarium en de ondertekende clusters. Bovendien wordt een planning opgenomen voor het jaar van ondertekening, waarin de gemeente verduidelijkt op welke manier ze uitvoering zal geven aan het Instrumentarium en de verschillende clusters.

Voor deze rapportering/planning geldt dat:

- 1° de gemeente voor het niveau van intekening een planning opneemt voor het jaar van ondertekening;
- 2° de gemeente rapporteert over de uitvoering van het niveau dat ondertekend werd in het voorgaande jaar.

Het milieujaarprogramma bevat tevens een actieplan (=visie) per onderdeel. Dit is een korte stand van zaken, een overzicht van de doelstellingen en de knelpunten en een stappenplan. Ze somt hierbij kort de concrete acties op om deze doelstellingen te behalen. Hierbij wordt ook een overzicht gegeven van de ingezette (personele en financiële) middelen en een tijdschema. Indien dit actieplan (visie) al is opgenomen in een goedgekeurd milieubeleidsplan, kan hiernaar verwezen worden.

De gemeente kan overeenkomstig artikel 2.2 voor het luik planning ervoor kiezen enkel de geplande acties voor evaluatie over te maken aan het Vlaamse Gewest. In ieder geval wordt het volledige luik rapportering voor evaluatie voorgelegd.

Specifieke bepalingen inzake de rapportering over de uitvoering van het Instrumentarium en elke cluster, zijn opgenomen in de respectieve Afdelingen. De acties die gepland en uitgevoerd worden in uitwerking van een bepaalde cluster, mogen niet in tegenstrijd zijn met de visies en acties uit andere clusters.

Artikel 5.1.2.1.2 Gemeentelijk milieubeleidsplan

§1. De gemeente maakt in overeenstemming met het Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid een gemeentelijk milieubeleidsplan op, dat zij ter kennis geeft aan het Vlaamse Gewest.

§2. Indien het milieubeleidsplan de structuur van de samenwerkingsovereenkomst niet volgt, geeft de gemeente via een kruistabel aan waar de verschillende visies en acties in het milieubeleidsplan terug te vinden zijn.

Artikel 5.1.2.1.3 Gemeentelijke diensten

Artikel 5.1.2.1.3.1 Algemene werking

§1. De gemeente zal tijdens de duur van de overeenkomst haar gemeentelijke diensten zo organiseren dat ze de taken uitvoeren die te maken hebben met milieu- en natuurklachtenbehandeling, natuurbehoud, ecologisch bermbeheer, integraal waterbeleid, toezicht op en verlening van adviezen in verband met milieu- en natuurvergunningen, afvalbeheer, milieubeleidsplanning, medewerking aan milieu- en natuuracties van gewestelijke of provinciale besturen, sensibilisatie rond natuur-, milieu- en duurzaamheidsthema's en bijscholing i.v.m. hierboven vermelde thema's. Daarnaast worden ook de andere taken die expliciet in deze overeenkomst zijn vermeld en de andere taken die door de milieu- en natuurwetgeving al aan de gemeente zijn opgedragen door de gemeentelijke diensten uitgevoerd.

De gemeente zal bovendien ook ten minste de volgende taken realiseren:

- 1° op een geïntegreerde manier uitvoering geven aan de doelstellingen van deze overeenkomst;
- 2° instaan voor de uitbouw van een milieuloket voor eerstelijnsmilieuzorg;
- 3° de communicatie van het lokale milieubeleid, zowel naar de gemeentelijke diensten, als naar de doelgroepen en de bevolking.

§2. Om de bovenstaande bepalingen te kunnen naleven zal de gemeente beschikken over gemeentelijk personeel dat de gemeente ondersteunt bij het gemeentelijk milieu- en natuurbeleid.

Artikel 5.1.2.1.3.2 Interne Milieuzorg

§1. De gemeente zet een milieuzorgsysteem op voor haar eigen diensten. Dit milieuzorgsysteem houdt rekening met de inhoud van de gekozen clusters. Ter ondersteuning van haar beleid zal de gemeente ervoor zorgen dat ze zelf een voortrekkersrol opneemt. Daartoe neemt ze de nodige maatregelen en acties voor de eigen werking.

Specifieke bepalingen inzake de rapportering over de uitvoering van elke cluster, zijn opgenomen in de respectievelijke clusters.

§2. Interne en externe communicatie.

In het Milieujaarprogramma wordt bij het Instrumentarium de algemene werkwijze opgenomen. Op deze manier maakt de gemeente duidelijk op welke manier ze aan interne milieuzorg werkt.

De gemeente verduidelijkt de interne en externe sensibilisatie die ze hier rond voert. Dit omvat de volgende initiatieven:

- 1° interne sensibilisatie: actieve en passieve sensibilisatie om het interne milieuzorgsysteem binnen de eigen diensten te implementeren en op te volgen (vb is er een formeel, informeel overleg, de wijze waarop personeel wordt gesensibiliseerd, de wijze waarop de resultaten worden teruggekoppeld, ...);
- 2° externe sensibilisatie: sensibilisatie van de doelgroepen rond het gemeentelijke interne milieuzorgsysteem (de genomen stappen en resultaten) met aandacht voor de huishoudelijke toepassing.

Deze initiatieven worden op een regelmatige basis uitgewerkt. De ingezette instrumenten staan in verhouding tot de beschikbare kanalen, media, infrastructuur en middelen.

De concrete acties worden uitgewerkt bij de clusters. De gemeente verwijst in het instrumentarium naar deze clusterspecifieke acties.

Artikel 5.1.2.1.3.3 Toezicht

§1. De gemeente beschikt over een persoon met een Vlarem-bekwaamheidsbewijs. Deze persoon wordt in het bijzonder belast met de controle op de als hinderlijke ingedeelde inrichtingen van tweede en derde klasse, conform artikel 58 van Titel I van het Vlarem.

Indien de gemeente niet beschikt over een persoon met een Vlarem-bekwaamheidsbewijs, sluit de gemeente een overeenkomst af met de politiezone, waarin een samenwerking wordt afgesproken.

Deze samenwerkingsovereenkomst bevat ten minste:

- 1° de taakverdeling en de wijze van samenwerking;
- 2° de opmaak van een lijst waarin de toezichtacties op milieuovertredingen worden beschreven;
- 3° het aanduiden van een aanspreekpunt per gemeente voor de milieu-overtredingen;
- 4° de bemiddelingsrol die de gemeente opneemt, zoals bepaald in §3.

§2. Binnen de grenzen van hun territoriale bevoegdheid worden overtredingen op de natuurvergunningen en de vrije velddelicten opgespoord en vastgesteld door de gemeente. Het toezicht omvat tevens het opsporen van illegaal ontwijkgedrag met betrekking tot afvalstoffen ter ondersteuning van de sensibilisatie die ter zake wordt gevoerd via de cluster Vaste Stoffen.

§3. De gemeente treedt op als conflictbemiddelaar bij lokale hinderproblemen die veroorzaakt worden door alle inrichtingen en handelingen met uitzondering van klasse 1.

Artikel 5.1.2.1.3.4 Integratie

§1. De gemeente werkt aan een geïntegreerd duurzaam lokaal milieubeleid. Dit impliceert ten minste dat de verschillende doelstellingen die de gemeente beoogt met het aangaan van deze overeenkomst (Instrumentarium en clusters), op elkaar worden afgestemd.

§2. Hiertoe wordt ambtelijk overleg georganiseerd met volgende doelstellingen:

- 1° er wordt gestreefd naar een maximale afstemming tussen het milieubeleid en de andere beleidsplanningsprocessen (o.a. ruimtelijke ordening, mobiliteit, volksgezondheid,...);
- 2° de coördinatie van de opmaak en de uitvoering van het gemeentelijk milieujaarprogramma en het milieubeleidsplan.

Bij dit ambtelijk overleg worden ten minste ambtenaren uit de verschillende milieusectoren en de beleidsdomeinen Landbouw, Energie, Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw, Mobiliteit, Volksgezondheid, de technische diensten en andere opportune diensten betrokken, samen met de eventuele duurzaamheidsambtenaar.

Dit ambtelijk overleg kan aansluiten bij bestaande overlegstructuren van de gemeente of stad en kan verschillende vormen aannemen. Een gemeente kan gemotiveerd afwijken van dit formeel ambtelijk overleg. De gemeente werkt dan via informeel overleg aan projecten die de integratie tussen de verschillende diensten bevorderen.

Artikel 5.1.2.1.3.5 Duurzaamheidsambtenaar

§1. De gemeente kan beschikken over een gemeentelijk gesubsidieerde duurzaamheidsambtenaar indien hiervoor geopteerd werd in het Instrumentarium in niveau 1 (zoals gezegd in artikel 3.2, §1.2 kan slechts voor een duurzaamheidsambtenaar gekozen worden als alle clusters in niveau 1 worden uitgevoerd). Het aantal duurzaamheidsambtenaren wordt als volgt bepaald:

N inw. per gemeente/stad	VTE duurzaamheidsambtenaar
≤ 12.000	Minimaal halftijds
> 12.000 en ≤ 40.000	Minimaal 1 voltijds
> 40.000 en ≤ 200.000	Minimaal 2 voltijds
> 200.000	Minimaal 4 voltijds

De duurzaamheidsambtenaren die in het kader van de samenwerkingsovereenkomst 2002-2004 werden aangesteld, tellen mee voor het behalen van de bovenstaande equivalenten. Bij intergemeentelijke (overeenkomstig het decreet op intergemeentelijk samenwerken) of bovengemeentelijke samenwerking blijven deze minimumbepalingen van kracht.

De duurzaamheidsambtenaren zijn minimaal deskundigen op niveau B. In het geval van 2 of meer ambtenaren wordt minimaal 1 voltijds equivalent op niveau A aangeworven.

De duurzaamheidsambtenaar wordt ten laatste op 1 september van het jaar van ondertekening aangeworven/aangesteld.

Artikel 5.1.2.1.3.6 Milieu Management Informatie Systeem

§1. De gemeente maakt de on line Vlaamse milieuinformatie en de digitale databanken en internettoepassingen van het Vlaamse Milieu Management Informatie Systeem (MMIS) raadpleegbaar voor alle diensten betrokken bij het milieu- en natuurbeleid. Dat gebeurt in het lokaal dat gelet op de praktische werking van de dienst(en) het meest aangewezen is. Voorzover hiervoor enkel standaardsoftware voor internettoegang nodig is, draagt de gemeente de kosten daarvan.

§2. De gemeente en het Vlaamse Gewest dragen, elk binnen hun bevoegdheden, bij tot de gegevensinvoer in vier databanken:

Opm.: (eMIL heette vroeger MILO)

- 1° het Milieuvergunningsloket (eMIL);
- 2° het Milieuklachten-, Registratie- en Opvolgingssysteem (MKROS);
- 3° de Rioleringsdatabank: opbouw van een uniforme en geografische databank van de rioleringsinfrastructuur in Vlaanderen;
- 4° het Natuurvergunningloket (NAV).

§3. M.b.t. eMIL, NAV en MKROS geldt:

Opm.: (eMIL heette vroeger MILO)

- 1° het Vlaamse Gewest ontwikkelt in samenwerking met de betrokken instanties gratis nieuwe internettoepassingen waarvoor behoudens een internetaansluiting en een standaardbrowser geen extra hard- of software noodzakelijk is. De hiervoor vereiste minimumconfiguratie wordt vermeld in de handleiding. De toepassingen bestaan uit een systeem voor invoer, beheer, opvolging en rapportering van dossiers.
- 2° het Vlaamse Gewest organiseert voor elke toepassing een proefperiode met minstens 10 gemeenten. Na gunstige evaluatie van de proefperiode door 80% van de proefgemeenten kan de toepassing uitgebreid worden naar alle gemeenten en wordt de toepassing voor de Samenwerkingsovereenkomst als operationeel beschouwd. Hierop volgt de opstartprocedure. Het Vlaamse Gewest zendt de gemeente hiertoe schriftelijk een verwittiging met een gebruiksvriendelijke gebruikershandleiding en, indien de gemeente nog niet is aangesloten, een aanvraagformulier tot aansluiting. Het Vlaamse Gewest neemt deze documenten ook op in de Handleiding. Het Vlaamse Gewest organiseert binnen 3 maanden na de verwittiging in samenwerking met de provincies opleidingen en demonstratiesessies. Naargelang de behoeften worden later bijkomende opleidingen georganiseerd. Aanvraagformulier en gebruikershandleiding worden tevens opgenomen in de handleiding. Vanaf de verwittiging verzorgt het Vlaamse Gewest een telefonische en digitale helpdesk die gemailde vragen beantwoordt en een testomgeving waarin potentiële gebruikers kunnen leren werken met de toepassing. Ten laatste 4 maanden na de verwittiging is de gemeente verplicht de toepassing te gebruiken om de noodzakelijke gegevens in het MMIS in te voeren. Voor zover dit nog niet gebeurd is, bezorgt de gemeente het ingevulde aanvraagformulier ten laatste 3 maanden na de verwittiging aan het Vlaamse Gewest, zodat de aansluiting tijdig kan worden verzekerd. Het Vlaamse Gewest brengt de gemeente schriftelijk van de aansluiting op de hoogte.
- 3° bij tijdelijke toegangsproblemen langs de kant van de beheerder (serverproblemen, overbelasting, e.d.) zal het Vlaamse Gewest de gemeente per mail, fax of telefoon verwittigen van de problemen en een indicatie geven van de vermoedelijke duurtijd ervan. Deze verwittiging kan ook gebeuren op de betrokken milieuportaalsite indien deze voor de gemeente toegankelijk is. Bij toegangsproblemen zal de gemeente alle verplichte gegevens off line registreren om ze later, wanneer de toegang opnieuw is verzekerd, in te kunnen voeren in het MMIS. De gemeente verwittigt het Vlaamse Gewest onverwijld van toegangsproblemen.
- 4° aanpassingen in de wijze van gegevensinvoer of in de informaticatoepassing, worden door het Vlaamse Gewest 1 maand vooraf aan de gemeente meegedeeld. Bij belangrijke wijzigingen gebeurt dit 3 maanden vooraf. Indien er fouten optreden bij de invoer van gegevens die niet te wijten zijn aan de nalatigheid van de gemeente, zal dit niet leiden tot een vermindering van de subsidie in het kader van deze overeenkomst.
- 5° wanneer een toepassing al operationeel is bij de ondertekening van de Samenwerkingsovereenkomst respecteert de gemeente dezelfde termijnen als voorzien in de opstartprocedure beschreven onder 2°, als zou ze de verwittiging van het Vlaamse Gewest ontvangen hebben op het ogenblik van indiening van het milieujaarprogramma.
- 6° de gemeente gebruikt de gratis internettoepassing van het Vlaamse Gewest. Het Vlaamse Gewest zal deze voorzien van een standaard en een communicatiesysteem voor gegevensuitwisseling zodat bestaande gemeentelijke systemen voor ondermeer geïntegreerd klachtenmanagement en verdere opvolging van vergunningsaanvragen verder kunnen worden aangevuld en gebruikt.

Opm.: (eMIL heette vroeger MLO)

§4. Zolang de toepassing eMIL niet operationeel is, geldt het volgende:
Voor gemeenten die de optie 3 van het milieuconvenant 2000-2001 ondertekenden blijft de mogelijkheid bestaan gegevens in de gewestelijke milieuvergunningendatabank in te voeren volgens het toen door de gemeente gekozen scenario. Deze gegevens zullen bij het in werking stellen van de nieuwe technologie verder kunnen gebruikt worden.

Voor de gemeenten die de optie 3 van het Convenant 2000-2001 niet ondertekenden wordt nog steeds de cliënt-server-toepassing van de Vlaamse Gemeenschap kosteloos ter beschikking gesteld.

§5. M.b.t. de gewestelijke rioleringsdatabank geldt:

- 1° er werd in opdracht van het Vlaamse Gewest een referentiebestand opgesteld voor rioleringsinfrastructuur RIOREF. De gemeente verbindt er zich toe om bij de opmaak van haar rioleringsdatabank (zij het digitaal, zij het op papier) gebruik te maken van de definities, referentietcodes en uitwisselingsafspraken geformuleerd in RIOREF. Het Vlaamse Gewest neemt de nodige documentatie hierover op in de handleiding
- 2° indien de gemeente gebruik wenst te maken van een GIS voor de opmaak en het beheren van rioleringsgegevens, zorgt het Vlaamse Gewest kosteloos voor een GIS-toepassing, die de opbouw van een geografische rioleringsdatabank begeleidt en vereenvoudigt en tegelijkertijd gebruik maakt van RIOREF. Deze toepassing kan losstaand gebruikt worden maar is open van structuur zodat ze ook kan worden geïntegreerd in een gemeentelijk GIS. Het Vlaamse Gewest organiseert een telefonische en digitale helpdesk voor het gebruik van deze GIS-toepassingssoftware die gemailde vragen beantwoordt. Daarnaast zal het Vlaamse Gewest volgens de behoeften opleidingssessies organiseren voor het gebruik van deze GIS-toepassingssoftware.
- 3° de gegevens die in het kader van de gewestelijke rioleringsdatabank worden verzameld, staan aan alle participanten ter beschikking. De gegevens van het grondgebied van een gemeente, waarover het Vlaamse Gewest beschikt (bijv. de resultaten van Hydronautstudies) worden ook doorgegeven aan de gemeente; alle rioleringsgegevens die een gemeente verzamelt, worden ook ter beschikking gesteld van het Vlaamse Gewest. Voor alle uitwisselingen wordt gebruik gemaakt van de uitwisselingsstandaard, gedefinieerd in RIOREF. Gemeenten die gebruik maken van de GIS-toepassingen, hebben bijkomende modaliteiten ter beschikking die in de toekomst nog verder uitgebreid kunnen worden.

§6. M.b.t. het Milieuklachten-, registratie- en opvolgingssysteem (MKROS) geldt het volgende, naast wat vermeld is onder §3:

- 1° de gemeente stelt een centraal gemeentelijk meldpunt voor milieuklachten in en brengt haar burgers hiervan via de geschikte infokanalen op de hoogte. Binnen de gemeenten wordt hierbij overleg gepleegd met de betrokken diensten en worden afspraken gemaakt m.b.t. de takenverdeling tussen de verschillende diensten.
- 2° de gemeente zal milieuklachten registreren via MKROS. In de Handleiding staat welke klachten precies dienen geregistreerd te worden, ter verduidelijking bij de definitie opgenomen in artikel 5.1.1.1, 1°. De verdere opvolging van milieuklachten en de analyse ervan maken geen deel uit van het Instrumentarium maar van de cluster Hinder.
- 3° de bepalingen van §6 gelden enkel na aanvang van de opstartprocedure beschreven in §3 2°.

Het Vlaamse Gewest gebruikt voor het beheer en ter beschikking stellen van milieu-informatie een gradueel op te bouwen Milieu Management Informatiesysteem (MMIS). Ze voorziet een milieuportalsite die kosteloos en zo uitgebreid mogelijk toegang biedt tot alle websites en databanken met milieu-informatie van het Vlaamse Gewest. De informatie heeft betrekking op dossieropvolgingssysteem (milieu- en natuurvergunningen, heffingen, afvalverwerking, ...), diverse meetnetten omtrent milieu en natuur (water, lucht, verspreiding van fauna en flora, ...), milieugeoloketten (GIS), documenten en milieuwetgeving. Waar relevant kan de gemeente on line gegevens opvragen en invoeren.

Artikel 5.1.2.1.3.7 MiNa-Werkers

§1. De gemeente kan tijdens de duur van de overeenkomst de milieudoelstellingen van de cluster Vaste Stoffen en/of de cluster Natuurlijke Entiteiten realiseren door het inzetten van milieu- en natuurwerkers (mina-werkers) indien:

- 1° de werkzaamheden in uitvoering van acties/projecten in aanmerking komen om door mina-werkers te worden uitgevoerd. In de handleiding bij deze overeenkomst is bij wijze van voorbeeld een niet-limitatieve lijst opgenomen van werkzaamheden welke door mina-werkers kunnen uitgevoerd worden en welke niet door mina-werkers kunnen uitgevoerd worden;
- 2° de mina-werkers behoren tot de doelgroepwerknemers zoals omschreven in §6.

De minister van Leefmilieu kan beslissen tot een uitbreiding van de clusters waarbinnen projecten door mina-werkers kunnen uitgevoerd worden.

§2. De gemeente kan de werkzaamheden zelf uitvoeren of toevertrouwen aan een derde. In beide gevallen moeten de werkzaamheden uitgevoerd worden door doelgroepwerknemers zoals omschreven in §6.

§3. De mina-werkers worden door de gemeente of de uitvoerende partner aangeworven, hetzij met:

- 1° een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur;
- 2° met een arbeidsovereenkomst van bepaalde duur in het kader van het werkervaringsplan genaamd WEP zoals bedoeld in het Besluit van de Vlaamse Regering van 17 juni 1997 houdende uitvoering Vlaams Werkgelegenheidsakkoord: harmonisering van de werkervaringsprogramma's (weer-werkprojecten en het werkervaringsplan), artikel 7bis van het Besluit van de Vlaamse Regering van 27 oktober 1993 houdende uitvoering van het Koninklijk Besluit nr. 474 van 28 oktober 1986 tot opzetting van een stelsel van door de Staat gesubsidieerde contractuelen bij sommige plaatselijke besturen of artikel 7bis van het Besluit van de Vlaamse Regering van 27 oktober 1993 tot veralgemening van het stelsel van gesubsidieerde contractuelen.
De mina-werkers kunnen ook zijn aangeworven door het OCMW met een arbeidsovereenkomst afgesloten in toepassing van artikel 60 §7 van de Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, hieronder begrepen een arbeidsovereenkomst afgesloten met een gerechtigde op maatschappelijke integratie in het kader van het Koninklijk Besluit van 11 juli 2002 tot toekenning van een verhoogde staatstoelage aan de openbare centra voor maatschappelijk welzijn voor specifieke initiatieven, gericht op sociale inschakeling, binnen de sociale economie, of met een gerechtigde op financiële maatschappelijke hulp in het kader van het Koninklijk Besluit van 14 november 2002 tot toekenning van een verhoogde staatstoelage aan de openbare centra voor maatschappelijk

welzijn voor specifieke initiatieven, gericht op sociale inschakeling, binnen de sociale economie voor rechthebbenden op financiële maatschappelijke hulp. In dit geval worden de werkers door het OCMW ter beschikking gesteld aan de gemeente of haar uitvoerende partner.

Per actie/project is minstens 80 % van de medewerkers verbonden door een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur.

§4. Het inzetten van mina-werkers wordt door de gemeente kenbaar gemaakt via het milieujaarprogramma en volgens de modaliteiten bepaald in de betreffende cluster. In ieder geval wordt hierbij vermeld:

- 1° voor welke werkzaamheden de mina-werker(s) word(t)(en) ingezet;
- 2° de geschatte personeelskost voor het uitvoeren van de werkzaamheden, rekening houdend met de verdeling volgens artikel 6.1.2.7 §1;
- 3° de tijdsduur nodig om de werkzaamheden uit te voeren.

De toekenning van de mina-werkers gebeurt op basis van volgende criteria:

- 1° datum van indiening (zonder het principe 'first in, first out' te laten primeren);
- 2° milieukwaliteit van het voorstel;
- 3° regionale spreiding;
- 4° multiplicator-effect.

De subsidie voor het inzetten van mina-werkers wordt uitbetaald op basis van de goedkeuring van het milieujaarprogramma en binnen de perken van de begroting.

§5. Het bereiken van de milieudoelstellingen via het inzetten van mina-werkers wordt voor het Vlaamse Gewest gecontroleerd door de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) voor de cluster Vaste Stoffen en/of de Administratie Milieu, Natuur en Land- en Waterbeheer (AMINAL) voor de cluster Natuurlijke Entiteiten via het milieujaarprogramma en steekproefsgewijze via terreinbezoeken. De administratie Werkgelegenheid controleert of de tewerkstellingsdoelstellingen worden nageleefd op basis van haar regelgeving.

Het saldo van de subsidie wordt toegekend na uitvoering van de acties/projecten en op basis van een rapport en de bewezen kosten. Het rapport bevat het verslag van de uitgevoerde werken. De kosten worden aangetoond via facturen, gemeentelijke subsidiereglementen of attesten. Het verslag en de bewezen kosten worden ingediend via de procedure van het milieujaarprogramma.

§6. Voor deze overeenkomst zijn de doelgroepwerknemers:

- 1° de doelgroepwerknemers zoals bepaald in het Decreet van 14 juli 1998 inzake sociale werkplaatsen;
- 2° de moeilijk te plaatsen werkzoekenden aangeworven door de inschakelingsbedrijven zoals bedoeld in artikel 59 van het Koninklijk Besluit van 16 mei 2003 tot uitvoering van het Hoofdstuk 7 van Titel IV van de Programmawet van 24 december 2002 (I), betreffende de harmonisering en vereenvoudiging van de regelingen inzake verminderingen van de sociale zekerheidsbijdragen;
- 3° invoegwerknemers zoals bedoeld in het Besluit van de Vlaamse Regering van 8 september 2000 houdende een impuls- en ondersteuningsprogramma van de meerwaardeneconomie;
- 4° de werknemers die in aanmerking komen voor aanwerving in het kader van de Vlaamse regelgeving betreffende de werkervaringsprojecten zoals hierboven bedoeld in §3, 2°;
- 5° de personen met een handicap zoals bedoeld in artikel 2, §2, 1° van het Decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams

Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap, tewerkgesteld in een beschutte werkplaats zoals bedoeld in het Besluit van de Vlaamse Regering van 17 december 1999 tot vaststelling van de erkenningsvoorwaarden van de beschutte werkplaatsen.

§7. De Vlaamse Regering kan beslissen om, in het kader van een mogelijke harmoniserings- en vereenvoudigingsoperatie tussen enerzijds, bovenstaand artikel 5.1.1.8 Milieu- en Natuurwerkers, en, anderzijds, het Besluit van de Vlaamse Regering van 24 oktober 2003 houdende toekenning van een subsidie aan uiteenlopende actoren voor het natuur-, bos- en groenbeheer via groene, duurzame jobs toegankelijk voor doelgroepwerknemers, wijzigingen aan te brengen met het oog op de onderlinge afstemming van beide voormelde stelsels.

Artikel 5.1.2.1.4 Gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur

§1. Volgende bepalingen gelden onverminderd het Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en de uitvoeringsreglementering ervan.

§2. De gemeente beschikt ten laatste 6 maanden na het ondertekenen van deze overeenkomst over een gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur, hierna milieuraad genoemd,

- 1° die de gemeente adviseert over het gemeentelijk milieu- en natuurbeleid:
 - hetzij op verzoek van het College van burgemeester en schepenen of van de gemeenteraad;
 - hetzij op verzoek van de bevoegde schepenen van Leefmilieu;
 - hetzij op eigen initiatief.
- 2° die eventueel andere acties uitvoert, op niet dwingend verzoek of uit eigen beweging.

Deze milieuraad is een belangrijke actor in het creëren van een draagvlak voor het gemeentelijk milieu- en natuurbeleid en in het stimuleren van het maatschappelijk debat met betrekking tot dit gemeentelijk milieu- en natuurbeleid.

Ook gemeenten met minder dan 5000 inwoners gaan dit engagement aan, maar kunnen gemotiveerd een afwijking voor deze bepaling voorstellen. Zij geven deze motivatie weer in het milieujaarprogramma.

§3. Statuten

De gemeenteraad bepaalt de statuten. In deze statuten worden ten minste de algemene werking en de samenstelling bepaald.

§4. Bevoegdheden

De milieuraad zal om advies worden gevraagd over aangelegenheden die te maken hebben met het gemeentelijk en intergemeentelijk beleid inzake leefmilieu, natuur en duurzame ontwikkeling. Daarnaast heeft de raad het recht om op eigen initiatief over alle beleidsdossiers, waarvan zij vindt dat er milieu- en/of natuurbelangen in het geding zijn, advies uit te brengen aan de gemeenteraad of het College van burgemeester en schepenen, hierna de gemeente te noemen.

De milieuraad wordt in ieder geval om advies gevraagd:

- 1° bij het opstellen van een ontwerp van milieubeleidsplan en milieujaarprogramma;
- 2° over de gemeentelijke begroting en begrotingswijzigingen voor milieu, voor zover dit niet al is vergezeld van een milieujaarprogramma waarover de milieuraad advies gaf.

§5. Adviesvraag en adviesverlening

Om de adviesfunctie van de milieuraad mogelijk te maken, zal de gemeente aan de milieuraad de agenda's en de verslagen van de gemeenteraden en de nodige informatie om advies uit te brengen bezorgen.

De gemeente zal de adviesvragen steeds schriftelijk stellen.

De adviestermijn voor de adviesaanvragen bedraagt minimaal een maand. In onderling overleg kan hiervan afgeweken worden.

Het advies bevat, naast een duidelijk standpunt of een herformulering, een omstandige motivering. Het advies van de milieuraad maakt steeds deel uit van het desbetreffende dossier.

De gemeente brengt de milieuraad binnen drie maanden na de aflevering van het advies op de hoogte van het gevolg dat aan een advies werd gegeven of zal gegeven worden. Als het niet gevolgd wordt, geeft de gemeente een motivering.

§6. Samenstelling

De milieuraad bestaat uit stemgerechtigde leden, niet-stemgerechtigde leden en waarnemers. De gemeenteraad bepaalt de samenstelling van de milieuraad.

1° Stemgerechtigde leden:

De volgende instanties en/of organisaties worden uitgenodigd: de milieu- en natuurverenigingen, de erkende wildbeheereenheden, de onderwijsinstellingen, de sociaal-culturele organisaties en vormingsorganisaties, alsook beroepsgroepen en/of –organisaties. De gemeenteraad bepaalt het totale ledenaantal, waarbij de grootte van de gemeenteraad richtinggevend kan zijn, en het aantal stemgerechtigden per organisatie.

Ten minste een derde van de milieuraad bestaat uit leden van een milieu- en natuurvereniging. Indien het niet mogelijk is om te komen tot deze vertegenwoordiging (omdat in de gemeente bijvoorbeeld maar 1 milieuvereniging actief is), dan kan de gemeente ook niet-erkende milieu- en natuurverenigingen in dit quotum meetellen mits akkoord van de milieuraad. Niet erkende milieu- en natuurverenigingen zijn verenigingen die natuur en milieu als neven doelstelling hebben, zoals de Fietsersbond vzw of een plaatselijke actiegroep.

Ook mannen en vrouwen zijn voor ten minste een derde vertegenwoordigd. De diverse geledingen dienen hier rekening mee te houden. Deze berekeningen geschieden op basis van het totaal aantal stemgerechtigde leden.

De milieuraad kan inwoners op grond van criteria zoals deskundigheid, inzet of positieve interesse als stemgerechtigde leden coöpteren binnen de door de gemeenteraad gestelde grenzen. De hierboven vermelde evenwichten mogen hierbij echter niet in het gedrang komen.

2° Niet-stemgerechtigde leden:

Daarnaast kunnen volgende personen als niet-stemgerechtigd lid deel uitmaken van de raad:

- de schepen(en);
- de gemeentelijke ambtenaren;
- politieke mandatarissen of een door elke fractie in de gemeenteraad aangewezen persoon.

Niet-stemgerechtigde leden kunnen deelnemen aan de discussies. Deze personen kunnen geenszins drukken op het formuleren van het advies. De onafhankelijke werking van de milieuraad mag hierdoor niet in het gedrang komen.

Het aantal niet-stemgerechtigde leden bedraagt maximaal de helft van het aantal stemgerechtigde leden.

- 3° Waarnemers:
De milieuraad kan zelf beslissen om waarnemers, op basis van deskundigheid uit te nodigen. De waarnemers kunnen deelnemen aan de discussies.
- 4° Voorzitter en secretaris:
De voorzitter en de secretaris worden door (maar niet noodzakelijk uit) de stemgerechtigde leden verkozen. Noch de burgemeester, noch de schep en, noch een vertegenwoordiger van een politieke fractie kan voorzitter worden van de milieuraad.

De milieuraad kan vooraf vaststellen dat bepaalde vergaderingen van de milieuraad toegankelijk zijn voor iedere inwoner en daarvoor een algemene oproep lanceren. In dit geval spreken we van een 'open' milieuraad of participatieraad. De inwoner die gebruik maakt van dit open karakter van de milieuraad, neemt deel aan de vergaderingen als niet-stemgerechtigd lid.

§7. Werking en ondersteuning

De milieuraad vergadert zo dikwijls als de zaken die tot zijn bevoegdheid behoren het vereisen en ten minste viermaal per jaar.

De milieuraad kan een huishoudelijk reglement opstellen. Dit wordt ter bekrachtiging aan de gemeenteraad voorgelegd. Hieraan kan een afsprakennota worden toegevoegd waarin de samenwerking en de ondersteuning tussen gemeente en milieuraad nader worden bepaald.

De gemeente stimuleert de werking van de milieuraad door voldoende financiële, logistieke en educatieve ondersteuning te verlenen. Het gaat ten minste om het ter beschikking stellen van een lokaal, een gemeentelijk ambtenaar ter ondersteuning van de secretaris en minimale werkmiddelen. Het budget is aangepast aan de taken die de gemeente aan de adviesraad opdraagt of de activiteiten die de milieuraad vrijwillig uitvoert.

De milieuraad ressorteert onder de gemeente. Om de risico's voor burgerlijke aansprakelijkheid, rechtsbijstand en lichamelijke ongevallen te dekken zal de gemeente de nodige verzekeringspolissen afsluiten voor de leden en de medewerkers van de milieuraad.

§8. Samenwerking met andere adviesraden

Er wordt naar gestreefd om intensief samen te werken met andere lokale adviesraden, bijvoorbeeld door het organiseren van gezamenlijke thematische vergaderingen of door het organiseren van een jaarlijkse gezamenlijke start- en evaluatievergadering van alle raden samen. Ook de samenwerking met milieuraden op andere bestuursniveaus wordt nagestreefd.

§9. Jaarverslag

De milieuraad stelt een jaarverslag op. In dat jaarverslag komen ten minste de volgende elementen aan bod:

- 1° opsomming van bestaande reglementen m.b.t. de oprichting en werking van de milieuraad;
- 2° samenstelling (namen, vertegenwoordigers van .../burgers, stemgerechtigd/niet-stemgerechtigd, vaste waarnemers, functie binnen de milieuraad);
- 3° financiële, logistieke, informatieve en educatieve ondersteuning door de gemeente;
- 4° schematisch overzicht van de data van de vergaderingen en de belangrijkste agendapunten;
- 5° een schematisch overzicht van alle uitgebrachte adviezen: onderwerpen en aard, gevolgen, respons van de gemeente;
- 6° andere activiteiten (vb. gevoerde sensibilisatie-acties);

7° globale zelfevaluatie van de werking van de milieuraad.

Dit jaarverslag en alle stukken, met inbegrip van eventuele minderheidsstandpunten zijn openbaar. Na goedkeuring binnen de milieuraad ligt het jaarverslag ter inzage op de milieudienst.

Artikel 5.1.2.2 Niveau 2

Artikel 5.1.2.2.1 Gemeentelijke diensten

Artikel 5.1.2.2.1.1 Milieubarometer

De gemeente zal tijdens de duur van de overeenkomst aan de hand van een milieubarometer de toestand van het milieu opvolgen. Dit houdt in dat een set van minimaal 15 indicatoren (meetbare doelstellingen) wordt opgesteld en opgevolgd. De milieubarometer zal ingezet worden als beleidsondersteunend en communicatief instrument. Het is geen evaluatie-instrument voor de beoordeling van de bepalingen van deze overeenkomst. Indien bepaalde indicatoren wel als beoordelingscriterium worden gebruikt, staat dit uitdrukkelijk bij de verschillende clusters vermeld. Een hulpmiddel voor de opmaak van de barometer wordt opgenomen in de handleiding.

Artikel 5.1.2.2.1.2 Duurzaamheidsambtenaar

De gemeente beschikt over een gemeentelijke duurzaamheidsambtenaar.

Deze geeft mee uitvoering aan deze overeenkomst, maakt deel uit van het ambtelijk overlegorgaan (zie artikel 5.1.2.1.3.4) en stimuleert het dienstenoverschrijdend overleg binnen de gemeente.

Het aantal duurzaamheidsambtenaren wordt bepaald volgens de bepalingen van niveau 1 (zie artikel 5.1.2.1.3.5).

Artikel 5.1.2.2.2 Participatie en doelgroepenbeleid

§1. Participatie - basis

De gemeente organiseert minstens twee maal per jaar een 'open' milieuraad. (zie artikel 5.1.2.1.4 §6 in fine). Open milieuraden kunnen ook boven- of intergemeentelijk worden georganiseerd.

Daarnaast stimuleert de gemeente bijkomende participatiekanalen met het oog op het verbreden van het maatschappelijk draagvlak voor het gemeentelijk milieu- en natuurbeleid, Dit kan door bijvoorbeeld wijkvergaderingen en burgerjury's te organiseren, door wijkcontracten af te sluiten, door het ontwikkelen van een lokaal projectenfonds ter subsidiëring van lokale milieu- en natuurprojecten, door het jaarlijks uitreiken van een milieuprijs, door de uitbouw van milieuhuizen of milieuwinkels, door het ondersteunen van partnerships rond lokaal duurzaam milieubeleid (publiek-private samenwerking bvb. met ngo's), enzovoort.

De gemeente ondersteunt deze initiatieven.

§2. Doelgroepenbeleid – optioneel

Indien de gemeente een doelgroepenwerking uitbouwt voor 3 deeldoelgroepen, dan komt zij in aanmerking voor een bonus. Deze doelgroepenwerking kan een verdere uitwerking zijn van de participatieprojecten (zie §1).

De doelgroepenwerking wordt uitgebouwd op basis van de relevantie hiervan voor de gemeente. De gemeente kiest afhankelijk van het inwonersaantal op basis van de lokale situatie minstens één deeldoelgroep. Voor deze deeldoelgroep wordt een doelgroepenbeleid opgezet, zoals omschreven in de 'algemene bepalingen'.

Voor het eerste intekenjaar geldt:

N inw. per gemeente/stad	Doelgroepwerking
≤ 12.000	Minimaal 1 project naar 1 deeldoelgroep
> 12.000 en ≤ 40.000	Minimaal 1 project naar 2 deeldoelgroepen
> 40.000	Minimaal 1 project naar 3 deeldoelgroepen

Per bijkomend intekenjaar wordt minstens één bijkomende deeldoelgroep gekozen, bij voorkeur uit een andere doelgroep, waarvoor eveneens een doelgroepenbeleid wordt opgezet.

Om voor de bonus in aanmerking te komen, mag het niet gaan om doelgroepprojecten die:

- 1° via een van de clusters al voor financiering in aanmerking komen;
- 2° via andere subsidieprogramma's al voor financiering in aanmerking komen, voor zover het zou gaan om dubbele financiering.

Artikel 5.1.2.3 Niveau 3

Artikel 5.1.2.3.1 Project niveau 3 - duurzaamheidstoets

De gemeente werkt voor het project een duurzaamheidstoets uit. Deze toets kan ook los van het concrete project als draaiboek dienst doen voor gelijkaardige projecten.

Artikel 5.1.3 Evaluatie uitvoering - Rapportering

Artikel 5.1.3.1 Evaluatie

De gemeente wordt geëvalueerd op basis van de bepalingen van het instrumentarium.

Artikel 5.1.3.2 Rapportering over uitvoering

§1. Niveau 1

§1.1 Milieujaarprogramma

De gemeente bezorgt op 1 april volgens de richtlijnen opgenomen in de handleiding het milieujaarprogramma en alle bewijsstukken aan het Vlaamse Gewest op volgend adres: caplo@lin.vlaanderen.be, resp. AMINAL, Koning Albert II-laan 20, bus 8 ter attentie van de directeur-generaal.

De gemeente maakt de beslissing van vaststelling en het advies van de gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur over aan het Vlaamse Gewest als bijlage bij het milieujaarprogramma.

§1.2 Milieubeleidsplan

De ontwerpversie wordt ter advisering voorgelegd aan het Vlaamse Gewest. Het definitieve milieubeleidsplan wordt ter kennisgeving bezorgd aan het Vlaamse Gewest.

§1.3 Gemeentelijke diensten

1° Algemene werking

In haar Milieujaarprogramma geeft de gemeente de bestaande van de milieudienst aan (functie, VTE en niveau). Hiervoor volstaat het de organisatiestructuur in het Milieujaarprogramma aan te geven in het eerste jaar van ondertekening. Nadien volstaat het enkel de wijzigingen aan te geven.

2° Interne milieuzorg

Jaarlijks wordt voor dit onderdeel een stand van zaken opgenomen.

3° Toezicht

Jaarlijks rapporteert de gemeente via haar milieujaarprogramma over de evaluatie en de planning met betrekking tot het toezicht dat ze uitoefent. Deze rapportering bevat tevens een globaal overzicht m.b.t. de toezichtacties. Verscherpt toezicht m.b.t. hinderbronnen wordt gerapporteerd binnen de cluster Hinder.

4° Integratie

De gemeente rapporteert éénmalig of bij wijziging over de samenstelling van dit overleg via haar milieujaarprogramma. Ze somt bij wijze van voorbeeld éénmalig 3 voorbeelden van initiatieven of projecten op die aan bod komen op dit overleg en waaruit deze integratie blijkt.

Indien de gemeente niet beschikt over een formeel ambtelijk overleg beschrijft de gemeente jaarlijks in haar milieujaarprogramma ten minste 3 projecten of initiatieven waaruit deze integratie blijkt. Indien de projecten of initiatieven al in andere delen van het milieujaarprogramma worden beschreven, kan de gemeente of stad hier verwijzen naar deze projecten en initiatieven.

5° Duurzaamheidsambtenaar

Betreffende de duurzaamheidsambtenaar worden volgende documenten éénmalig of bij wijziging via het milieujaarprogramma ingediend:

- een gedetailleerde functieomschrijving van de duurzaamheidsambtenaar;
- de aanstellingsbeslissing van het College en/of kopie van het arbeidscontract, waaruit duidelijk de aanvangsdatum, het niveau, de tijdsinvulling en de duur van het contract blijken.

§1.4 Milieu -en natuurrad

Het jaarverslag van de milieu- en natuurrad wordt als bijlage opgenomen in het milieujaarprogramma. Naast het jaarverslag worden éénmalig en bij wijziging volgende documenten overgemaakt als bijlage bij het milieujaarprogramma:

- 1° statuut;
- 2° huishoudelijk reglement en afsprakennota.

§1.5 MMIS

Als de internettoegang voor raadpleging van on line milieu-informatie is gerealiseerd en/of bij een wijziging van de situatie rapporteert de gemeente hierover éénmalig in het milieujaarprogramma. Zolang de internettoegang niet is gerealiseerd, neemt de gemeente dit ook op in de planning.

In het milieujaarprogramma beschrijft de gemeente voor elke databank éénmalig en bij wijzigingen bondig de huidige situatie in de gemeente en hoe men dit onderdeel zal uitvoeren.

Verder rapporteert ze voor elke databank jaarlijks:

- 1° een beschrijving van eventuele knelpunten bij het gebruik van het systeem en
- 2° een motivatie indien geen klachten of vergunningsaanvragen werden ingevoerd (b.v. dat er geen klachten waren dat jaar en/of dat natuurvergunningaanvragen samen met de bouwvergunning worden behandeld). Indien het Vlaamse Gewest instemt met deze motivering, vervallen de subsidies niet.

Opm.: (eMIL heette vroeger MILO)

M.b.t. eMIL, NAV en MKROS geldt het volgende: als de gemeente geen gebruik wil maken van de toepassing van het Vlaamse Gewest, neemt ze hiervoor een gemotiveerde uitzonderingsaanvraag op in haar milieujaarprogramma. Als het Vlaamse Gewest instemt met de motivering vervallen de subsidies niet.

M.b.t. de gewestelijke rioleringsdatabank geldt het volgende: als een gemeente geen gebruik wil maken van deze GIS-toepassing neemt ze hiervoor een gemotiveerde uitzonderingsaanvraag op in haar milieujaarprogramma. Indien het Vlaamse Gewest instemt met deze motivering vervallen de subsidies niet.

M.b.t. het Milieuklachten-, registratie- en opvolgingssysteem (MKROS) geldt het volgende : de gemeente rapporteert tijdens de periode van het contract éénmalig en bij wijzigingen over de organisatie van het centraal gemeentelijk meldpunt. De communicatie over het centraal meldpunt wordt aangetoond door bijvoorbeeld een kopie van het communicatiemateriaal toe te voegen aan het milieujaarprogramma.

§2. niveau 2**§2.1 Milieubarometer**

De gemeente rapporteert hierover jaarlijks in haar milieujaarprogramma.

§2.2 Duurzaamheidsambtenaar

Zie bepalingen opgenomen bij niveau 1.

§2.3 Participatie

De gemeente geeft aan bij het rapporteringsluik in het milieujaarprogramma aan:

- 1° of en waarover er 2 open milieuraden werden georganiseerd het voorbije jaar (indien er geen 2 open raden plaatsvonden, dan wordt dit gemotiveerd);
- 2° welke andere instrumenten werden ingezet om de burger te betrekken bij het milieu- en natuurbeleid.

De gemeente geeft in het planningsluik van het milieujaarprogramma aan:

- 1° dat er 2 open milieuraden worden gepland in het komende jaar;
- 2° welke andere participatie-instrumenten ingezet worden in het komende jaar.

Artikel 5.1.4 Subsidie

De goedkeuring van het instrumentarium geeft recht op een jaarlijkse betoelaging zoals omschreven in Afdeling 6.1

Voor niveau 1:

- artikel 6.1.2.2
- voor de duurzaamheidsambtenaar optioneel op niveau 1: artikel 6.1.2.7
- voor de mina-werkers optioneel op niveau 1: artikel 6.1.2.6

Voor niveau 2:

- artikel 6.1.3.1 1°
- voor doelgroepwerking optioneel op niveau 1: artikel 6.1.3.4

Voor niveau 3:

De goedkeuring van een niveau 3 project geeft recht op een betoelaging zoals voorzien in artikel 6.1.4.1

Afdeling 5.2 Cluster Vaste stoffen.

Artikel 5.2.1 Definities en algemene bepalingen

Artikel 5.2.1.1 Definities

De volgende termen zijn van toepassing binnen de cluster Vaste Stoffen:

- 1° *Milieuverantwoord gebruik van producten*: het efficiënt inzetten van producten en een keuze voor producten en/of systemen die de minste milieueffecten veroorzaken in hun volledige levensloop van grondstoffase over de productie- en gebruiksfase tot en met de afvalfase. Dit betekent dat er gestreefd wordt naar de beperking van de uitputting van grondstoffen, van de milieuschade van de productie, het gebruik en de verwerking na gebruik;
- 2° *Milieuschadelijke producten*: producten, met inbegrip van stoffen en materialen, die onmiddellijk of na verloop van tijd milieuschadelijke effecten hebben op een of meer milieucompartimenten hetzij bij de productie van het product, hetzij bij het gebruik ervan of bij de verwerking van de afvalstoffen die afkomstig zijn van het product;
- 3° *Milieuschadelijke effecten*: onder andere het verbruik van grond- en hulpstoffen, de emissies van stoffen in de lucht, de bodem en het water, trillingen, geur, geluid met een negatieve impact op het milieu;
- 4° *De implementatie in de gemeentelijke diensten van het milieuverantwoord productgebruik* voor een bepaalde productgroep of een onderdeel ervan omvat de integratie van dit principe in het aankoopbeleid en in de interne werking binnen de eigen gemeentelijke diensten zodat dit een permanent onderdeel ervan wordt. Het aanpakken van een productgroep of een onderdeel ervan betekent dat vanaf het moment dat deze productgroep of het onderdeel ervan behandeld werd, het milieuverantwoord productgebruik hiervan een permanent onderdeel uitmaakt van het gemeentelijk aankoopbeleid (bijvoorbeeld door opname in bestekken) en de interne gemeentelijke werking (bijvoorbeeld door codes van goede praktijk, werkprocedures). De implementatie van dit principe is van toepassing op de taken die binnen of door de eigen diensten worden uitgevoerd, alsook op de taken die in opdracht van de eigen diensten door derden worden uitgevoerd;
- 5° *Duurzaam geëxploiteerd hout*: hout voorzien van een FSC-label of een equivalent label dat aantoont dat het hout afkomstig is van bossen waarvan het duurzaam beheer door een onafhankelijke instelling volgens internationaal erkende criteria werd gecertificeerd;
- 6° *Type I-labeling*: een milieulabeling dat is toegekend op basis van criteria die op onafhankelijke wijze zijn opgesteld en door derden werden gecontroleerd;
- 7° *Secundaire grondstoffen*, zoals gedefinieerd in het VLAREA, omvatten minstens compost met Vlaco-label of gelijkwaardig kwaliteitslabel en breekpuin met COPRO-keuring of gelijkwaardig kwaliteitslabel;
- 8° *Restafval* omvat het huisvuil, het grofvuil, het gemeentevuil en het sorteerresidu van het PMD-afval.
- 9° De definities met betrekking tot *bestrijdingsmiddelen* werden opgenomen in het Decreet van 21 december 2001 houdende de vermindering van het ge-

bruik van bestrijdingsmiddelen door openbare diensten in het Vlaamse Gewest en zijn uitvoeringsbesluiten.

- 10° De definities voor afvalpreventie, hergebruik, selectieve inzameling, zoals opgenomen in het vigerende Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen, zijn eveneens van toepassing.

Artikel 5.2.1.2 Algemene bepalingen

§1. Om de gemeenten in staat te stellen om de acties op een degelijke manier uit te voeren, stelt het Vlaamse Gewest duidelijke productinformatie ter beschikking via een of meerdere door haar aangeduide kanalen. Hierbij wordt gestreefd om op termijn via een centraal kanaal deze informatie ter beschikking te stellen. Het aanspreekpunt voor gemeenten en provincies deelt op regelmatige tijdstippen mee wanneer rond welke productgroepen nieuwe informatie ter beschikking wordt gesteld en zal ook specifieke vragen omtrent deze productinformatie behandelen. De aangeboden productinformatie moet de gemeenten in staat stellen zeer snel adequate productkeuzes te maken. De productinformatie wordt ingedeeld in volgende productgroepen:

- 1° kantoormaterialen (keuze uit onder andere gerecycleerd papier, opbergmateriaal, digitale archivering, hervulbare toners, fotokopieerapparaten, computers, printers, schrijfgerief, correctiemiddelen, e.d., inclusief hun verpakkingen);
- 2° cateringproducten (keuze uit onder andere biologische landbouwproducten, voeding, dranken, kookgerief, bestek en servies, statiegeldflessen, drinkwaterfonteinen, e.d., inclusief hun verpakkingen);
- 3° schoonmaakmiddelen (keuze uit onder andere biologisch afbreekbare reinigers, milieuvriendelijke schoonmaakmethoden, e.d., inclusief hun verpakkingen);
- 4° materialen voor tuin- en groenaanleg, -onderhoud en meubilair (keuze uit onder andere de reductie van het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen, mechanische en thermische onkruidbestrijding, compost, mulching, turfrij tuinonderhoud, tuinmeubilair uit duurzaam geëxploiteerd hout of uit gerecycleerde kunststoffen, houtverduurzamingsmiddelen, e.d.);
- 5° bouw- en onderhoudsmaterialen (keuze uit onder andere het gebruik van secundaire grondstoffen, duurzaam geëxploiteerd hout, houtverduurzamingsmiddelen, verven, vernissen, breekpuin met COPRO-keuring of gelijkwaardig kwaliteitslabel, bestrijdingsmiddelen, e.d.).

§2. De keuze voor minder milieuschadelijke producten zal gebeuren op basis van bestaande studies of van type I-labeling. Als de gemeente voor een bepaalde toepassing niet kiest voor het minst milieuschadelijke product, dient zij haar keuze te motiveren. Deze motivatie moet door het Vlaamse Gewest worden aanvaard. De gemeente kan bij de uiteindelijke productkeuze rekening houden met de beschikbaarheid van het product evenals de economische en technische haalbaarheid van de toepasbaarheid van het product in de algemene gemeentelijke context.

§3. Het keuzeprincipe voor milieuverantwoord productgebruik zoals geformuleerd in §2 geldt niet voor bestrijdingsmiddelen. De bepalingen met betrekking tot bestrijdingsmiddelen, zoals opgelegd door het Decreet van 21 december 2001 houdende de vermindering van het gebruik van bestrijdingsmiddelen door openbare diensten in het Vlaamse Gewest, zijn van toepassing.

§4. Voor de gemeenten waaraan overeenkomstig het vigerende Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen een correctiefactor werd toegekend, zullen de door hen ingezamelde hoeveelheden huishoudelijke afvalstoffen eerst gecorrigeerd worden met deze correctiefactor vooraleer de ingezamelde afvalhoeveelheden getoetst worden aan de doelstellingen opgenomen in de cluster Vaste Stoffen.

§5. Het voeren van een specifieke sensibilisatie naar de burgers en doelgroepen toe in het kader van deze cluster, wordt uitgevoerd binnen het geheel van deze cluster. Evenwel is het noodzakelijk ten behoeve van de uitvoering van het instrumentarium een communicatie- en participatiebeleid op te zetten, waarbij afgestemd en geïntegreerd wordt met andere communicatie- en participatie-acties van deze samenwerkingsovereenkomst. Hiertoe wordt aangespoord tot het opmaken van specifieke actieplannen en programma's voor het uitvoeren van de communicatie binnen deze cluster. Die plannen en programma's worden niet als beoordelingscriterium van deze cluster gehanteerd.

§6. Ter ondersteuning van haar beleid zal de gemeente ervoor zorgen dat zijzelf een voortrekkersrol opneemt. Daartoe zal zij bij de sensibilisatie eraan toevoegen op welke manier zij het communicatie-onderwerp toepast binnen de eigen gemeentelijke diensten of werking.

§7. Binnen de cluster Vaste Stoffen komen twee vormen van sensibilisatie aan bod : enerzijds een passieve sensibilisatie en anderzijds een actieve sensibilisatie. De passieve sensibilisatie omvat het verspreiden van informatie via de gemeentelijke informatiekanalen (bijvoorbeeld artikel in het gemeentelijk infoblad, folder, affiche, e.d.). Een actieve sensibilisatie gebeurt door het verspreiden van informatie via een ondersteunende campagne (bijvoorbeeld adviesverlening, milieueducatie, opleiding, technische ondersteuning, workshops, evenementen, stand op een beurs, e.d.).

§8. Bepaalde acties kunnen eventueel uitgevoerd worden door mina-werkers. In de handleiding is een limitatieve lijst opgenomen van acties waarvoor mina-werkers kunnen ingezet worden. Hiervan kan gemotiveerd worden afgeweken mits toestemming van het Vlaamse Gewest. Als mina-werkers worden ingezet dan gebeurt dit volgens de voorwaarden van artikel 5.1.2.1.3.7 van het Instrumentarium van deze overeenkomst.

Artikel 5.2.2 Specifieke bepalingen per niveau

Artikel 5.2.2.1 Niveau 1

Artikel 5.2.2.1.1 Werking binnen de eigen diensten

§1. Milieuverantwoord productgebruik

§1.1 De gemeente implementeert het milieuverantwoord productgebruik in de werking van de eigen gemeentelijke diensten. Vanaf het jaar 2005, of in het startjaar voor gemeenten die de samenwerkingsovereenkomst 2002-2004 niet ondertekenden, wordt minstens het milieuverantwoord productgebruik van de volgende prioritaire producten geïmplementeerd in de werking van de eigen diensten : bestrijdingsmiddelen, duurzaam geëxploiteerd hout en secundaire grondstoffen, minstens voor compost en breekpuin. Vanaf het jaar 2006, of in het jaar volgend op het startjaar, wordt het milieuverantwoord productgebruik van de prioritaire producten verder gezet en wordt er voor een ander product eveneens het milieuverantwoord productgebruik geïmplementeerd. In het jaar 2007, of in het tweede jaar volgend op het startjaar, wordt bijkomend het milieuverantwoord productgebruik voor nog een ander product opgenomen in de werking van de eigen diensten.

Bovendien geldt vanaf het jaar 2006 of het jaar volgend op het opstartjaar, dat de producten, waarvoor het milieuverantwoord productgebruik geïmplementeerd wordt in de eigen diensten, uit minstens drie verschillende productgroepen, zoals gedefinieerd in artikel 5.2.1.2 §1, komen.

§1.2 Voor bestrijdingsmiddelen wordt het milieuverantwoord productgebruik aangetoond door middel van de inventaris, zoals opgelegd door het Decreet van 21 december 2001 houdende de vermindering van het gebruik van bestrijdingsmiddelen door openbare diensten in het Vlaamse Gewest.

§1.3 Voor alle andere producten wordt het milieuverantwoord productgebruik aangetoond door te rapporteren over het aankoopgedrag van de gemeente voor de respectievelijke producten waarvoor het milieuverantwoord productgebruik geïmplementeerd wordt in de werking van de eigen diensten.

§2. Afvalstoffen

De gemeente zal de selectieve inzameling van de eigen bedrijfsafvalstoffen organiseren binnen haar diensten overeenkomstig de bepalingen opgenomen in de vigerende wetgeving.

Artikel 5.2.2.1.2 Werking naar buiten uit

§1. Milieuverantwoord productgebruik

(*≠ niet van toepassing*)

§2. Afvalstoffen

§2.1 De gemeente stimuleert afvalpreventie bij haar inwoners door het uitvoeren van volgende acties en maatregelen:

- 1° de gemeente stimuleert afvalpreventie via het aanbieden van compostvaten of andere middelen om thuis te composteren en via het aanbieden van anti-reclamestickers. Deze acties worden ondersteund door middel van minstens een passieve sensibilisatie van de inwoners;
- 2° daarnaast zal de gemeente jaarlijks een actieve sensibilisatie rond de preventie van minstens één afvalstof uitvoeren. De gemeente kan kiezen uit volgende niet-limitatieve keuzelijst voor welke afvalstof zij een actieve sensibilisatie voert : keuze uit onder andere GFT-afval, papierafval, verpakkingsafval, afvalarme tuin, afvalarm evenement, katoenen luiers, e.d..

§2.2 De gemeente zal het hergebruik van afvalstoffen stimuleren door een samenwerking met minstens een overeenkomstig het VLAREA erkend kringloopcentrum uit te bouwen. Hiertoe sluit de gemeente met het kringloopcentrum een samenwerkingsovereenkomst af die minstens bepalingen omvat met betrekking tot de sensibilisatie, de onderlinge doorverwijsfunctie, de inzamelwijzen, het restafval en de vergoeding voor herbruikbare afvalstoffen. Een modelovereenkomst, opgesteld door de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, afgekort de VVSG, in samenwerking met de Koepel van Vlaamse Kringloopcentra, afgekort de KVK, en goedgekeurd door de OVAM, wordt ter beschikking gesteld van de gemeenten.

§2.3 De selectieve inzameling van afvalstoffen zal door de gemeente verder uitgebouwd worden door het uitbaten van een vergund containerpark overeenkomstig de minimum uitbatingsvoorwaarden opgenomen in het vigerende Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen. Gemeenten die nog niet beschikken over een eigen containerpark kunnen een overeenkomst sluiten met een naburige gemeente of het intergemeentelijk samenwerkingsverband voor het gebruiken van een containerpark rekening houdend met de voorwaarden die aan deze mogelijkheid gesteld werden in het vigerende Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen.

Daarnaast zal de gemeente de selectieve inzameling organiseren van GFT- of groenafval, papier en karton, glas, PMD-afval, KGA en grofvuil overeenkomstig de definities van afvalstoffen en de minimale inzamelvoorwaarden opgelegd door het vigerende Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen.

§2.4 De gemeente voert jaarlijks minstens een passieve sensibilisatie rond één van volgende drie thema's:

- 1° thema 1 : sluikestorten, sluikestoken, zwerfvuil;

- 2° thema 2 : het verkeerd aanbieden van afvalstoffen of andere vormen van illegaal ontwijkgedrag;
- 3° thema 3 : Ten aanzien van de KMO's en zelfstandige ondernemers creëert de gemeente duidelijkheid over de mogelijkheden om van de gemeentelijke inzamelkanalen voor afvalstoffen gebruik te maken. De gemeente communiceert dit naar de KMO's en zelfstandige ondernemers, gevestigd in haar gemeente.

De gemeente zorgt ervoor dat jaarlijks een ander thema aan bod komt en dat elk thema minstens eenmaal aan bod komt tijdens de periode 2005-2007.

§2.5 De acties en maatregelen die de gemeente uitvoert, dienen ertoe te leiden dat de volgende doelstellingen met betrekking tot het restafval gerealiseerd worden: vanaf 2005 maximaal de doelstelling restafval van het vigerende Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen op niveau van een gemeente, met name maximaal 200 kg restafval per inwoner per kalenderjaar.

Artikel 5.2.2.2 Niveau 2

Artikel 5.2.2.2.1 Werking binnen de eigen diensten

§1. Milieuverantwoord productgebruik

De gemeente zal het milieuverantwoord gebruik van producten stimuleren bij de volgende doelgroep : de eigen gemeentelijke diensten.

§2. Afvalstoffen

De gemeente zal de preventie van afvalstoffen, het hergebruik van afvalstoffen en de selectieve inzameling van afvalstoffen stimuleren bij de volgende doelgroep : de eigen gemeentelijke diensten.

Artikel 5.2.2.2.2 Werking naar buiten uit

§1. Milieuverantwoord productgebruik

§1.1 Sensibilisatie

- 1° De gemeente zal het milieuverantwoord gebruik van producten bovendien stimuleren door jaarlijks een actieve sensibilisatie te voeren met betrekking tot minstens één product, zoals opgenomen in artikel 5.2.1.2 §1. Indien de gemeente opteert om jaarlijks slechts rond één product te sensibiliseren dan komt een herhaling van die sensibilisatie het daaropvolgende jaar niet in aanmerking voor betoelaging via de cluster Vaste Stoffen.
- 2° Daarnaast voert de gemeente jaarlijks een passieve sensibilisatie voor minstens drie producten, zoals opgenomen in artikel 5.2.1.2 §1. De gemeente doet dit door minstens een artikel te publiceren in het gemeentelijk informatieblad of door minstens folders aan te bieden bij de gemeentelijke diensten.

§1.2 Voorbeeldfunctie

Bij de uitvoering van de actieve sensibilisatie, zoals vermeld in §1.1, 1° van dit artikel, zorgt de gemeente ervoor dat de eigen voorbeeldfunctie van de gemeente duidelijk aan bod komt.

§1.3 Doelgroepen

De gemeente zal het milieuverantwoord gebruik van producten stimuleren bij de volgende doelgroep : de scholen.

§2. Afvalstoffen

§2.1 De gemeente stimuleert afvalpreventie door een netwerk van compostmeesters uit te bouwen. Ter ondersteuning van de compostmeesterwerking wordt een de-

monstratieplaats voor thuiscomposteren ingericht. De gemeente kan voor de compostmeesterwerking en voor het uitbouwen van een demonstratieplaats voor thuiscomposteren samenwerken met andere gemeenten of met haar intergemeentelijk samenwerkingsverband.

§2.2 Vanaf 2005 stelt de gemeente een politiereglement met betrekking tot afvalarme evenementen in. Het Vlaamse Gewest stelt, in samenwerking met het VVSG, een modelreglement ter beschikking van de gemeenten.

§2.3 De acties en maatregelen die de gemeente uitvoert, moeten ertoe leiden dat volgende doelstelling met betrekking tot het restafval gerealiseerd wordt: vanaf 2005 maximaal 150 kg restafval per inwoner per kalenderjaar.

§2.4 De gemeente zal de preventie van afvalstoffen, het hergebruik van afvalstoffen en de selectieve inzameling van afvalstoffen stimuleren bij de volgende doelgroep: de scholen.

§2.5 Ter ondersteuning van haar beleid zal de gemeente het principe "de vervuiler betaalt" vertalen in haar contant belastingssysteem (of retributiesysteem) waarin de variabele kosten met betrekking tot de huisvuil- en grofvuilinzameling en -verwerking en voor de vermijdbare, selectief ingezamelde fracties, minstens voor PMD-afval en GFT- of groenafval, worden doorgerekend aan de inwoners. De gemeente volgt hierbij de aanbevelingen die in het kader van de vigerende uitvoeringsplannen opgesteld werden. Als het gemeentelijk contant belastingssysteem afwijkt van deze aanbevelingen, moet de gemeente op verzoek van de OVAM aantonen dat haar systeem op gelijkwaardige wijze de afvalpreventie bevordert, het correcte sorteergedrag stimuleert en het illegaal ontwijkgedrag tegengaat.

Artikel 5.2.2.3 Niveau 3 – projectvoorstel

In het niveau 3-project wordt er naar gestreefd om minstens op een creatieve manier de aspecten "milieuverantwoord gebruik van producten", "afvalpreventie", "hergebruik van afvalstoffen" en "de selectieve inzameling van afvalstoffen" te integreren.

Artikel 5.2.3 Evaluatie uitvoering – betalingsvoorwaarden

Artikel 5.2.3.1 Evaluatie

De gemeente wordt geëvalueerd op basis van de bepalingen van de cluster Vaste Stoffen.

Artikel 5.2.3.2 Rapportering over uitvoering

§1. Rapportering in het milieujaarprogramma

§1.1 De gemeente rapporteert op een beknopte, maar volledige manier over de uitvoering van de cluster Vaste Stoffen in het gemeentelijk milieujaarprogramma.

§1.2 De gemeente geeft in het milieujaarprogramma bij het begin van het hoofdstuk "cluster Vaste Stoffen" expliciet aan voor welke producten het milieuverantwoord productgebruik, als rapportage opgenomen werden.

§2. Rapportering los van het milieujaarprogramma

§2.1 Jaarlijks worden los van het milieujaarprogramma volgende gegevens gerapporteerd rechtstreeks aan de OVAM:

- 1° de gemeentelijke inventarisatie van huishoudelijke afvalstoffen, op basis van de VLAREA-wetgeving en het vigerende Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen;

- 2° de meldingsplicht bedrijfsafvalstoffen die op basis van de VLAREA-wetgeving opgelegd werd aan de producenten van bedrijfsafvalstoffen.

§2.2 Documenten, sensibilisatiemateriaal, reglementen, ... die worden opgestuurd met de jaarlijkse inventarisatie, hoeven niet toegevoegd te worden aan het milieujaarprogramma op voorwaarde dat in het milieujaarprogramma expliciet verwezen wordt naar de desbetreffende stukken die via de jaarlijkse inventarisatie werden opgestuurd.

Artikel 5.2.4

Subsidie

De goedkeuring van het niveau 1 geeft recht op een betoelaging zoals opgenomen in artikel 6.1.2.2.

De goedkeuring van het niveau 2 geeft recht op een betoelaging zoals opgenomen in artikel 6.1.3.1.

Afdeling 5.3 Cluster Water.

Artikel 5.3.1 Definities en algemene bepalingen

Artikel 5.3.1.1 Definities

De volgende definities zijn van toepassing binnen de cluster Water:

- 1° *Integraal waterbeleid*: het beleid gericht op het gecoördineerd en geïntegreerd ontwikkelen, beheren en herstellen van watersystemen met het oog op het bereiken van de randvoorwaarden die nodig zijn voor het behoud van dit watersysteem als zodanig, en met het oog op het multifunctionele gebruik, waarbij de behoeften van de huidige en komende generaties in rekening worden gebracht; (cfr. Decreet Integraal Waterbeleid 18/07/2003)
- 2° *Deelbekken*: een onderdeel van een bekken of deelstroomgebied, bestaande uit een of meer subhydrografische zones (VHA-zones of delen ervan).
- 3° *Deelbekkenbeheerplan*: plan voor een deelbekken waarin het integraal waterbeleid voor het desbetreffende deelbekken wordt bepaald. Het is een beleidsplan dat de voorgenomen acties, maatregelen, middelen en termijn bepaalt om de doelstellingen ervan te bereiken. Het deelbekkenbeheerplan is de opvolger van een DuLo-waterplan of duurzaam lokaal waterplan zoals beschreven in de samenwerkingsovereenkomst 2002-2004. Het deelbekkenbeheerplan moet volgens artikel 46 van het Decreet Integraal Waterbeleid minstens de in bijlage IV van het decreet genoemde gegevens bevatten en integreert de grote lijnen en/of relevante delen van het DuLo-waterplan voor zover deze voldoen aan de doelstellingen en beginselen van het Decreet Integraal Waterbeleid. Het integraal lokaal waterbeleid betreft de brongerichte aanpak met betrekking tot het remediëren en voorkomen van : wateroverlast in functie van de bestemming van het gebied, waterverontreiniging, aantasting van het natuurlijk milieu van het watersysteem, verdroging en erosie. De grote lijnen en/of relevante delen van het zoneringsvoorstel inzake waterzuivering van het Vlaamse Gewest (al dan niet bijgestuurd door de gemeenten), het waterhuishoudingsplan van polders en wateringen en de gemeentelijke erosiebestrijdingsplannen zijn hierin geïntegreerd voor zover deze voldoen aan de doelstellingen en beginselen van het Decreet Integraal Waterbeleid. Ook de samenwerking met het ruimtelijk beleid (RSP/RUP) is een belangrijk aandachtspunt.
- 4° *Methodologie voor de opmaak van de deelbekkenbeheerplannen*: een beschrijving van de methode voor de opmaak en de inhoudelijke aspecten van een deelbekkenbeheerplan. De methodologie wordt vastgesteld door de Vlaamse Regering en daarna ter beschikking gesteld van de gemeenten, steden, provincies, polders en wateringen. Tot zolang deze methodologie niet is vastgesteld door de Vlaamse Regering is de code van goede praktijk voor duurzaam lokaal waterbeleid van toepassing.
- 5° Het Decreet Integraal Waterbeleid: het Decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid.

Artikel 5.3.1.2 Algemene bepalingen

§1. In overeenstemming met het Decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid werkt de gemeente mee aan de opmaak van de deelbekkenbeheerplannen. In het milieujaarprogramma wordt hierover gerapporteerd.

§2. Integraal waterbeleid geeft ook ruim aandacht aan de belangen en noden van de verschillende maatschappelijke sectoren. Zowel bij het opmaken van specifieke actieplannen en programma's als bij de uitvoering dient de communicatie naar de maatschappelijke sectoren en de burgers te gebeuren in overleg met de betrokkenen van de deelbekkenorganisaties.

Artikel 5.3.2 Specifieke bepalingen per niveau

Artikel 5.3.2.1 Niveau 1

Artikel 5.3.2.1.1 Werking naar buiten uit

§1. Subsidie voor individuele afvalwaterzuivering

De gemeente verbindt zich ertoe een gemeentelijk premiereglement op te stellen voor de bouw van een individuele afvalwaterzuiveringsinstallatie als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- 1° de individuele zuivering is aangelegd voor de behandeling van huishoudelijk afvalwater van een woning buiten de zuiveringszones A en B;
- 2° de individuele zuivering is na 1 januari 1999 gebouwd volgens, of in overeenstemming gebracht met, de code van goede praktijk voor de aanleg van openbare riolen, individuele voorbehandelingsinstallaties en kleinschalige rioolwaterzuiveringsinstallaties;
- 3° de individuele zuivering wordt geëxploiteerd volgens de code van goede praktijk voor de aanleg van openbare riolen, individuele voorbehandelingsinstallaties en kleinschalige rioolwaterzuiveringsinstallaties

Wil de gemeente zeker zijn dat tegenover iedere gemeentelijke premieregeling ook een gewestelijke subsidie zal staan, is het aangeraden dat zij in haar premieregeling dezelfde voorwaarden opneemt als het Vlaamse Gewest. In de handleiding wordt een ontwerpreglement toegevoegd dat aan deze aanbevelingen voldoet.

Van zodra de wijziging van de zuiveringszones bekrachtigd is door de gemeente of in het deelbekkenbeheerplan moet het gemeentelijk subsidiereglement voor individuele afvalwaterzuivering hieraan aangepast worden.

§2. Subsidie voor gebruik van hemelwater

De gemeente verbindt zich ertoe een gemeentelijke premiereglement op te stellen voor de aanleg van een hemelwaterinstallatie. Inwoners die een hemelwaterinstallatie aanleggen en hiervoor een gemeentelijke premie genieten, kunnen een bijkomende subsidie van het Vlaamse Gewest ontvangen indien cumulatief aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- 1° het gaat om de aanleg van een hemelwaterinstallatie bij gebouwen waarvoor een bouwvergunning verkregen is hetzij vóór 7 september 1999, hetzij vóór de datum van inwerkingtreden van een gemeentelijke verordening die de aanleg van hemelwaterputten bij nieuwbouw verplicht indien deze verordening reeds vóór 7 september 1999 van toepassing was;
- 2° de hemelwaterinstallatie is na 1 januari 2004 gebouwd volgens, of in overeenstemming gebracht met, de code van goede praktijk voor hemelwaterputten en infiltratievoorzieningen én het Besluit van de Vlaamse Regering houdende vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater van 1 oktober 2004;

- 3° de bouw van een hemelwaterinstallatie is niet verplicht volgens het Besluit van de Vlaamse Regering houdende vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater.

Wil de gemeente zeker zijn dat tegenover iedere gemeentelijke premiereregeling ook een gewestelijke subsidie zal staan, is het aangeraden dat zij in haar premiereregeling dezelfde voorwaarden opneemt als het Vlaamse Gewest. In de handleiding wordt een ontwerpreglement toegevoegd dat aan deze aanbevelingen voldoet.

§3. Infiltratie van hemelwater in de bodem

De gemeente verbindt zich ertoe een gemeentelijk premierereglement op te stellen voor de aanleg van een infiltratievoorziening voor niet verontreinigd hemelwater. De gemeente zorgt voor de nodige ondersteuning van de bouwheer bij het dimensioneren van de infiltratievoorziening. Inwoners die een infiltratievoorziening aanleggen en hiervoor een gemeentelijke premie genieten, kunnen een bijkomende subsidie van het Vlaamse Gewest ontvangen indien cumulatief aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- 1° de infiltratievoorziening is gebouwd volgens de code van goede praktijk voor hemelwaterputten en infiltratievoorzieningen én aan de bepalingen opgenomen in het Besluit van de Vlaamse Regering houdende vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater van 1 oktober 2004;
- 2° de infiltratievoorziening is gebouwd na 1 januari 2004;
- 3° op de infiltratievoorziening is minstens 50 m² verharde oppervlakte aangesloten;
- 4° de bouw van een infiltratievoorziening is niet verplicht volgens het Besluit van de Vlaamse Regering houdende vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater van 1 oktober 2004.

Wil de gemeente zeker zijn dat tegenover iedere gemeentelijke premiereregeling ook een gewestelijke subsidie zal staan, is het aangeraden dat zij in haar premiereregeling dezelfde voorwaarden opneemt als het Vlaamse Gewest. In de handleiding wordt een ontwerpreglement toegevoegd dat aan deze aanbevelingen voldoet.

Artikel 5.3.2.1.2 Werking binnen de eigen diensten

§1. De gemeente ontvangt als bouwheer van een individuele zuivering, hemelwaterinstallatie of infiltratievoorziening op particulier domein en op gemeentelijk domein een subsidie van het Vlaamse Gewest mits voldaan aan voorwaarden gesteld in artikel 5.3.2.1.1 §1.

§2. Onderhoud van de waterlopen en grachtenstelsels

Het onderhouden aan elke waterloop en grachtenstelsel moet specifiek afgestemd zijn op de verschillende functies en kenmerken van de waterloop. Vanuit kwantitatief, kwalitatief en ecologische duurzaam waterlopenbeheer moet het onderhoud van de waterlopen en de oevers uitgevoerd worden conform de richtlijnen uitgewerkt in de methodologie voor de opmaak van de deelbekkenbeheerplannen (zie definities). Dit geldt in het bijzonder voor het maai- en ruimingsbeheer van waterlopen en voor natuurvriendelijke oeverinrichting en –bescherming.

§3. Voorkomen van vismigratieknelpunten

De gemeente verbindt zich ertoe om bij alle geplande werken rekening te houden met de doelstelling bedoeld in artikel 5, 4°, c° inzake vrije vismigratie van het Decreet Integraal Waterbeleid, zodat bij het herstel van bestaande of de aanleg van nieuwe infra-

structuur geen verval, noch te hoge stroomsnelheid en noch te lage waterstand gecreëerd wordt. Indien dit niet mogelijk is, worden compenserende maatregelen aangebracht.

§4. Sensibilisatie-acties met betrekking tot erosie

Als uit het milieujaarprogramma blijkt dat erosiebestrijding een aandachtspunt is voor de gemeente, kan de gemeente actieve sensibilisatie-acties rond erosie organiseren. Deze sensibilisatie-acties zijn evenwel geen verplichting om te voldoen aan de cluster Water. Onderwerpen hierbij zijn:

- 1° het aanleggen van een demonstratieveld. Het initiatief moet met de nodige communicatie ondersteund worden;
- 2° het organiseren van een excursie;
- 3° het organiseren van een informatieavond of -middag rond erosiebestrijding, buiten de periode van het opmaken van een gemeentelijk erosiebestrijdingsplan. Het betreft het gemeentelijk erosiebestrijdingsplan, bedoeld in het besluit van de Vlaamse Regering houdende de subsidiëring van de kleinschalige erosiebestrijdingsmaatregelen die door gemeenten uitgevoerd worden.
- 4° als de gemeente beschikt over een door de administratie goedgekeurd gemeentelijk erosiebestrijdingsplan kan de gemeente eveneens landbouwers met percelen gelegen in knelpuntenbodem, zoals bedoeld in de code van goede praktijk voor het opmaken van een gemeentelijk erosiebestrijdingsplan, individueel benaderen om een oplossing te vinden voor de erosieproblematiek op hun gronden.

De gemeente ontvangt voor de uitgevoerde sensibilisatie-acties rond erosie een gewestelijke subsidie zoals beschreven in 4° van artikel 6.1.2.3.

§5. Uitvoeren van een wateraudit in gemeentelijke gebouwen bij nieuwbouw, herbouw of verbouwing

De gemeente verbindt zich ertoe om in het geval van nieuwbouw, herbouw of verbouwing van gemeentelijke gebouwen een audit van het gebouw in kwestie uit te voeren m.b.t. de mogelijkheden van een duurzaam watergebruik.

Volgende stappen worden hiervoor doorlopen:

- 1° Analyse: het verzamelen van alle relevante informatie en het opstellen van een waterbalans, zodanig dat men inzicht krijgt in de kansen en knelpunten van de waterhuishouding.
- 2° Genereren van verbeteropties en onderzoeken van volgende aspecten;
 - inschatten van het beschikbare hemelwater op basis van de dakoppervlakte;
 - mogelijkheden m.b.t. het gebruik van hemelwater nagaan;
 - mogelijkheden m.b.t. rationeel watergebruik in het gebouw nagaan (spaartoetsen, waterbesparende douchekoppen, enz.);
 - duurzame afvoer van het overvloedige hemelwater. Ook de afvoer van hemelwater van andere verharde oppervlakken wordt bekeken. Hierbij wordt er vooral gestreefd om doorlatende verhardingen te voorzien of infiltratievoorzieningen te plaatsen;
 - gescheiden aanbieding van afval- en hemelwater;
 - materiaalkeuze met betrekking tot waterafvoer, met het oog op het beperken van diffuse verontreiniging door uitloging van zink, koper, enz.

De gemeente verbindt zich ertoe om conform de resultaten van deze wateraudit concrete maatregelen te implementeren in het ontwerp. Indien voldaan aan de voorwaarden ontvangt de gemeente voor de opmaak van een wateraudit een gewestelijke subsidie zoals beschreven in 7° van artikel 6.1.2.3.

§6. Opmaken van een gemeentelijk reglement m.b.t. het overwelen van baangrachten

De gemeente verbindt zich ertoe een gemeentelijk reglement op te maken m.b.t. het overwelen van baangrachten. Hierin worden minstens de bepalingen opgenomen zoals weergegeven in het door het Vlaamse Gewest geleverde voorbeeldreglement.

§7. De gemeente geeft de nodige ruchtbaarheid aan de verschillende subsidieregelingen en het gemeentelijk reglement m.b.t. het overwelen van baangrachten door middel van een jaarlijkse publicatie in het gemeentelijk infoblad. Indien de gemeente over een website beschikt is het aangewezen de verschillende subsidieregelingen ook hier op te nemen.

Artikel 5.3.2.2 Niveau 2 – werking binnen de eigen diensten en naar buiten uit**§1. Opmaak van actieplannen binnen het DuLo-waterplan**

Voor 2005 geldt dat gemeenten voor de opmaak van actieplannen binnen het DuLo-waterplan een subsidie van het Vlaamse Gewest ontvangen indien voldaan wordt aan volgende voorwaarden:

- 1° een doelstellingennota, zoals gedefinieerd in de samenwerkingsovereenkomst 2002-2004, werd ingediend bij het Vlaamse Gewest ten laatste bij het milieujaarprogramma 2005;
- 2° de doelstellingennota dient te beantwoorden aan de doelstellingen en beginselen van het Decreet Integraal Waterbeleid;
- 3° de gemeente stelt, verder bouwend op de doelstellingennota, een concreet en volledig actieplan op met betrekking tot de verschillende sporen zoals aangegeven in de code van goede praktijk voor duurzaam lokaal waterbeleid.

Dat actieplan:

- 1° wordt ten minste voor de gemeentegrensoverschrijdende problemen opgesteld in samenwerking met de andere waterbeheerders binnen het deelbekken;
- 2° dient te beantwoorden aan de doelstellingen en beginselen van het Decreet Integraal Waterbeleid;
- 3° wordt opgesteld volgens de code van goede praktijk voor duurzaam lokaal waterbeleid;
- 4° geeft duidelijk aan welke de prioritaire projecten zijn.

Vanaf 2006 geldt dat de opmaak van actieplannen binnen het DuLo-waterplan niet meer worden gesubsidieerd via de samenwerkingsovereenkomst.

§2. Uitvoering van projecten uit het deelbekkenbeheerplan of DuLo-waterplan

§2.1 Acties en maatregelen van het goedgekeurde deelbekkenbeheerplan komen voor subsidiëring in aanmerking mits ze niet via andere kanalen gesubsidieerd worden, mits het handelt om acties en/of maatregelen die niet behoren tot de normale onderhouds- en instandhoudingswerken en mits het handelt om acties en/of maatregelen waarvan de uitvoering is bepaald door regelgeving.

De gemeente ontvangt hiervoor een gewestelijke subsidie zoals beschreven in 1° van artikel 6.1.3.2.

§2.2 Bij ontbreken van een goedgekeurd deelbekkenbeheerplan kunnen projecten uit het DuLo-waterplan, zoals gedefinieerd in de samenwerkingsovereenkomst 2002-2004, gesubsidieerd worden. Om hiervoor in aanmerking te komen moet voor één van de onderstaande spoorcombinaties een volledig actie- en maatregelenprogramma uitgewerkt zijn.

- Één vrij te kiezen spoor én spoor 2 (Sanering afvalwaterlozingen) én spoor 3 (bewaken en verbeteren van de kwaliteit van de riolerings- en zuiveringsinfrastructuur)

- Één vrij te kiezen spoor én spoor 6 (kwantitatief, kwalitatief en ecologisch duurzaam waterlopenbeheer)

Bovendien moet dit actie- en maatregelen programma gunstig geadviseerd zijn door het bekkensecretariaat van het betreffende bekken of in afwachting hiervan de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid en beantwoorden aan de doelstellingen en beginselen van het decreet betreffende het integraal waterbeleid.

De gemeente ontvangt hiervoor een gewestelijke subsidie zoals beschreven in 1° van artikel 6.1.3.2.

§2.3 Projecten die te maken hebben met vrije vismigratie komen pas in aanmerking indien dit betrekking heeft op een waterloop die behoort tot de eerste fase van het netwerk van prioritaire waterlopen en indien dit gebeurt uitvoering van titel I van het Decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid.

De gemeente ontvangt hiervoor een gewestelijke subsidie zoals beschreven in 1° van artikel 6.1.3.2.

Artikel 5.3.2.3 Niveau 3 – projectvoorstel

Het project moet voldoen aan de voorwaarden opgenomen in artikel 3.2 §3 en aan de doelstellingen en beginselen van het Decreet Integraal Waterbeleid. Bovendien wordt het project beoordeeld op basis van de doelstellingen van deze cluster en dient het projectvoorstel projecten te bevatten uit een goedgekeurd deelbekkenbeheerplan. Bij ontbreken van een goedgekeurd deelbekkenbeheerplan dient het niveau 3-project projecten te bevatten uit het goedgekeurde DuLo-waterplan of de goedgekeurde doelstellingnota, zoals gedefinieerd in de samenwerkingsovereenkomst 2002-2004.

Artikel 5.3.3 Evaluatie uitvoering – Rapportering

Artikel 5.3.3.1 Evaluatie

De gemeente wordt geëvalueerd op basis van de criteria weergegeven in artikel 5.3.2.1, 5.3.2.2 en 5.3.2.3 voor de verschillende acties die voorzien zijn in de verschillende niveaus.

Artikel 5.3.3.2 Rapportering over uitvoering en planning

§1. Algemene bepalingen

In het milieujaarprogramma, wordt er over de opmaak van het deelbekkenbeheerplan(nen) een overzicht gegeven van de bijgewoonde overlegvergaderingen en de ondernomen acties. Voor de inhoudelijke aspecten volstaat het te verwijzen naar de documenten horende bij het milieujaarprogramma van de coördinerende provincie.

§2 Niveau 1

§2.1 Evaluatie en subsidies voor acties op particulier domein

§2.1.1 Om in aanmerking te komen voor de gewestelijke subsidie voor individuele afvalwaterzuivering dient de installatie te voldoen aan de voorwaarden beschreven in artikel 5.3.2.1.1 §1 en levert de gemeente als onderdeel van elk milieujaarprogramma of los van het milieujaarprogramma onderstaande documenten:

- 1° een kopie van het reglement in het eerste jaar van intekening en in andere jaren voor zover het dat jaar werd goedgekeurd of gewijzigd;
- 2° het bewijs dat de in artikel 5.3.2.1.1 §1 bedoelde gemeentelijke premie aan rechthebbende bouwheren werd uitbetaald, hetzij via een door de gemeentelijke ontvanger geviseerde lijst, hetzij via een kopie van de desbetreffende rekeninguittreksels;
- 3° een door een gemeentelijk ambtenaar ingevuld en ondertekend subsidieformulier (zie handleiding) voor iedere aanvrager die volgens de

gemeente in aanmerking komt voor een bijkomende gewestelijke subsidie. Aan de hand van dit subsidieformulier bevestigt de gemeente dat de installatie gebouwd is overeenkomstig de code van goede praktijk voor de aanleg van openbare riolen en individuele voorbehandelingsinstallaties.

§2.1.2 Om in aanmerking te komen voor de gewestelijke subsidie voor gebruik van hemelwater dient de installatie te voldoen aan de voorwaarden beschreven in artikel 5.3.2.1.1 §2 en levert de gemeente als onderdeel van elk milieujaarprogramma onderstaande documenten:

- 1° Een kopie van het reglement in het eerste jaar van intekening en in andere jaren voor zover het dat jaar werd goedgekeurd of gewijzigd.
- 2° het bewijs dat de in artikel 5.3.2.1.1 §2 bedoelde gemeentelijke premie aan rechthebbende bouwheren werd uitbetaald, hetzij via een door de gemeentelijke ontvanger geviseerde lijst, hetzij via een kopie van de desbetreffende rekeninguittreksels.
- 3° een door een gemeentelijk ambtenaar ingevuld en ondertekend subsidieformulier (zie handleiding) voor iedere aanvrager die volgens de gemeente in aanmerking komt voor een bijkomende gewestelijke subsidie. Aan de hand van dit subsidieformulier bevestigt de gemeente dat de installatie gebouwd is overeenkomstig de code van goede praktijk voor hemelwaterputten en infiltratievoorzieningen.

§2.1.3 Om in aanmerking te komen voor de gewestelijke subsidie voor het aanleggen van een infiltratievoorziening van hemelwater in de bodem dient de installatie te voldoen aan de voorwaarden beschreven in artikel 5.3.2.1.1 §3 en levert de gemeente als onderdeel van elk milieujaarprogramma of los van het milieujaarprogramma onderstaande documenten:

- 1° een kopie van het reglement in het eerste jaar van intekening en in andere jaren voor zover het dat jaar werd goedgekeurd of gewijzigd;
- 2° het bewijs dat de in artikel 5.3.2.1.1 §3 bedoelde gemeentelijke premie aan rechthebbende bouwheren werd uitbetaald, hetzij via een door de gemeentelijke ontvanger geviseerde lijst, hetzij via een kopie van de betreffende rekeninguittreksels;
- 3° een door een gemeentelijk ambtenaar ingevuld en ondertekend subsidieformulier (zie handleiding) voor iedere aanvrager die volgens de gemeente in aanmerking komt voor een bijkomende gewestelijke subsidie. Aan de hand van dit subsidieformulier bevestigt de gemeente dat de installatie gebouwd is overeenkomstig de code van goede praktijk voor hemelwaterputten en infiltratievoorzieningen.

§2.2. Evaluaties en subsidies voor andere gemeentelijke acties

§2.2.1 Onderhoud van waterlopen

De gemeente rapporteert in het milieujaarprogramma hoe er bij het onderhoud van de waterlopen rekening gehouden werd met de richtlijnen uitgewerkt in de methodologie voor de opmaak van de deelbekkenbeheerplannen (zie definities). Bovendien geeft de gemeente weer hoe dit in de toekomst zal gebeuren.

§2.2.2 Sensibilisatie-acties met betrekking tot erosie

De uitgevoerde sensibilisatie-acties ondernomen in uitvoering van artikel 5.3.2.1.2 §4, worden aangetoond door een kopie van het campagnemateriaal toe te voegen aan het milieujaarprogramma.

§2.2.3 Uitvoeren van een wateraudit in gemeentelijke gebouwen

Om in aanmerking te komen voor de gewestelijke subsidie voor het uitvoeren van een wateraudit dienen de stappen beschreven in artikel 5.3.2.1.2 §5 doorlopen te zijn en dient de gemeente als onderdeel van het milieujaarprogramma de subsidieaanvraag

(zie handleiding) in te dienen. Hierin wordt tevens duidelijk aangegeven hoe de concrete maatregelen in de praktijk zal worden gerealiseerd en hoe men aan deze wateraudit een opvolging zal geven.

§2.2.4 Opmaken van een gemeentelijk reglement m.b.t. het overvelven van baangrachten

Een kopie van het reglement in het eerste jaar van intekening en in andere jaren voor zover het dat jaar werd goedgekeurd of gewijzigd.

§2.2.5 Ruchtbaarheid geven aan de verschillende reglementen

In het milieujaarprogramma toont de gemeente aan dat ze de nodige ruchtbaarheid heeft gegeven aan de verschillende subsidieregelingen en het gemeentelijk reglement m.b.t. het overvelven van baangrachten.

§3. Niveau 2

§3.1 Opmaak van actieplannen binnen het DuLo-waterplan

Voor 2005 geldt dat de gemeente, die actieplannen binnen het DuLo-waterplan opmaakte, hierover rapporteert in het milieujaarprogramma

§3.2 Uitvoering van projecten uit het deelbekkenbeheerplan – DuLo-waterplan

Om in aanmerking te komen voor een gewestelijke subsidie dient de gemeente een subsidieaanvraag in te dienen als bijlage bij het milieujaarprogramma. Deze subsidieaanvraag omvat minstens een voorontwerp van de werken voorzien van bijhorende plannen en een gedetailleerde kostenraming van de werken.

De subsidieaanvragen kunnen slechts gehonoreerd worden in functie van de budgettaire middelen. Een voorstel tot subsidiëringprogramma wordt opgemaakt door afdeling Water op advies van een ambtelijke werkgroep en ter beslissing voorgelegd aan de arbitragecommissie. De ambtelijke werkgroep vergadert onder voorzitterschap van afdeling water en bestaat onder meer uit volgende leden:

- 1° de VMM;
- 2° de provinciale technische diensten in kwestie;
- 3° de Inspectie van Financiën.

De criteria voor de opmaak van het subsidiëringprogramma zijn:

- 1° de voorwaarden beschreven in artikel 5.3.2.2;
- 2° de mate waarin de actie kadert in de keuze, prioritering en planning van het deelbekkenbeheerplan – DuLo-waterplan zoals bepaald in artikel 5.3.2.2. → afwijking van deze prioritering dient duidelijk onderbouwd te zijn;
- 3° de goede verhouding tussen kosten (investeringen) en baten (rendement);
- 4° de goedkeuring van de milieujaarprogramma's tijdens de duur van het project;
- 5° de mate waarin natuur en het natuurlijk milieu worden instandgehouden, ontwikkeld en hersteld.

De subsidie wordt uitbetaald na uitvoering van de actie en op basis van een betalingsaanvraag gestaafd door bewijsstukken:

- 1° een activiteitenverslag met als inhoud een evaluatie van het project;
- 2° een overzicht van de uitgaven;
- 3° facturen en bewijsstukken die de kosten voor 100% dekken. Voor de kosten die binnen de eigen werking werden gemaakt, wordt een schuldvordering opgemaakt en voor waar en echt verklaard door gemeentesecretaris en burgemeester.

Het project dient uitgevoerd te zijn binnen een termijn van twee jaar na goedkeuring van de subsidieaanvraag.

§4. Niveau 3

Projecten zoals bepaald in artikel 5.3.2.3. worden uitgevoerd op basis van onderhandelingen tussen de gemeente en het Vlaamse Gewest overeenkomstig de bepalingen van Hoofdstuk 3, artikel 3.2 §3.

Artikel 5.3.4**Subsidie**

De goedkeuring van het niveau 1 van de cluster Water geeft recht op jaarlijkse betoelaging (Artikel 6.1.2.3).

De goedkeuring van het niveau 2 in van de cluster Water geeft recht op een jaarlijkse betoelaging (1° van artikel 6.1.3.2).

Afdeling 5.4 Cluster Natuurlijke Entiteiten.

Artikel 5.4.1 Definities en algemene bepalingen

Artikel 5.4.1.1 Definities

De volgende definities zijn van toepassing binnen de cluster Natuurlijke Entiteiten:

- 1° *Natuurlijke Entiteiten* is de naam die gebruikt wordt binnen de Samenwerkingsovereenkomst voor deze cluster. De natuurlijke entiteiten zijn natuur, bos, groen en landschap.
- 2° *GNOP* is het gemeentelijk Natuurontwikkelingsplan, bestaande uit een inventaris, een knelpuntenanalyse, een doelstellingennota en een actieplan.
- 3° Een *Actieplan* geeft weer waar de gemeente voor de natuurlijke entiteiten heen wil. Het omvat:
 - Een oplistijng van *de prioritaire gebieden*. Deze gebieden worden ook aangeduid op kaart. Dit kan een kaart zijn uit een bestaand plan, zoals bvb. het milieubeleidsplan, ruimtelijk structuurplan,...;
 - De *knelpunten* die er op lokaal vlak zijn inzake natuur, landschap, bos en groen;
 - De *doelstellingen* die men op gemeentelijk vlak nastreeft voor de natuurlijke entiteiten;
 - Een *lijst van acties* die nodig zijn om deze doelstellingen te realiseren en de knelpunten weg te werken. Hierbij wordt een timing en een financiële raming weergegeven.De gemeente focust zich op het realiseren van natuurverbindingen (waarbij de aandacht uitgaat naar KLE's, bermen, beken, valleitjes,...).
- 4° Een *Actie* is een éénmalige gebiedsgerichte of sensibiliserende actie op het terrein met een duidelijke meerwaarde voor natuur, landschapszorg, groen en/of bos op korte termijn.
- 5° Een *Project* is een combinatie of integratie van acties.
- 6° Een *Projectvoorstel* is een project op het niveau 3 van deze overeenkomst.

Artikel 5.4.1.2 Algemene bepalingen

§1. Voor de entiteit landschappen van de cluster Natuurlijke Entiteiten blijft de beslissingsbevoegdheid bij de functioneel bevoegde minister voor Landschappen. De beoordeling over de uitvoering van de cluster is ook de bevoegdheid van de bevoegde administratie

§2. De procedure voor het milieujaarprogramma voor de cluster Natuurlijke Entiteiten verloopt conform de algemene procedure uit hoofdstuk 2 Algemene bepalingen. De procedure voor indiening en evaluatie van subsidieaanvragen van acties voor de cluster Natuurlijke Entiteiten wijkt af van de algemene procedure.

De gemeente kan op twee tijdstippen van het jaar subsidieaanvragen voor acties indienen: een subsidieaanvraag moet ingediend worden vóór 1 april samen met het milieujaarprogramma of vóór 1 juli. In de vijf maanden volgend op 1 april (indien de subsidieaanvraag werd ingediend voor 1 april), respectievelijk 1 juli (indien de subsidieaanvraag werd ingediend voor 1 juli) wordt de aanvraag behandeld. Dit betekent dat tijdens deze periode bijkomende informatie kan opgevraagd, ingestuurd en behandeld worden zodat ten laatste vijf maanden na het verstrijken van de indiendatum

de gemeente de evaluatie heeft. Er wordt geen afzonderlijke tweede evaluatieronde voorzien voor de subsidieaanvragen.

Acties die voor subsidiëring werden ingediend voor 1 april kunnen niet meer ingediend worden bij de tweede indienronde (= voor 1 juli), enkel nieuwe aanvragen komen in aanmerking.

§3. De gemeente zal voor de uitvoering van deze cluster advies vragen aan de gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur en/of de acties laten opvolgen en begeleiden door een lokale technische opvolgingscommissie. Het advies wordt telkens bij de acties en het actieplan gevoegd. Indien een actie uit een door de adviesraad geadviseerd actieplan komt wordt dit vermeld en vervalt de advisering voor de actie op zich.

§4. In het kader van deze cluster voert de gemeente specifieke communicatieacties naar de burgers en doelgroepen toe.

Artikel 5.4.2 Specifieke bepalingen per niveau

Artikel 5.4.2.1 Niveau 1

§1. De gemeente verbindt zich, per milieujaarprogramma, tot het uitvoeren van minimaal 1 actie - conform artikel 5.4.1.1 4° - ongeacht of de actie in aanmerking komt voor subsidiëring. De actie geeft geen uitvoering aan een juridische verplichting.

§2. Een actie kan ter subsidiëring ingediend worden. Om als actie in aanmerking te komen voor subsidiëring moet voldaan zijn aan volgende eisen:

- 1° de aanvraag moet ingediend worden voor 1 april (dus samen met het milieujaarprogramma) of voor 1 juli;
- 2° de reden en doelstelling voor de actie moet omschreven worden. Dit kan per actie omschreven worden of terug te vinden zijn in bestaande plannen zoals bvb. Milieubeleidsplan, GNOP, gemeentelijk ruimtelijk structuurplan,...;
- 3° de actie moet komen uit de niet-limitatieve lijst van acties die ter subsidiëring in aanmerking komen (zie bijlage);
- 4° de actie mag niet voorkomen op de niet-limitatieve lijst van acties die niet ter subsidiëring in aanmerking komen (zie bijlage).

De subsidieaanvraag zelf moet voldoen aan volgende eisen en dient ondermeer te bevatten:

- 1° de subsidieaanvraag moet ingevuld worden op het aanvraagformulier dat in bijlage is opgenomen (zie bijlage);
- 2° het aanvraagformulier moet volledig ingevuld zijn;
- 3° goedkeuring door de gemeenteraad (of schepencollege indien gedelegeerd) is toegevoegd;
- 4° advies van de mina-raad (behalve indien aanvraag opgenomen is in een door deze raad geadviseerd actieplan) is toegevoegd;
- 5° gedetailleerd financieringsplan waarbij de actie opgedeeld wordt naar verschillende taken met vermelding van de respectievelijke kostprijs van die taak;
- 6° goede onderbouwing van de kosten die in het financieringsplan zijn opgenomen (voor aankopen is het schattingsverslag vereist);
- 7° bijlagen die een ernstige beoordeling en opvolging mogelijk maken, zoals kaarten, plannen voor beheer en/of inrichting, link met andere activiteiten,...
- 8° de aanvraag moet in drievoud ingediend worden.

Specifieke bepalingen en voorschriften voor acties zijn opgenomen in de niet-limitatieve lijst van acties die in aanmerking komen voor subsidies (zie bijlage).

De actie kan worden uitbesteed aan derden, worden uitgevoerd via eigen personeel of door mina-werkers. Als mina-werkers worden ingezet, dan is dit volgens de voorwaarden van artikel 5.1.1.8 van het instrumentarium van deze overeenkomst.

§3. Het milieujaarprogramma omvat een luik *rapportering* en een luik *planning*. Rapportering en planning omvat een overzicht van alle acties die inzake natuur, bos, groen en landschap werden uitgevoerd in het voorgaande kalenderjaar of zullen worden uitgevoerd in het jaar van het milieujaarprogramma, ongeacht of ze in aanmerking komen voor subsidie en daarnaast de juridische verplichtingen, minimaal inzake bermbeheer. Natuurvergunningen worden gerapporteerd bij instrumentarium via het natuurvergunningenloket. Voor de beschrijving kan de gemeente gebruik maken van actiefiches waarvan een voorbeeld is opgenomen in bijlage.

§4. Beoordelingscriteria

De criteria voor de beoordeling van een subsidieaanvraag voor een *actie of project* zijn:

- 1° de goede verhouding tussen kosten (investering) en baten (rendement);
- 2° de mate van betrokkenheid van lokale actoren;
- 3° de inhoudelijke waarde van de actie voor natuurlijke entiteiten en de te realiseren meerwaarde;
- 4° de volledigheid van de subsidieaanvraag (zie hiervoor §2 en de specifieke bepalingen uit de niet-limitatieve lijst).

Indien het milieujaarprogramma voor de cluster Natuurlijke Entiteiten (= rapportering en planning) positief geëvalueerd wordt kan de gemeente beroep doen op een bonus-subsidie.

Artikel 5.4.2.2 Niveau 2

§1. De gemeente verbindt zich, per milieujaarprogramma, tot het uitvoeren van minimaal 2 acties - conform artikel 5.4.1.1 4° - ongeacht of de actie in aanmerking komt voor subsidiëring. De acties geven uitvoering aan het actieplan uit artikel 5.4.2.2 §3. De acties geven geen uitvoering aan een juridische verplichting.

§2. Om als actie in aanmerking te komen voor subsidiëring moet voldaan zijn aan de bepalingen van artikel 5.4.2.1 en volgende eisen en moet de actie komen uit het actieplan conform artikel 5.4.2.2 §3:

- 1° de actie moet kaderen in de visie uit artikel 5.4.1.1 3°;
- 2° de actie moet komen uit het stappenplan uit §3.

§3. Het milieujaarprogramma omvat een actieplan conform artikel 5.4.1.1 3°, een luik rapportering en een luik planning. Het actieplan beslaat meerdere jaren. Voor de opmaak van het actieplan wordt verwezen naar de '*Leidraad voor de opmaak van het onderdeel natuur, landschap, bos en groen in het milieubeleidsplan van gemeenten en provincies*'. Indien de gemeente beschikt over een goedgekeurd onderdeel natuur/bos/groen/landschap uit de Samenwerkingsovereenkomst 'Milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling 2002-2004' of een goedgekeurd Milieubeleidsplan met actieplan wordt hiernaar verwezen.

§4. Beoordelingscriteria

De criteria voor de beoordeling van een subsidieaanvraag voor een *actie of project* zijn:

- 1° de goede verhouding tussen kosten (investering) en baten (rendement);
- 2° de mate van betrokkenheid van lokale actoren;
- 3° de inhoudelijke waarde van de actie voor natuurlijke entiteiten en de te realiseren meerwaarde;

- 4° de volledigheid van de subsidieaanvraag (zie hiervoor §2 en de specifieke bepalingen uit de niet-limitatieve lijst).

De criteria voor de beoordeling van het *milieujaarprogramma* zijn:

- 1° de geformuleerde planning en rapportering;
2° het actieplan.

Als het actieplan voor de eerste maal wordt ingediend binnen de Samenwerkingsovereenkomst dan kan het Vlaamse Gewest opmerkingen op het actieplan formuleren. Deze opmerkingen hebben geen invloed op de evaluatie van het milieujaarprogramma van dat jaar. In het volgend milieujaarprogramma dient de gemeente de opmerkingen te verwerken wil men dat jaar het milieujaarprogramma goedgekeurd zien.

Indien het milieujaarprogramma voor de cluster Natuurlijke Entiteiten positief geëvalueerd wordt kan de gemeente beroep doen op een bonussubsidie.

Artikel 5.4.2.3 Niveau 3 – projectvoorstel

§1. Alvorens met niveau 3 te kunnen starten dient de gemeente de clusterspecifieke bepalingen op niveau 1 en 2 uit te voeren voor de clusters waarvoor de gemeente intekende.

§2. De gemeente verbindt zich tot het uitvoeren van een project dat moet voldoen aan de voorwaarden opgenomen in artikel 3.2 §3.

Artikel 5.4.3 Evaluatie uitvoering – Rapportering

Artikel 5.4.3.1 Evaluatie

De gemeente wordt geëvalueerd op basis van de bepalingen van de cluster Natuurlijke Entiteiten.

Artikel 5.4.3.2 Rapportering over uitvoering niveau 1 en 2

§1. De gemeente rapporteert over de uitvoering van de clusterdoelstellingen en de niveaus in het milieujaarprogramma conform artikel 5.4.2.1 en 5.4.2.2.

§2. De subsidieaanvraag voor acties of projecten

De subsidieaanvraag voor acties of projecten wordt door het Vlaamse Gewest beoordeeld. De actie mag op het ogenblik van indienen van de subsidieaanvraag nog niet afgerond zijn, maar wel in een aanvangsfase verkeren. Onder aanvangsfase wordt begrepen: voorbereidende werken of handelingen die in kader van bepaalde projecten nodig zijn om het project te kunnen doen slagen. Bijvoorbeeld: tijdig voorzien van nestgelegenheden in het kader van een soortbeschermingsproject, voorbereidende werken of handelingen die in het winterseizoen dienen uitgevoerd te worden,...

De subsidie wordt berekend op basis van de raming in het financieringsplan van de subsidieaanvraag. De subsidie is nooit hoger dan wat in de subsidieaanvraag wordt geraamd. De subsidie wordt uitbetaald na uitvoering van de actie, het project en op basis van een betalingsaanvraag gestaafd door bewijsstukken:

- 1° indien de actie of het project wordt uitbesteed, zijn dit een activiteitenverslag van ten hoogste drie bladzijden met als inhoud een evaluatie van de actie, het project en een overzicht van de uitgaven, facturen en bewijsstukken die de kosten voor 100 % dekken;
- 2° indien de actie of het project wordt uitgevoerd door eigen personeel is dit een activiteitenverslag van ten hoogste drie bladzijden met als inhoud een evaluatie van de actie en, voor eventuele andere dan loonkosten, een overzicht van de uitgaven; facturen en bewijsstukken die de andere kosten voor 100 % dekken;

- 3° indien de actie het subsidiëren van het aanleggen van een groendak betreft levert de gemeente het bewijs dat bedoelde premie aan rechthebbenden werd uitbetaald door samen met het gemeentelijke milieujaarprogramma een door de gemeentelijk ontvanger geviseerde lijst van rechthebbenden door te sturen die het voorafgaande kalenderjaar de gemeentelijke premie genoten hebben. Op deze lijst zijn vermeld: naam van de aanvrager, locatie van het groendak (adres), aantal m² groendak en type groendak;
- 4° indien de actie het opmaken van een beheerplan betreft moet dit beheerplan worden toegevoegd;
- 5° indien de niet-limitatieve lijst voor de actie specifieke bewijsstukken en bepalingen vermeld moeten deze bijgevoegd worden.

De actie of het project dient uitgevoerd te zijn binnen een termijn van vijf jaar, tenzij anders vermeld in de niet-limitatieve lijst van acties opgenomen in bijlage. Deze vijf jaar omvat het jaar van indienen van het milieujaarprogramma en de daaropvolgende vier jaar. Dit betekent eveneens dat facturen en bewijsstukken moeten dateren van deze periode. Facturen of bewijsstukken ouder dan het jaar waarop het milieujaarprogramma betrekking heeft komen niet in aanmerking. Indien de actie een aankoop van grond omvat wordt hierop enkel een uitzondering gemaakt voor wat betreft het schattingsverslag. Het betreffende schattingsverslag mag ook slaan op het vorige kalenderjaar. Projecten betreffende aankopen van gronden kunnen enkel in aanmerking komen voor subsidiëring indien de gronden nog niet werden aangekocht. Aankopen die dateren van vóór de indiening van de subsidie-aanvraag kunnen niet gesubsidieerd worden.

Het Vlaamse Gewest betaalt niet meer uit dan een subsidie berekend op basis van het bedrag dat geraamd wordt in het financieringsplan van de subsidieaanvraag. De eventuele meerkost die optreedt bij uitvoering van een actie of project is voor rekening van de gemeente. Indien de raming hoger uitkomt dan de uiteindelijke kostprijs, zal niet meer uitbetaald worden dan een subsidie berekend op basis van wat effectief gestaafd kan worden.

Artikel 5.4.4 Subsidie

Indien de actie of het project kadert in het niveau 1 komt de actie in aanmerking voor subsidie verbonden aan het niveau 1 (artikel 6.1.2.5,1°).

Indien de actie of het project kadert in het niveau 2 komt de actie in aanmerking voor subsidie verbonden aan het niveau 2 (artikel 6.1.3.2 3°).

De subsidie is hoger indien de actie wordt uitgevoerd in een van de volgende aandachtsgebieden:

- 1° speciale beschermingszone of de definitief vastgestelde gebieden die in aanmerking komen als speciale beschermingszone;
- 2° grootstedelijk of regionaal stedelijk gebied;
- 3° ankerplaats of beschermd landschap;
- 4° goedgekeurd plan van aanleg of ruimtelijk uitvoeringsplan waarin voorwaarden zijn opgenomen met een duidelijke meerwaarde voor natuur, landschap, bos en/of groen.

Afdeling 5.5 Cluster Hinder.

Artikel 5.5.1 Definities en algemene bepalingen

Artikel 5.5.1.1 Definities

De volgende definities zijn van toepassing binnen de cluster Hinder.

- 1° *Milieuhinder* is een onaangenaam zintuiglijk gevoel met zowel een objectief als een subjectief karakter. Objectieve factoren zijn de fysische eigenschappen, de frequentie van optreden, de duur en variabiliteit in de tijd. De subjectieve beoordeling kan naargelang van o.a. leeftijd, moment van de dag, emissiehistorie, betrokkenheid bij de bron, verschillen. Het is een lokaal, maar direct merkbaar effect. De hinder kan leiden tot geestelijke, en bij ernstige hinder zelfs tot lichamelijke aantasting van het welzijn. In het kader van deze samenwerkingsovereenkomst worden onder milieuhinder de aspecten geluidshinder, geur-, stof-, en rookhinder en lichthinder verstaan.
- 2° *Stiltegebieden* zijn gebieden waarin natuurlijke geluiden, afkomstig van zowel fauna als flora overheersen. Het begrip 'stilte' is in deze context geen synoniem voor afwezigheid van geluid, maar wel voor afwezigheid van verstorende omgevingsgeluiden.
- 3° *Donkertegebieden* zijn gebieden waar door beperking van de nachtelijke buitenverlichting storend en verblindend licht en de kunstmatige hemelgloed tot een minimum worden herleid.
- 4° Vaststellingen met betrekking tot een *bodemverontreiniging*, overeenkomstig de bepalingen van het bodemsaneringsdecreet, kunnen onderverdeeld worden in twee groepen, namelijk de klassieke regelingen en de niet-klassieke regelingen.
 - *Klassieke regelingen* voor de vaststellingen met betrekking tot een bodemverontreiniging zijn deze regelingen die betrekking hebben op de inventarisatie van de bodemverontreiniging in het kader van overdrachten, periodiciteit en sluiting, regelingen die betrekking hebben op de grondbankwerking en regelingen die betrekking hebben op de uitvoering van de saneringsverplichting bij historische, nieuwe en gemengde bodemverontreiniging.
 - *Niet-klassieke regelingen* voor de vaststellingen met betrekking tot een bodemverontreiniging zijn regelingen die in situaties waarbij plotseling een bodemverontreiniging wordt vastgesteld, zoals lekkages van brandstofinstallaties, overvullingen en tankbreuken, toegepast worden.

Artikel 5.5.1.2 Algemene bepalingen

§1. Het Vlaamse Gewest stelt een handleiding bij de cluster Hinder ter beschikking. De handleiding reikt de gemeenten een bijkomend hulpmiddel aan voor de uitvoering van de cluster Hinder, maar is niet noodzakelijk om de in de cluster staande bepalingen te kunnen uitvoeren.

§2. Los van onderstaande ambitieniveaus kan de gemeente binnen de cluster Hinder gebruik maken van 2 facultatieve mogelijkheden m.b.t. het opruimen van gevaarlijke afvalstoffen en het inschakelen van een bodemsaneringdeskundige voor het doen van vaststellingen in verband met acute bodemverontreiniging.

Artikel 5.5.2 Specifieke bepalingen per niveau

Artikel 5.5.2.1 Niveau 1

Artikel 5.5.2.1.1 Werking binnen de eigen diensten**§1. Opvolging van klachten**

De gemeente volgt klachten over milieuhinder op via MKROS of via een eigen dossieropvolgingssysteem. Jaarlijks analyseert de gemeente de geregistreerde en opgevolgde klachten. Hiervoor kan ze gebruik maken van de rapporteringstool die voorzien is in MKROS.

§2. Politiereglement verbod op afvalverbranding

De gemeente stelt een politiereglement in rond het verbod op verbranden van afval. Dit reglement dient ingesteld van zodra het Vlaamse Gewest in overleg een modelreglement heeft opgesteld.

§3. Beleidskader geluidshinder

De gemeente werkt een beleidskader betreffende de bestrijding van geluidshinder uit. Zij zorgt in dit kader voor:

- 1° personeel met de nodige bekwaamheidsattesten;
- 2° sonometer(s) en jaarlijkse keuring hiervan;
- 3° reglement betreffende de bestrijding van geluidshinder.

Indien de gemeente niet beschikt over een persoon met de nodige bekwaamheidsbewijzen (o.a. Vlaremopleiding, hernieuwing vervallen bekwaamheidsbewijzen in het kader van het BVR van 7 november 1984 tot aanwijzing van ambtenaren die bevoegd zijn voor het opsporen en vaststellen van inbreuken op de regelen ter bestrijding van geluidshinder) zorgt ze voor de opleiding van haar personeel en koopt ze een sonometer aan óf gaat ze na op wie ze beroep kan doen voor het uitvoeren van geluidsmetingen.

De gemeente stelt een politiereglement betreffende de bestrijding van geluidshinder in of neemt bepalingen betreffende de bestrijding van geluidshinder op in het algemeen gemeentelijk politiereglement. Dit reglement dient ingesteld van zodra het Vlaamse Gewest in overleg een modelreglement heeft opgesteld.

§4. Eigen beheer

De milieuhinder die in eigen beheer kan worden teruggedrongen, wordt aangepakt. De gemeente ondernemeet in dit verband ten minste 1 concrete actie gedurende de periode van het contract. Ze neemt in de planning op welke actie ze wenst te ondernemen.

Artikel 5.5.2.1.2 Werking naar buiten uit**Sensibilisatie**

De gemeente ondernemeet jaarlijks minstens 2 sensibilisatiecampagnes (passief en/of actief) naar specifieke doelgroepen m.b.t. 2 verschillende milieuhinderthema's (geluids-, geur-, stof-, rook- en lichthinder). In het kader van haar voorbeeldfunctie voegt ze aan de sensibilisatie-acties toe hoe ze het communicatieonderwerp toepast binnen de eigen gemeentelijke diensten of werking.

Artikel 5.5.2.2 Niveau 2**Artikel 5.5.2.2.1 Werking binnen eigen diensten****§1. Geïntegreerd hinderreglement**

De gemeente stelt een gemeentelijk reglement in waarin alle relevante hinderaspecten uit deze cluster worden vervat. Dit reglement dient ingesteld van zodra door het Vlaamse Gewest in overleg een modelreglement is opgesteld.

§2. Inventaris en actieplan

De gemeente inventariseert hinderbronnen en knelpunten (o.a. op basis van MKROS). Hierbij worden punt- en verspreide bronnen die aanleiding (kunnen) geven

tot milieuhinder (met lokalisatie en zo mogelijk schatting van de hoeveelheid emissie, vb. uitgestraalde vermogen) geïnventariseerd. Daarna wordt bekeken welke de instantie(s) is (zijn) die aan de problematiek kan (kunnen) verhelpen en wordt, voor zover de gemeente bevoegd is, een actieplan opgesteld voor verbetering van de situatie. Er wordt gedurende de periode van het contract minstens 1 actieplan opgesteld en uitgevoerd.

Artikel 5.5.2.2 Werking naar buiten uit

§1. Verscherpt toezicht

De gemeente houdt verscherpt toezicht op de bestaande regelgeving (incl. de eigen politiereglementen). De gemeente stelt hiervoor inspectieprogramma's op waarbij zij, indien opportuun, inspeelt op de tendensen die merkbaar zijn binnen de milieuhinderproblematiek op haar grondgebied. De analyse van de milieuklachten die is voorzien binnen niveau 1 en de inventarisatie voorzien binnen niveau 2 kunnen hiervoor de nodige onderbouwing geven. Mogelijkheden voor verscherpte controles zijn er o.a. op de naleving van de wetgeving inzake de uitrijdregeling en emissiearme aanwending van dierlijke mest (artikel 17 Mestdecreet), op het voldoen aan de emissienormen van kleine/middelgrote stookinstallaties van tuinbouwbedrijven, op de geluidsemissienormen van brom- en motorfietsen (KB 10/10/74) en inzake elektronisch versterkte muziek (KB 24/02/77).

§2. Conflictbemiddeling

De gemeente treedt op als bemiddelaar bij conflicten tengevolge van milieuhinder en stelt bemiddelingsdossiers samen bij haar taak als conflictbemiddelaar. De taak van de gemeente bestaat onder meer uit het opmeten en beschrijven van milieuhinder, contact opnemen met de betrokkenen en het formuleren van een bemiddelingsvoorstel. De opvolgingsmodule van MKROS kan hiervoor als hulpmiddel worden gebruikt. Bemiddeling kan worden georganiseerd zowel bij niet-ingedeelde inrichtingen, voor zover de gemeente hiervoor bevoegd is, als bij meldingsplichtige en klasse II-vergunningsplichtige inrichtingen. De gemeente bepaalt hierbij zelf haar prioriteiten. Het is in elk geval niet de taak van de gemeente alle mogelijke burenruzies te helpen oplossen.

Artikel 5.5.2.3 Niveau 3 – projectvoorstel

Het project moet voldoen aan de voorwaarden opgenomen in artikel 3.2 §3 Bovendien wordt het project beoordeeld op basis van de doelstellingen van deze cluster. Er wordt naar gestreefd volgende aandachtspunten uit te werken in het project.

- 1° de integratie van het lokale hinderbeleid in het ruimtelijke ordeningsbeleid: o.a. via milieuzoneringsprojecten rond nog op te richten bedrijventerreinen, aanpassing van de stedenbouwkundige verordeningen, enz.;
- 2° de afbakening van stiltegebieden en donkertegebieden en het opmaken van een actieplan waarin beschreven wordt op welke manier de gemeenten de stille en donkerte wil behouden en verbeteren;
- 3° het opleggen van bijkomende maatregelen rond hindergevoelige gebieden (natuurgebieden, zones van openbaar nut en woonzones);
- 4° het voeren van een rationeel verlichtingsbeleid.

Artikel 5.5.3 Evaluatie uitvoering – Rapportering

Artikel 5.5.3.1 Evaluatie

De gemeente wordt geëvalueerd op basis van de criteria, weergegeven in artikel 5.5.2.1, 5.5.2.2 en 5.5.2.3 voor de verschillende acties die bepaald zijn in de verschillende niveaus.

Artikel 5.5.3.2 Rapportering over uitvoering

§1. Niveau 1

Op basis van de analyse van de klachten rapporteert de gemeente, in uitvoering van artikel 5.5.2.1.1 §1, jaarlijks over de belangrijkste problemen en hoe deze door de gemeenten zijn of zullen worden aangepakt. Hiervoor kan de gemeente gebruik maken van de rapporteringstool die is voorzien in MKROS.

De gemeente rapporteert éénmalig en bij wijzigingen over het politiereglement m.b.t. het verbod op afvalverbranding, dat wordt ingesteld in uitvoering van artikel 5.5.2.1.1 §2. Ze kan dit doen door het (gewijzigde) politiereglement als bijlage toe te voegen en hiernaar te verwijzen in het milieujaarprogramma.

De gemeente rapporteert éénmalig en bij wijzigingen over aangestelde toezichthoudend ambtenaren binnen de gemeente en over de aankoop en/of jaarlijkse keuring van sonometers, in uitvoering van artikel 5.5.2.1.1 §3 1° en 2°. Indien de gemeente niet beschikt over een persoon met de nodige bekwaamheidsbewijzen en/of een sonometer, geeft ze in haar milieujaarprogramma aan op wie zij beroep kan doen voor het uitvoeren van geluidsmetingen.

De gemeente rapporteert éénmalig en bij wijzigingen over het, in uitvoering van artikel 5.5.2.1.1 §3 3°, (gewijzigde) politiereglement betreffende de bestrijding van geluid of over wijzigingen aan bepalingen inzake geluid in de bestaande gemeentelijke politiereglementen. Ze kan dit doen door het (gewijzigde) politiereglement als bijlage toe te voegen en hiernaar te verwijzen in het milieujaarprogramma.

De gemeente rapporteert over de actie(s) die ze in eigen beheer heeft ondernomen in uitvoering van artikel 5.5.2.1.1 §4.

In de planning neemt de gemeente jaarlijks op welke 2 sensibilisatie-acties ze wenst te ondernemen, deze mogen dezelfde zijn als in de jaren voordien. De gemeente rapporteert jaarlijks over de uitgevoerde sensibilisatie-acties die ze ondernomen heeft in uitvoering van artikel 5.5.2.1.2 §1. De uitvoering van de sensibilisatie-acties wordt aangetoond door bijvoorbeeld campagnemateriaal of een kopie hiervan toe te voegen aan het milieujaarprogramma.

§2. Niveau 2

De gemeente rapporteert éénmalig en bij wijzigingen over het geïntegreerd hinderreglement, dat wordt ingesteld in uitvoering van artikel 5.5.2.2.1 §1. Ze kan dit doen door het (gewijzigde) politiereglement als bijlage toe te voegen en hiernaar te verwijzen in het milieujaarprogramma.

De gemeente rapporteert minstens 1 maal in de periode van het contract over de inventarisatie en het actieplan die opgemaakt werden in uitvoering van artikel 5.5.2.2.1 §2. De voortgang in de opmaak en de uitvoering van het actieplan wordt jaarlijks opgenomen in het rapporteringsluik van het milieujaarprogramma.

De gemeente neemt jaarlijks de geplande inspectieprogramma's voor verscherpt toezicht op in haar milieujaarprogramma. De gemeente rapporteert jaarlijks over de uitvoering van de inspectieprogramma's die werden ondernomen in uitvoering van artikel 5.5.2.2.2 §1.

De gemeente rapporteert jaarlijks over de ondernomen conflictbemiddeling in uitvoering van artikel 5.5.2.2.2 §2.

Artikel 5.5.4 Subsidies

De goedkeuring van het niveau 1 van de cluster Hinder geeft recht op jaarlijkse betoelaging zoals bepaald in artikel 6.1.2.4 1°.

De goedkeuring van het niveau 2 in van de cluster Hinder geeft recht op een jaarlijkse betoelaging zoals bepaald in artikel 6.1.3.1 4°.

Artikel 5.5.5 Bijkomende Optionele bepalingen bij de cluster Hinder

Artikel 5.5.5.1 Opruimen van kleine partijen achtergelaten gevaarlijke afvalstoffen

§1. Om het handhavingsbeleid op het lokaal niveau te ondersteunen wil het Vlaamse Gewest kleine partijen achtergelaten gevaarlijke afvalstoffen, zoals gedefinieerd in het VLAREA, laten opruimen. Deze partijen moeten het voorwerp zijn van een proces-verbaal lastens onbekenden, opgemaakt op basis van artikel 12 van het Afvalstoffendecreet door een toezichthoudende ambtenaar overeenkomstig artikel 54 van datzelfde decreet.

§2. De verplichtingen van de gemeente hiertoe zijn:

- 1° ze moet beschikken over een proces-verbaal op basis van artikel 12 dat lastens onbekenden werd opgemaakt;
- 2° ze laat de partij in kwestie overeenkomstig de terzake doende wetgeving, inclusief de wetgeving op de overheidsopdrachten, opruimen en verzoekt per delictgeval afzonderlijk om de verwerkingsattesten en de factuur;
- 3° ze bezorgt per proces-verbaal, het proces-verbaal-nummer met vermelding van de naam van de instantie die het proces-verbaal heeft opgesteld, de documenten verbonden aan de opdracht, met inbegrip van de verwijderingsattesten en de daarbijbehorende facturen, aan de OVAM;
- 4° ze informeert de OVAM zodra ze kennis heeft van gegevens in verband met de identiteit van de overtreder van artikel 12 van het Afvalstoffendecreet met het oog op een terugvorderingprocedure lastens de overtreder.

§3. De verplichtingen van het Vlaamse Gewest zijn de volgende:

- 1° overeenkomstig de wettelijke bepalingen terzake verifieert de OVAM de overgemaakte gegevens en vergoedt de gemeente overeenkomstig de ingediende facturen;
- 2° overeenkomstig de wettelijke bepalingen en met toepassing van de beginselen van behoorlijk bestuur voert de OVAM de terugvorderingprocedure lastens de vermeende overtreder.

§4. De uitvoering van artikel 5.5.5.1 wordt door de OVAM vergoed overeenkomstig de bepalingen van dit artikel en overeenkomstig de financiële bepalingen zoals opgenomen in artikel 6.1.5.1.

Artikel 5.5.5.2 Bodemverontreiniging

§1. De gemeente kan een beroep doen op een erkend bodemsaneringsdeskundige om de nodige vaststellingen te doen met betrekking tot een acuut geval van bodemverontreiniging en indien nodig om verdere maatregelen in het kader van het Bodemsaneringsdecreet te laten voorstellen. De vaststellingen en de eventuele aanbevelingen met betrekking tot een bepaald schadegeval dienen in het verslag, opgesteld door de erkende bodemsaneringsdeskundige, opgenomen te worden.

§2. De aanstelling van deze erkende bodemsaneringsdeskundige gebeurt overeenkomstig de vigerende wetgeving op de overheidsopdrachten.

§3. De uitvoering van artikel 5.5.5.2 wordt door de OVAM vergoed overeenkomstig de bepalingen van dit artikel en overeenkomstig de financiële bepalingen zoals opgenomen in artikel 6.1.5.2.

Afdeling 5.6 Cluster Mobiliteit.

Artikel 5.6.1 Definities en algemene bepalingen

Artikel 5.6.1.1 Definities

De volgende definities zijn van toepassing binnen de cluster Mobiliteit.

- 1° Het *mobiliteitsconvenant* is een overeenkomst tussen het Vlaamse Gewest – bij delegatiebesluit de minister bevoegd voor Mobiliteit, de Vlaamse Vervoermaatschappij De Lijn en de gemeenten en eventuele derden. Een mobiliteitsconvenant bevat een moederconvenant, waarin algemene doelstellingen en uitgangspunten worden geformuleerd en waarmee de gemeenten zich verbinden binnen maximaal twee jaar een mobiliteitsplan op te stellen. Naast het moederconvenant kunnen, naar gelang de behoeften, modules worden ondertekend.
- 2° Onder *flankerende maatregelen* worden maatregelen verstaan die als doel hebben een duurzame mobiliteit te ondersteunen via niet-(weg)infrastructuurgebonden activiteiten of projecten. Het mobiliteitsconvenant moedigt de toepassing van die flankerende maatregelen aan (module 15).
- 3° In het kader van de cluster Mobiliteit wordt onder *grootsteden* Antwerpen en Gent verstaan; *regionale steden* zijn Brugge, Leuven, Hasselt, Kortrijk, Mechelen, Aalst, Oostende, Turnhout, Sint-Niklaas, Roeselare en Genk.

Artikel 5.6.1.2 Algemene bepalingen

Het Vlaamse Gewest stelt een handleiding en een brochure voor de cluster Mobiliteit ter beschikking. De handleiding bij de cluster Mobiliteit dient gebruikt te worden voor het uitvoeren van de milieutoetsing van het mobiliteitsbeleid/-plan. De brochure 'voorbeelden milieu en mobiliteit' kan gebruikt worden om ideeën uit te putten voor het uitvoeren van acties (niveau 1) en projecten (niveau 2).

Artikel 5.6.2 Specifieke bepalingen per niveau

Artikel 5.6.2.1 Niveau 1 – eerste aanzet tot milieutoetsing van het mobiliteitsbeleid en uitvoering acties

§1. Milieutoetsing van het mobiliteitsbeleid/-plan

De gemeente voert een eerste milieutoetsing uit van haar mobiliteitsbeleid/-plan volgens de bepalingen in artikel 5.6.2.1.1 §1.

§2. Uitwerking en uitvoeren van acties

§2.1 De gemeente voert gedurende de periode van het contract minstens 2 acties uit. De genomen acties kaderen in de maatregelen, aangegeven in artikel 5.6.2.1.1 §2 en artikel 5.6.2.1.2 §1, de eerste milieutoetsing van het mobiliteitsbeleid en de gemeentelijke mobiliteitsvisie. De brochure 'voorbeelden milieu en mobiliteit' bevat een niet-limitatief overzicht van goede praktijken waaruit ideeën kunnen worden geput voor acties in niveau 1.

§2.2 De acties worden ingediend via de 'actiefiche mobiliteit planning' die als bijlage aan de handleiding bij de cluster Mobiliteit is toegevoegd. Hierin wordt een omschrijving van de actie gegeven alsook hoe de opname van milieuaspecten in de actie zal gebeuren. Rapportering gebeurt via de 'actiefiche mobiliteit rapportering'. Hierin

gebeurt een evaluatie van de uitgevoerde actie en wordt de opname van milieuaspecten in de actie aangetoond.

§2.3 Als de gemeente een actie onderneemt in het kader van natuurvriendelijke infrastructuur bij de cluster Natuurlijke Entiteiten, dan wordt hiernaar verwezen binnen de cluster Mobiliteit.

Artikel 5.6.2.1.1 Werking binnen de eigen diensten

§1. Milieutoetsing van het mobiliteitsbeleid/-plan

§1.1 De gemeente die *geen conform verklaard mobiliteitsplan* heeft voor haar grondgebied of een deel van haar grondgebied voert een eerste milieutoetsing uit van het mobiliteitsbeleid van de gemeente m.b.t. dat gebied. Hiertoe gebruikt ze de beknopte vragenlijst uit fichepakket 1 van de handleiding bij de cluster Mobiliteit. Deze milieutoetsing wordt 1 maal uitgevoerd gedurende de periode van het contract.

De gemeente die *een conform verklaard mobiliteitsplan* heeft of zal hebben binnen de periode van het contract voert de milieutoetsing van het mobiliteitsplan (en eventueel andere bestaande documenten rond mobiliteit over het grondgebied van de gemeente) uit op basis van het 'jaarlijks voortgangsverslag gemeentelijk mobiliteitsplan' (fichepakket 2) dat door de mobiliteitsambtenaar wordt ingevuld in het kader van het mobiliteitsconvenant. Deze milieutoetsing wordt jaarlijks uitgevoerd.

Voor het uitvoeren van de milieutoetsing is samenwerking tussen de milieudienst (desgevallend i.s.m. de groendienst) en de mobiliteitsdienst noodzakelijk.

§1.2 De globale (niet uitsluitend vanuit milieuoogpunt, maar met in acht name van economische en sociale aspecten van een duurzaam mobiliteitsbeleid) jaarlijkse evaluatie van het mobiliteitsplan kadert in het mobiliteitsconvenant en blijft bijgevolg onder bevoegdheid van de minister van mobiliteit.

§2. Het uitwerken en uitvoeren van acties

§2.1 Milieuvriendelijke voertuigen

(è [zie erratum](#))

[De gemeente maakt een inventaris van het wagenpark (aantal, type, brandstoftype, leeftijd, emissies,...) en voert hierop een gebruiksanalyse uit (hoe en waarom, afstanden, frequentie van gebruik, bezettingsgraad, ...). De gemeente kan hiervoor gebruik maken van het programma 'Milieutoetsing voertuigenpark' dat als bijlage aan de handleiding bij de cluster Mobiliteit is toegevoegd. Acties om de gemeentelijke vloot milieuvriendelijker maken en die voortvloeien uit deze analyse kunnen eveneens als actie voor de cluster Mobiliteit worden ingediend.]

§2.2 Milieuvriendelijk vervoer eigen personeel (bedrijfsvervoerplan)

De gemeente analyseert de woon-werk- en dienstverplaatsingen binnen de gemeentelijke werking en voert concrete acties uit om duurzaam vervoer te promoten.

Artikel 5.6.2.1.2 Werking naar buiten uit

§1. Het uitwerken en uitvoeren van acties

§1.1 Gerichte sensibilisatiecampagnes (actief en/of passief)

De gemeente onderneemt acties rond milieu en mobiliteit, waarbij naar de bevolking toe duidelijk wordt gecommuniceerd rond de milieuaspecten van de actie. In het kader van haar voorbeeldfunctie zal de gemeente bij de sensibilisatie-acties eraan toevoegen op welke manier zij het communicatieonderwerp toepast binnen de eigen gemeentelijke diensten of werking.

Artikel 5.6.2.2 Niveau 2 – toetsing gemeentelijk mobiliteitsplan en uitvoering project(en)

Een gemeente kan slechts intekenen op niveau 2 als ze op het moment van intekening in het bezit is van een conform verklaard mobiliteitsplan.

Artikel 5.6.2.2.1 Werking binnen de eigen diensten – Milieutoetsing van het mobiliteitsplan

§1. De gemeente voert een grondigere milieutoetsing van het mobiliteitsplan uit. Deze milieutoetsing maakt deel uit van de 5-jaarlijkse evaluatie en bijsturing van de gemeentelijke mobiliteitsplanning in het kader van het mobiliteitsconvenant. De gemeente gebruikt voor de milieutoetsing van het mobiliteitsplan de door het Vlaamse Gewest opgestelde fichepakketten uit de handleiding bij de cluster Mobiliteit en volgt hiervoor de richtlijnen van de 5-jaarlijkse evaluatie in het kader van het mobiliteitsconvenant.

Het Vlaamse Gewest zal voor zover mogelijk methoden en modellen ter beschikking stellen van de gemeenten.

§2. Het resultaat van de toetsing van het gemeentelijk mobiliteitsplan is een toetsingsdocument. Dit document bevat een overzicht van de gevolgde werkwijze, een opsomming van de knelpunten die uit de toetsing naar voren komen en aanbevelingen voor de aanpak van die knelpunten. Bij de aanbevelingen wordt een onderscheid gemaakt tussen aanbevelingen voor het mobiliteitsbeleid, die via het mobiliteitsconvenant aangepakt moeten worden, en aanbevelingen voor het milieubeleid, die via de samenwerkingsovereenkomst uitgevoerd moeten worden.

Het toetsingsrapport wordt voorgelegd aan de milieuraad en de gemeentelijke begeleidingscommissie.

§3. De toetsing sluit aan bij de procedures voor de evaluatie, die gevolgd worden in het kader van het mobiliteitsconvenant. Als de grondige vijfjaarlijkse evaluatie buiten de duur van dit contract valt en de gemeente de 5-jaarlijkse milieutoetsing niet uitvoerde in de periode 2002-2004, dient toch een milieutoetsing te gebeuren van het mobiliteitsplan als input voor het uitwerken van de projecten en als basis voor verdere onderhandelingen met de mobiliteitsdienst.

§4. De globale (niet uitsluitend vanuit milieuoogpunt, maar met in acht name van economische en sociale aspecten van een duurzaam mobiliteitsbeleid) 5-jaarlijkse evaluatie van het mobiliteitsplan blijft gekaderd in het mobiliteitsconvenant.

Artikel 5.6.2.2.2 Werking naar buiten uit – Het uitwerken en het uitvoeren van project(en)

§1. Vertrekkende vanuit de knelpunten aan het licht gekomen door de milieutoetsing van het mobiliteitsplan en eventueel vanuit aanvullende analyses (vb. inventarisatie van het voertuigenpark), werkt de gemeente gedurende de periode van het contract minstens één milieuvriendelijk project uit in het kader van module 15 ter ondersteuning van een duurzaam lokaal milieubeleid. De brochure 'voorbeelden milieu en mobiliteit' bevat een niet-limitatief overzicht van goede praktijken waaruit ideeën kunnen worden geput voor projecten in niveau 2.

§2. De projecten worden ingediend overeenkomstig de bepalingen van de module 15 van het mobiliteitsconvenant. Een kopie van de projectnota wordt toegestuurd aan de clusterverantwoordelijke mobiliteit. Een samenvatting van het project wordt opgenomen in het planningsluik van het milieujaarprogramma. Hierin worden duidelijk de milieuaspecten en de meerwaarde voor het milieu aangegeven.

Artikel 5.6.2.3 Niveau 3 – projectvoorstel

Het project moet voldoen aan de voorwaarden opgenomen in artikel 3.2 §3. Bovendien wordt het project beoordeeld op basis van de doelstellingen van deze cluster. Er wordt naar gestreefd volgende aandachtspunten uit te werken in het project:

- 1° bewerkstelligen van integratie tussen milieubeleid, mobiliteitbeleid en ruimtelijke ordeningsbeleid;

- 2° uitvoeren van concrete acties ter vermindering van de druk van het verkeer op het milieu;
- 3° communicatie voeren rond milieueffecten van het mobiliteitsluik van het project;
- 4° opstellen van een MOBER (mobiliteitseffectrapportage) om de mobiliteitseffecten van het project vooraf in kaart te brengen.

De brochure 'voorbeelden milieu en mobiliteit' bevat een niet-limitatief overzicht van goede praktijken waaruit ideeën kunnen worden geput voor uitwerking van het deel mobiliteit binnen het niveau 3 project.

Artikel 5.6.3 Evaluatie uitvoering – Rapportering

Artikel 5.6.3.1 Evaluatie

De gemeente wordt geëvalueerd op basis van de criteria, weergegeven in artikel 5.6.2.1, 5.6.2.2 en 5.6.2.3 voor de verschillende acties die bepaald zijn in de verschillende niveaus.

De acties worden geëvalueerd op basis van volgende criteria:

- 1° De gemeente werkt op een opmerkelijke manier aan het terugdringen van de milieubelasting ten gevolge van het mobiliteitsprobleem op haar grondgebied en/of in eigen beheer.
- 2° De gemeente heeft op een zo creatief mogelijk manier naar een zo breed mogelijk publiek gecommuniceerd over de milieuaspecten van de ondernomen acties.
- 3° De gemeente communiceert bij elke actie duidelijk over hoe zij het onderwerp toepast binnen de eigen werking.
- 4° De actie maakt deel uit van een pakket aan maatregelen van de gemeente die het milieueffect van mobiliteit verminderen.

Artikel 5.6.3.2 Rapportering over uitvoering

§1. Niveau 1

De gemeente rapporteert jaarlijks over de samenwerking tussen mobiliteitsdienst en milieudienst.

De gemeente die *geen conform verklaard mobiliteitsplan* heeft, rapporteert minstens 1 maal in de periode van het contract kort over haar analyse van de antwoorden op de vragenlijst uit fichepakket 1, in uitvoering van de milieutoetsing uit artikel 5.6.2.1.1 §1.

De gemeente die *een conform verklaard mobiliteitsplan* heeft, rapporteert jaarlijks over de kritische analyse van de milieuaspecten uit het voortgangsrapport, in uitvoering van artikel 5.6.2.1.1 §1.

Rapportering in verband met de acties die worden ondernomen in uitvoering van artikel 5.6.2.1.1 §2 en artikel 5.6.2.1.2 §1, gebeurt via de 'actiefiches mobiliteit rapportering'. De actiefiches kunnen door de gemeente als bijlage toegevoegd worden aan het milieujaarprogramma. Bij de cluster Mobiliteit binnen het milieujaarprogramma is dan een verwijzing naar deze bijlage voldoende. De opname van milieuaspecten in de actie wordt aangetoond door bijvoorbeeld campagnemateriaal of een kopie hiervan als bijlage toe te voegen aan het milieujaarprogramma. Ook naar deze bijlage wordt in het rapporteringsluik van het milieujaarprogramma verwezen.

De gemeente toont de gemaakte kosten m.b.t. de uitgevoerde acties aan. Voor de kosten die binnen de eigen werking werden gemaakt wordt een schuldvordering opgemaakt en voor waar en echt verklaard door gemeentesecretaris en burgemeester. Andere kosten worden aangetoond op basis van kopies van facturen. Een overzicht van alle factuurbedragen wordt opgemaakt en ondertekend door gemeentesecretaris en burgemeester.

§2. Niveau 2

Het toetsingsdocument, opgemaakt in uitvoering van artikel 5.6.2.2.1 §1, en de besluiten uit de besprekingen in de milieuraad en desgevallend in de gemeentelijke begeleidingscommissie worden als rapportering als bijlage toegevoegd aan het milieujaarprogramma. Bij de cluster Mobiliteit in het milieujaarprogramma wordt een verwijzing naar deze bijlage opgenomen.

Via het milieujaarprogramma wordt gerapporteerd over het project ondernomen in uitvoering van artikel 5.6.2.2.2 §1. De opname van milieuaspecten in de actie wordt aangetoond door bijvoorbeeld campagnemateriaal of een kopie ervan toe te voegen aan het milieujaarprogramma.

De gemeente toont de gemaakte kosten m.b.t. het uitgevoerde project aan. Voor de kosten die binnen de eigen werking werden gemaakt wordt een schuldvordering opgesteld en voor waar en echt verklaard door gemeentesecretaris en burgemeester. Andere kosten worden aangetoond op basis van kopies van facturen. Een overzicht van alle factuurbedragen wordt opgemaakt en ondertekend door gemeentesecretaris en burgemeester.

Artikel 5.6.4 Subsidie

De goedkeuring van de acties binnen niveau 1 van de cluster Mobiliteit geeft recht op een subsidiëring zoals bepaald in artikel 6.1.2.5 2°.

De goedkeuring van het niveau 2 van de cluster Mobiliteit geeft recht op een éénmalige betoelaging zoals bepaald in artikel 6.1.3.3.

De goedkeuring van het project binnen niveau 2 van de cluster Mobiliteit geeft recht op een subsidiëring zoals bepaald in artikel 6.1.3.2 2°.

Afdeling 5.7 Cluster Energie.

Artikel 5.7.1 Definities en algemene bepalingen

Artikel 7.7.1.1 Definities

De volgende definities zijn van toepassing binnen de cluster Energie:

- 1° Een *energiezorg* is een onderdeel van het interne milieuzorgsysteem. Aan de hand van deze energiezorg kunnen lokale overheden op een efficiënte wijze energie en geld besparen op de jaarlijkse elektriciteits- en verwarmingsfactuur. Een degelijke energiezorg moet als evaluatie-instrument aan een aantal basisvoorwaarden voldoen.

Een eerste voorwaarde van energiezorg is dat het het energieverbruik in eigen beheer systematisch moet controleren. In dat opzicht vormt de energieboekhouding het geraamte van energiezorg. Een energieaudit van één of meerdere entiteiten kan ook een onderdeel zijn van een energiezorg in de mate dat de resultaten ervan leiden tot concrete besparingsmaatregelen met controleerbare effecten.

Een tweede voorwaarde is dat zo een systeem moet leiden tot eenvoudige ingrepen om onnodig energieverbruik te vermijden en om dus de lokale energiefactuur te verlichten. Een laatste voorwaarde van energiezorg is dat het duurzaam energiebeleid van lokale overheden moet versterken.

- 2° Het *energieboekhoudingssysteem* is een onderdeel van energiezorg. Het controleert het gemeentelijk/stedelijk energieverbruik in diverse gebouwen, domeinen of infrastructuren. Door het energieverbruik en de kosten hieraan verbonden zichtbaar te maken, wordt het energiebewustzijn verhoogd en zijn aanzienlijke energie- en financiële besparingen mogelijk. Naast de controle van het gemeentelijk/stedelijk energieverbruik detecteert dit systeem ook fouten in energiefacturen.

De basiselementen van een energieboekhoudingssysteem zijn:

- het minstens maandelijks aflezen van elektriciteits- en brandstofmeterstanden en een maandelijks analyse van het elektriciteits- en brandstofverbruik, waarbij het verbruik wordt vergeleken met referentiewaarden en gemiddelde en/of verwachte verbruiken;
- het signaleren van abnormale verbruiken;
- het opmaken van een jaarlijks energieverlag dat bestaat uit maandelijks overzichtstabellen en/of –grafieken van de energieboekhouding, gekoppeld aan een analyse en eventuele genomen maatregelen.

- 3° Een *energieaudit* is een doeltreffend middel om energie en kosten te besparen door een doorlichting van een gebouw, domein of infrastructuur. Tijdens zo een audit wordt het besparingspotentieel van bestaande gebouwen, domeinen of infrastructuren onderzocht. Op deze manier komt een uitgebreid rapport tot stand met gedetailleerde gegevens over maatregelen om geld en energie te besparen door efficiënter met energie om te gaan. Deze maatregelen zijn economisch verantwoord en behouden of verhogen het comfort. In dit rapport wordt een uitvoerige beschrijving gegeven van:

- de huidige toestand van het gebouw en de installaties;
- het energieverbruik (electriciteit en brandstof), uitgezet tegenover algemene referentiewaarden;
- het huidige comfort van de gebruikers, uitgezet tegenover het gewenste comfortniveau;

- concrete energiebesparende maatregelen.

Er zijn drie soorten van energieaudits:

- een snelle energieaudit: deze audit geeft een eerste beeld van de situatie en het besparingspotentieel, maar blijft natuurlijk beperkt tot gegevensverzameling en inschatting van de mogelijkheden;
- een één-thema-energieaudit: deze audit voert een grondige technische en financiële analyse uit van een onderdeel van een gebouw of installatie. In een dergelijke audit wordt de interactie tussen de verschillende systemen niet onderzocht;
- een globale energieaudit: deze audit houdt rekening met de verschillende onderdelen van een gebouw en hun interactie onderling.

4° Met *entiteiten* worden de gemeentelijke/stedelijke gebouwen, infrastructuren en domeinen bedoeld. Onder domeinen wordt het geheel van gebouwen en/of infrastructuren verstaan die zich op één terrein bevinden en samen één geheel vormen. Gebouwen en/of infrastructuren die deel uitmaken van een domein en een individueel jaarlijks elektriciteitsverbruik boven de 17.000 kWh of een jaarlijks warmteverbruik hoger dan 50.000 kWh hebben, worden beschouwd als afzonderlijke entiteiten. Indien na het uitlichten van de gebouwen en/of infrastructuren met een individueel jaarlijks elektriciteitsverbruik boven de 17.000 kWh of een jaarlijks warmteverbruik hoger dan 50.000 kWh uit het domein, de overige gebouwen en/of infrastructuren van het domein samen nog een jaarlijks elektriciteitsverbruik boven de 17.000 kWh of een jaarlijks warmteverbruik hoger dan 50.000 kWh hebben, wordt voor dit domein eveneens boekhouding bijgehouden. Naast rechtstreekse eigendommen worden eveneens entiteiten verstaan waarvan de energiefactuur geheel of gedeeltelijk door de stedelijke of gemeentelijke overheid wordt betaald in uitvoering van een juridische beheerovereenkomst met een derde partij, goedgekeurd door het College van burgemeester en schepenen of de gemeenteraad.

5° Bij het *screenen van de lastenboeken* wordt nagegaan of de behoeften, wensen, eisen en verwachtingen van de bouwheer, met name de gemeente/stad, kenbaar gemaakt worden. De gemeente/stad dient een aantal basiscriteria, in de vorm van normen en richtlijnen over energie-efficiëntie, op te nemen in de lastenboeken.

Voorbeelden van enkele criteria:

- criteria comfort: hebben betrekking op het comfort van gebouwen (thermisch comfort, binnenluchtkwaliteit);
- criteria duurzaam bouwen en renoveren: hebben betrekking op het energiegebruik van gebouwen;
- criteria hernieuwbare energie: hebben betrekking op de toepassing van hernieuwbare energiebronnen in gebouwen.

Artikel 5.7.1.2 Algemene bepalingen

§1. Voor de cluster Energie blijft de beslissingsbevoegdheid ook bij de functioneel bevoegde minister voor energie. De beoordeling over de uitvoering van de cluster is ook de bevoegdheid van ANRE.

§2. Het Vlaamse Gewest stelt een handleiding 'Energiezorg lokale overheden' ter beschikking. De handleiding reikt de gemeenten/steden een bijkomend hulpmiddel aan voor de uitvoering van de cluster Energie, maar is niet noodzakelijk om de in de cluster opgenomen bepalingen te kunnen uitvoeren.

Artikel 5.7.2 Specifieke bepalingen**Artikel 5.7.2.1 Niveau 1 – opstarten van energiezorg****Artikel 5.7.2.1.1 Werking binnen de eigen diensten**

§1. De gemeente/stad duidt een energievoordinator aan, die verantwoordelijk is voor de coördinatie van diverse projecten. De gemeente/stad is vrij om verschillende mensen aan te duiden voor verschillende projecten of entiteiten. Indien dit reeds gebeurd is en er zijn geen wijzigingen opgetreden volstaat een verwijzing naar het milieujaarprogramma waarin dit werd gerapporteerd.

§2. De gemeente/stad vermeldt in het milieujaarprogramma of zij samenwerkt met de netbeheerder.

§3. De gemeente/stad maakt een inventaris van de entiteiten, waarbij zij het elektriciteits- en brandstofverbruik per entiteit vermeldt. Hiervoor kan zij gebruik maken van het rekenblad 'Inventaris gebouwen' dat als bijlage is terug te vinden in de handleiding 'Energiezorg lokale overheden'. Entiteiten met een jaarlijks elektriciteitsverbruik beneden de 17.000 kWh of een jaarlijks warmteverbruik lager dan 50.000 kWh (50.000 kWh verwarming komt overeen met 180 GJ of ongeveer 5000 m³ gas) moeten niet opgenomen worden in de inventaris. Aan de hand van de inventaris wordt een prioriteitenlijst van te boekhouden gebouwen opgemaakt. Indien dit reeds gebeurd is en er zijn geen wijzigingen opgetreden volstaat een verwijzing naar het milieujaarprogramma waarin dit werd gerapporteerd.

§4. De gemeente/stad zet een energieboekhouding op voor stedelijke/gemeentelijke entiteiten. Deze energieboekhouding omvat alle entiteiten met een jaarlijks elektriciteitsverbruik boven de 17.000 kWh of een jaarlijks warmteverbruik hoger dan 50.000 kWh (50.000 kWh verwarming komt overeen met 180 GJ of ongeveer 5000 m³ gas), met een minimum van 1 entiteit per aangesneden schijf van 8000 inwoners. Gemeenten met minder dan 8000 inwoners boekhouden minstens 1 entiteit, vertrekkende van de meest energie-intensieve. Eén jaar na de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst 2005-2007 moet het boekhoudingsysteem voor 50 % operationeel zijn en twee jaar na de ondertekening voor 100 % (met een minimum van 1 entiteit). Ongeacht het voorgaande zal tegen 2007 het boekhoudingsysteem volledig operationeel moeten zijn. Heeft de gemeente dit clusterniveau in de samenwerkingsovereenkomst 2002-2004 al ondertekend, dan moet het boekhoudingsysteem reeds voor 100 % operationeel zijn.

§5. De gemeente/stad werkt rond het energetisch optimaliseren van haar entiteiten, waarbij zij voorrang geeft aan knelpunten die naar voren zijn gekomen bij de energieboekhouding en/of energieaudits. In het bijzonder schenkt zij aandacht aan knelpunten die zij op een relatief eenvoudige en op een economisch haalbare manier kan verhelpen. Hierbij heeft zij aandacht voor organisatorische, technische en gedragsmaatregelen.

§6. Ter ondersteuning van haar beleid rond duurzaam energiegebruik neemt de gemeente/stad zelf een voortrekkersrol op. Daartoe zal zij jaarlijks minstens één sensibilisatie-actie (actief of passief) voeren binnen de eigen gemeentelijke/stedelijke diensten of werking waarin zij het onderwerp duurzaam energiegebruik toepast.

Artikel 5.7.2.1.2 Werking naar buiten uit

De gemeente/stad onderneemt jaarlijks minstens één sensibilisatie-actie (actief of passief) naar de burgers of andere doelgroepen toe over duurzaam energiegebruik.

Artikel 5.7.2.2 Niveau 2 – uitbouwen van energiezorg**Artikel 5.7.2.2.1 Werking binnen de eigen diensten**

§1. Het energieboekhoudsysteem breidt zich uit naar alle entiteiten met een jaarlijks elektriciteitsverbruik boven de 17.000 kWh of een jaarlijks warmteverbruik hoger dan 50.000 kWh (50.000 kWh verwarming komt overeen met 180 GJ of ongeveer 5000 m³ gas), met een minimum van 1 entiteit per aangesneden schijf van 6000 inwoners. Gemeenten met minder dan 6000 inwoners boekhouden minstens 2 entiteiten, vertrekkende van de meest energie-intensieve. Eén jaar na de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst 2005-2007 moet het boekhoudingsysteem voor 50 % operationeel zijn en twee jaar na de ondertekening voor 100 % (met een minimum van 2 entiteiten). Ongeacht het voorgaande zal tegen 2007 het boekhoudingsysteem volledig operationeel moeten zijn. Heeft de gemeente dit clusterniveau in de samenwerkingsovereenkomst 2002-2004 al ondertekend, dan moet het boekhoudingsysteem reeds voor 100 % operationeel zijn.

§2. Op dit niveau moet in de uitwerking van energiezorg ook de screening en aanpassing van bestaande gemeentelijke/stedelijke lastenboeken met betrekking tot energie-efficiëntie zowel voor renovatiewerken als bij nieuwbouw uitgevoerd worden. Indien dit reeds gebeurd is en er zijn geen wijzigingen opgetreden volstaat een verwijzing naar het milieujaarprogramma waarin dit werd gerapporteerd.

§3. Ter ondersteuning van haar beleid rond hernieuwbare energie (actieve en passieve zonne-energie, windkracht, ...) neemt de gemeente/stad zelf een voortrekkersrol op. Daartoe zal zij jaarlijks minstens één actie uitvoeren binnen de eigen gemeentelijke/stedelijke diensten of werking waarin zij hernieuwbare energie toepast. (è [zie erratum](#)) *[De actie kan zowel een sensibilisatie-actie (actief of passief) als een concrete actie op het terrein (plaatsen van passieve of actieve zonnepanelen, hoogrendementsketel, doorgedreven isolatie...) omvatten.]* Gedurende de looptijd van de samenwerkingsovereenkomst 2005-2007 wordt er minstens één concrete actie op het terrein uitgevoerd.

Artikel 5.7.2.2.2 Werking naar buiten uit

De gemeente/stad werkt op lokaal niveau rond hernieuwbare energie (actieve en passieve zonne-energie, windkracht, ...) De gemeente/stad onderneemt jaarlijks minstens één actie naar de burgers of andere doelgroepen toe over hernieuwbare energie. De actie kan zowel een sensibilisatie-actie (actief of passief) als een concrete actie op het terrein (opstellen subsidiereglement duurzaam energiegebruik, vormingssessies...) omvatten. Gedurende de looptijd van de samenwerkingsovereenkomst 2005-2007 wordt er minstens één concrete actie op het terrein uitgevoerd.

Artikel 5.7.2.3 Niveau 3 – projectvoorstel

Het project voldoet aan de voorwaarden opgenomen in artikel 3.2 §3. Bovendien wordt het project beoordeeld op basis van de doelstellingen van deze cluster en op basis van volgende criteria die zoveel mogelijk op een creatieve manier geïntegreerd moeten worden in het project:

- 1° aandacht voor zongericht en energiezuinig bouwen of wonen;
- 2° duurzaam energiegebruik.

Artikel 5.7.3 Evaluatie uitvoering - Rapportering**Artikel 5.7.3.1 Evaluatie**

De gemeente/stad wordt geëvalueerd op basis van de criteria, weergegeven in Artikel 5.7.2.1, 5.7.2.2 en 5.7.2.3 voor de verschillende acties die bepaald zijn in de verschillende niveaus.

Artikel 5.7.3.2 Rapportering over uitvoering

§1. Niveau 1

Volgende elementen worden voor het niveau 1 van de cluster Energie opgenomen:

- 1° de aanduiding van een energiecoördinator, indien dit reeds gebeurd is en er zijn geen wijzigingen opgetreden volstaat een verwijzing naar het milieujaarprogramma waarin dit werd gerapporteerd;
- 2° vermelden of zij samenwerkt met de netbeheerder;
- 3° het opzetten van energiezorg met volgende onderdelen:
 - een inventaris van alle entiteiten, indien dit reeds gebeurd is en er zijn geen wijzigingen opgetreden volstaat een verwijzing naar het milieujaarprogramma waarin dit werd gerapporteerd;
 - het voeren van een energieboekhouding;
 - het energetisch optimaliseren van de entiteiten;
- 4° het voeren van een sensibilisatie-actie binnen de eigen diensten of werking;
- 5° het voeren van een sensibilisatie-actie naar de burgers of andere doelgroepen toe.

Bij de uitvoering van het niveau 1 wordt het volgende in bijlage toegevoegd:

- 1° inventarisatielijst van alle entiteiten met de vermelding van het elektriciteits- en brandstofverbruik per entiteit, indien deze reeds is voorgelegd en er zijn geen wijzigingen opgetreden volstaat een verwijzing naar het milieujaarprogramma waarin de lijst werd opgenomen;
- 2° inventarisatielijst van de entiteiten die opgevolgd worden in de energieboekhouding;
- 3° maandelijks overzichtstabellen of -grafieken van het energieverbruik in de opgevolgde entiteiten, met bijhorende kengetallen en referentiegebruik;
- 4° besparingsmaatregelen en ondernomen acties per opgevolgde entiteit met bijbehorende resultaten en middelen;
- 5° overzicht van eventueel uitgevoerde energieaudits.

De gedetailleerde metingen in het kader van de energieboekhouding en de energieaudits zijn op te vragen bij de gemeente/stad.

§.2 Niveau 2

Volgende elementen worden voor het niveau 2 van de cluster Energie opgenomen:

- 1° het voeren van een energieboekhouding;
- 2° het screenen van de lastenboeken voor zowel renovatie als voor nieuwbouw, indien dit reeds gebeurd is en er zijn geen wijzigingen opgetreden volstaat een verwijzing naar het milieujaarprogramma waarin dit werd gerapporteerd;
- 3° een actie rond hernieuwbare energie binnen de eigen diensten of werking;
- 4° een actie rond hernieuwbare energie naar burgers of andere doelgroepen toe.

Bij de uitvoering van het niveau 2 wordt, naast de bijlagen van het niveau 1, het volgende in bijlage toegevoegd:

- 1° lijst met criteria (normen en richtlijnen) opgesteld voor de uitvoering van de screening, de zogenaamde 'checklist', indien deze reeds is voorgelegd en er zijn geen wijzigingen opgetreden volstaat een verwijzing naar het milieujaarprogramma waarin de lijst werd opgenomen. Een overzicht van de entiteiten waarop een screening werd uitgevoerd en het gevolg dat werd gegeven aan deze screening;
- 2° facturen en/of documenten die de uitvoering van acties rond hernieuwbare energie kunnen aantonen.

De gedetailleerde metingen in het kader van de energieboekhouding en de energie-audits zijn op te vragen bij de gemeente/stad.

Artikel 5.7.4**Subsidie**

De goedkeuring van het niveau 1 van de cluster Energie geeft jaarlijks recht op een betoelaging (Artikel 6.1.2.4 2°).

De goedkeuring van het niveau 2 in van de cluster Energie geeft jaarlijks recht op een betoelaging (Artikel 6.1.3.1 3°).

Afdeling 5.8 Cluster Burgers en Doelgroepen.

Artikel 5.8.1 Niveau 3 – projectvoorstel

§1. De gemeente werkt voor Niveau 3 een project uit. Het project moet voldoen aan de voorwaarden opgenomen in artikel 3.2 §3. Met de cluster Burgers en Doelgroepen ondersteunt de gemeente dit project door middel van communicatie, overleg en participatie. De ondersteuning van het project wordt beoordeeld op basis van de volgende criteria:

- 1° een communicatiestrategie uitwerken die gericht is op de doelgroepen, deeldoelgroepen en de burgers die bij de uitvoering van het project betrokken zijn;
- 2° het opstarten, onderhouden en begeleiden van overleg met de betrokken doelgroepen, deeldoelgroepen, en burgers in het kader van het projectvoorstel;
- 3° de participatie en inbreng van de betrokken doelgroepen en deeldoelgroepen en burgers in de planning, uitvoering en evaluatie van het project;
- 4° het opzetten van een regelmatige communicatie naar de overige doelgroepen en burgers rond de doelstellingen, ontwikkelingsfasen en de vorderingen van het project.

De ondersteuning wordt op een planmatige en regelmatige basis uitgewerkt. De communicatiestrategie voor het niveau 3 project zoekt aansluiting met het communicatiebeleid en de communicatiestrategie van de gemeente. De ingezette instrumenten zijn optimaal afgestemd op de doelstellingen en objectieven van het niveau 3 project. De ondersteuning omvat de ontwikkeling en toepassing van originele participatie-instrumenten.

Artikel 5.8.2 Evaluatie uitvoering - Rapportering

Zie niveau 3 algemeen.

Afdeling 5.9 Cluster Gebiedsgericht Beleid.

Artikel 5.9.1 Definities en algemene bepalingen

Artikel 5.9.1.1 Definities

De volgende definities zijn van toepassing binnen de cluster Gebiedsgericht Beleid.

- 1° De *gebiedsgerichte benadering van het milieubeleid* beoogt een aanpak van milieuproblemen en -potenties op het niveau van specifieke gebieden om de milieukwaliteit en de algemene kwaliteit van de leefomgeving in die gebieden te beschermen of te verbeteren. Centraal in het gebiedsgericht milieubeleid staat de relatie tussen de diverse functies van een gebied (leven, wonen, werken, natuur, enz.) en de vereiste milieukwaliteit, naast de bestuurlijke en maatschappelijke context van het gebied.
- 2° De *gebiedsvisie* schetst de huidige toestand, de gewenste lange termijnontwikkeling en een korte termijnactieprogramma van het gebied in kwestie.
- 3° De *projectnota* is een beknopt voorbereidend document dat de basis vormt voor het maken van afspraken tussen het Vlaamse Gewest en de gemeente omtrent het gebiedsgericht project.

Artikel 5.9.1.2 Algemene bepalingen

§1. De gemeente verbindt er zich toe op niveau 3 een concreet gebiedsgericht project uit te werken. Deze projecten hebben tot doel op een geïntegreerde manier potenties en knelpunten van een specifiek gebied aan te pakken. Relevante aspecten van natuur, mobiliteit, water, energie, hinder en vaste stoffen worden in samenhang op niveau van het gebied bekeken.

§2. De gemeente kiest voor een gebiedsgerichte aanpak:

- 1° als problemen begrensd zijn binnen een gebied en binnen dit gebied oplossingen mogelijk zijn voor de problematiek;
- 2° als problemen niet of niet voldoende kunnen worden opgelost met een klassieke generieke aanpak;
- 3° als potenties onvoldoende kunnen bewaard blijven en er een extra bescherming noodzakelijk blijkt;
- 4° als er sprake is van meerdere met elkaar samenhangende problemen of ontwikkelingsrichtingen;
- 5° als het oplossen van problemen of het realiseren van kansrijke ontwikkelingsopties de inzet vereist van meerdere instrumenten.

§3. De cluster Gebiedsgericht Beleid bevindt zich enkel op ambitieniveau 3. Wel verbindt het Vlaamse Gewest zich tot het begeleiden van gebiedsgerichte projecten en processen in de andere clusters. Deze begeleiding behelst het ter beschikking stellen op verzoek van de gemeente van kennis met betrekking tot gebiedsgericht beleid in het algemeen en de specifieke procesmatige aspecten in het bijzonder.

§4. Het voeren van een specifieke communicatie- en participatie-actie naar de burgers en doelgroepen toe in het kader van deze cluster, wordt uitgevoerd binnen het geheel van deze cluster. Evenwel is het noodzakelijk ten behoeve van de uitvoering van het instrumentarium een communicatie- en participatiebeleid op te zetten, waarbij afgestemd en geïntegreerd wordt met andere communicatie- en participatie-acties van dit samenwerkingsverband.

Artikel 5.9.2 Specifieke bepalingen voor niveau 3 – projectvoorstel

De gemeente werkt en voert een geïntegreerd projectvoorstel uit overeenkomstig de bepalingen van Hoofdstuk 3 artikel 3.2 §3. Het onderdeel van het projectvoorstel moet voldoen aan onderstaande voorwaarden :

§1. De gemeente verbindt er zich toe een breed draagvlak uit te bouwen rond het gebied in kwestie. De betrokkenheid van meerdere bestuursniveaus en beleidsvelden is essentieel.

§2. De problematiek in het gekozen gebied moet voldoen aan twee basisvoorwaarden:

- 1° complex zijn: een oplossing is niet mogelijk met een eendimensionale benadering. Er zijn meer partijen en meer beleidsterreinen nodig om het vraagstuk aan te pakken;
- 2° ten minste in het betreffende gebied belangrijk genoeg zijn om een speciale aanpak en een extra inspanning te rechtvaardigen.

§3. Na goedkeuring van het definitief project en opname in het milieujaarprogramma kan de gemeente aanvangen met de uitwerking van het gebiedsgericht project.

§4. De gemeente kiest autonoom welk gebied in aanmerking komt. Het gebied wordt gekenmerkt door een mix van milieuproblemen en/of milieupotenties waar de gemeente via een gebiedsvisie en concrete terreinacties de kwaliteit positief wil beïnvloeden.

De grootte van het gebied is geen determinerende factor. Ook kan in samenwerking met andere gemeenten een project voor een gemeentegrensoverschrijdend gebied opgemaakt worden.

§5. De gemeente treedt op als trekker van het gebiedsgerichte project. Ze verzorgt het voorzitterschap van de op te richten projectgroepen, de administratieve opvolging ervan en de opmaak van de gebiedsvisie. Als het gaat over een gemeentegrensoverschrijdend gebied wordt het trekkerschap gedeeld door de gemeenten in kwestie.

§6. In samenwerking met de Openbare Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) bestaat de mogelijkheid een specifiek brownfield project in te dienen. Dergelijk project kan via OVAM ook voor gemeenten op niveau 1 en 2 financieel ondersteund worden.

De wijze van indiening en procesvoering zijn gelijkaardig aan een gebiedsgericht niveau 3 projectvoorstel.

§7. Het projectvoorstel kent geen vaste structuur. Wel moeten de volgende elementen erin voorkomen:

- 1° een geografische gebiedsomschrijving;
- 2° een omschrijving van de problemen en kansen;
- 3° de inhoudelijke begrenzing (doelstellingen);
- 4° een opsomming van de deelnemende partijen;
- 5° een beeld van de organisatie en communicatie;
- 6° de financiering;
- 7° het streefbeeld;
- 8° een lijst van acties ter realisatie van het streefbeeld;
- 9° de relatie met de andere clusters;
- 10° de afstemming met plannen en projecten die op hetzelfde gebied van toepassing zijn.

Artikel 5.9.3 Evaluatie uitvoering – betalingsvoorwaarden

§1. De rapportering over de opmaak en uitvoering van het project gebeurt beknopt via het volgende milieujaarprogramma.

§2. Bij indiening van het projectvoorstel vindt een dubbele controle plaats door het Vlaamse Gewest.

De in artikel 5.9.2 §7 vermelde elementen moeten herkenbaar aanwezig zijn in de projectnota. Een inhoudelijke controle gebeurt aan de hand van een evaluatie van projectvoorstel, aangevuld met een terreinbezoek en/of een interview met de gemeente.

§3. Het brownfield project zoals opgenomen in artikel 5.9.2 §6 kan door de OVAM betoelaagd worden overeenkomstig de financiële bepalingen opgenomen in artikel 6.1.4.1.

Hoofdstuk 6: Verbintenissen van het Vlaamse Gewest.

Afdeling 6.1 Financiële bepalingen.

Artikel 6.1.1 Algemeen

Artikel 6.1.1.1 De in deze afdeling beschreven subsidies zijn onderling cumuleerbaar maar niet cumuleerbaar met subsidies die ter beschikking worden gesteld via andere subsidiekanalen, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld.

Artikel 6.1.2 Niveau 1

Artikel 6.1.2.1 Het Vlaamse Gewest kent tijdens de looptijd van dit contract *jaarlijkse* subsidies, vastgesteld in artikelen 6.1.2.2 en 6.1.2.3, toe aan de gemeente mits voldaan is aan de bepalingen van artikel 3.2 §1.

Artikel 6.1.2.2 Het subsidiebedrag wordt bepaald als de som van de onderstaande elementen:

- 1° voor de bepalingen van het Instrumentarium, in uitvoering van de bepalingen van artikel 5.1.2.1: 0.8 EUR per inwoner en 1.4 EUR per hectare gemeenteoppervlakte met een minimum van 10.000 EUR per gemeente;
- 2° voor de cluster Vaste Stoffen, in uitvoering van de bepalingen van artikel 5.2.2.1: 0,9 EUR per inwoner met een minimum van 10.000 EUR per gemeente.

Artikel 6.1.2.3 Voor de cluster Water, in uitvoering van de bepalingen in Afdeling 5.3, kent het Vlaamse Gewest volgende aanvullende subsidies toe aan de gemeente, na positieve evaluatie van de betreffende acties, zoals vermeld in het milieujaarprogramma:

- 1° Voor het uitvoeren van de in artikel 5.3.2.1.1 §1 beschreven taak, een bedrag gelijk aan het gemeentelijke subsidiebedrag, met een maximum van 1.000 EUR per woonegelegenheid. Dit bijkomend bedrag wordt door de gemeente aan de aanvrager uitgekeerd. De uitbetaling van deze gewestbijdrage staat los van de evaluatie m.b.t. de uitvoering van niveau 1. Bovenop de in dit artikel bedoelde subsidie wordt aan de gemeente, ter compensatie van de geleverde administratieve opvolging en controle, een vergoeding toegekend die een kwart bedraagt van de in dit artikel bedoelde subsidie.
- 2° Voor het uitvoeren van de in artikel 5.3.2.1.1 §2 beschreven taak, een bedrag van 0.05 EUR per liter waterinhoud van de hemelwaterput. Voor eengezinswoningen bedraagt de subsidie maximum 375 EUR. Voor appartementsgebouwen bedraagt de subsidie maximaal 375 EUR per op het hemelwater aangesloten woonegelegenheid (met telkens minimum aansluiting van wc of wasmachine). Voor gebouwen van openbaar nut zoals gemeentelijke gebouwen, scholen, OCMW-gebouwen, ... is het maximum van 375 EUR niet van toepassing. Het vastgestelde subsidiebedrag zal de gemeentelijke premie in geen geval overschrijden, tenzij het de aanleg van een hemelwaterinstallatie bij gemeentelijke gebouwen betreft. Dit bijkomend bedrag wordt door de gemeente aan de rechthebbende bouwheer uitgekeerd. De uitbetaling van deze gewestbijdrage staat los van de evaluatie m.b.t. de uitvoering van niveau 1.

- 3° Voor het uitvoeren van de in artikel 5.3.2.1.2 §3 beschreven taak bedraagt de subsidie 50% van de bewezen kosten.
- 4° Het Vlaamse Gewest verleent aan de gemeente een subsidie van 125 EUR voor het aanleggen van een demonstratieveld, van 250 EUR voor het organiseren van een excursie voor landbouwers. De subsidie bedraagt maximaal 375 EUR.
- 5° Het Vlaamse Gewest verleent aan de gemeente een subsidie van 50 EUR per landbouwer die individueel benaderd wordt om een oplossing te vinden voor de erosieproblematiek op zijn gronden, zoals beschreven in artikel 5.3.2.1.2 §4.
- 6° Voor het uitvoeren van de in artikel 5.3.2.1.1 §3 beschreven taak, kent het Vlaamse Gewest een subsidie toe in verhouding tot de aangesloten verharde oppervlakte op de infiltratievoorziening, a rato van 2.5 EUR/m², met een maximum van 375 EUR. Voor gebouwen van openbaar nut zoals gemeentelijke gebouwen, scholen, OCMW-gebouwen bedraagt de maximumsubsidie 1000 EUR. Het vastgestelde subsidiebedrag zal de gemeentelijke premie echter in geen geval overschrijden, tenzij het de aanleg van een infiltratievoorziening bij gemeentelijke gebouwen betreft. Dit bijkomend bedrag wordt door de gemeente aan de rechthebbende bouwheer uitgekeerd. De uitbetaling van deze gewestbijdrage staat los van de evaluatie m.b.t. de uitvoering van niveau 1. Bovenop deze subsidie wordt aan de gemeente, ter compensatie van de geleverde administratieve opvolging en controle, een additionele vergoeding toegekend die een kwart bedraagt van de in dit artikel bedoelde subsidie met een maximum van 175 EUR per dossier. Deze additionele vergoeding is niet van toepassing voor de opvolging en controle van de aanleg van een infiltratievoorziening bij gebouwen van openbaar nut.
- 7° Voor het opmaken en de implementatie van de in artikel 5.3.2.1.2 §5 beschreven audit wordt door het Vlaamse Gewest aan de gemeente een subsidie toegekend overeenkomstig de horizontale dakoppervlakte van het gebouw in kwestie. Deze subsidie bedraagt 1,25 EUR/m².

Het in gebreke blijven van de gemeente bij artikel 5.3.2.1.1 §1 en artikel 5.3.2.1.1 §2 doet niets af aan de voorziene gewestelijke subsidie toegekend aan de individuele aanvrager.

Artikel 6.1.2.4

Binnen de jaarlijkse budgettaire perken en chronologisch volgens de datum van indiening van het milieujaarprogramma zal het Vlaamse Gewest een *aanvullende* subsidie toekennen voor de uitvoering van bepalingen van niveau 1 van de clusters, zoals bepaald in artikel , 5.5.2.1, 5.5.3.2 §1 en 5.7.2.1, 5.7.3.2 §1. De subsidie bedraagt:

- 1° voor de cluster Hinder, in uitvoering van de bepalingen van artikel 5.5.2.1: 0,20 EUR per inwoner voor gemeenten met maximaal 12.000 inwoners (met een minimum van 1.500 EUR); 0,15 EUR voor gemeenten en steden met een inwonersaantal tussen 12.001 en 40.000 (met een minimum van 2.400 EUR) en 0,10 EUR per inwoner voor steden met meer dan 40.000 inwoners (met een minimum van 6.000 EUR en een maximum van 12.000 EUR).
- 2° voor de cluster Energie, in uitvoering van de bepalingen van artikel 5.7.2.1: 0,22 EUR per inwoner voor gemeenten met maximaal 12.000 inwoners (met een minimum van 500 EUR), 0,17 EUR per inwoner voor gemeenten en steden met een inwonersaantal tussen 12.001 en 40.000 inwoners (met een minimum van 2.640 EUR) en 0,12 EUR per inwoner voor steden met meer dan 40.000 inwoners (met een minimum van 6.800 EUR en een maximum van 37.000 EUR).

Artikel 6.1.2.5

Binnen de jaarlijkse budgettaire perken zal het Vlaamse Gewest volgende aanvullende subsidies toekennen aan de gemeente, na positieve evaluatie van de betreffende acties, zoals vermeld in het milieujaarprogramma:

- 1° voor de cluster Natuurlijke Entiteiten, in uitvoering van de bepalingen van artikels 5.4.2.1 en 5.4.3 : het uitvoeren van acties wordt ondersteund met een subsidie van 30% van de kostprijs. Indien het milieujaarprogramma positief wordt geëvalueerd voor het deel m.b.t. de cluster Natuurlijke Entiteiten, bedraagt de subsidie 50 % van de kostprijs. Als daarenboven de actie gelegen is in een speciale beschermingszone of de definitief vastgestelde gebieden die in aanmerking komen als speciale beschermingszone of in grootstedelijke en regionaal stedelijke gebieden of in ankerplaatsen en beschermde landschappen of indien een goedgekeurd plan van aanleg/ruimtelijk uitvoeringsplan bestaat waarin voorwaarden zijn opgenomen met een duidelijke meerwaarde voor natuur, landschap, bos – en groen, verhoogt de subsidie tot 60% voor zover het subsidiebedrag minimaal 1.240 EUR bedraagt. Voor de aanleg van een groendak geldt een basissubsidie van 31 EUR /m². Indien de aanleg gebeurt in een van de aandachtsgebieden zoals vermeld onder artikel 5.4.4 wordt een bonus van 25 % van het basissubsidiebedrag verleend.
- 2° voor de cluster Mobiliteit, voor het uitvoeren van acties in het kader van artikel 5.6.2.1 §2: een subsidie van 30% van de bewezen kosten, met een minimum subsidie van 50 EUR per goedgekeurde actie en een jaarlijks maximum voor alle acties samen van 4.000 EUR per gemeente.

Artikel 6.1.2.6 Binnen de jaarlijkse budgettaire perken en chronologisch volgens de datum van indiening van het milieujaarprogramma verstrekt het Vlaamse Gewest *aanvullende* subsidies uitgezonderd indien de mina-werkers doelgroepwerknemers zijn zoals omschreven in artikel 5.1.2.1.3.7 (WEP-pluswerknemers):

§1. Voor het uitvoeren van werkzaamheden binnen het milieujaarprogramma door mina-werkers, zoals bepaald in artikel 5.1.2.1.3.7. De subsidie bedraagt maximaal 12.400 EUR per jaar. De subsidie wordt vermenigvuldigd met:

- 1° een factor 2 in gemeenten met minder dan 50.000 inwoners;
- 2° een factor 4 in gemeenten vanaf 50.000 inwoners of met een gemeenteoppervlakte groter dan 4000 ha;
- 3° een factor 6 in gemeenten vanaf 100.000 inwoners of met een gemeenteoppervlakte groter dan 6000 ha.

Voor aanstellingen korter dan 1 jaar, wordt de subsidie pro rata temporis toegekend per volledige maand van tewerkstelling.

De subsidie moet minstens voor 90% aangewend worden ter financiering van personeelskosten verbonden aan het uitvoeren van deze werkzaamheden. Deze personeelskost omvat de loonkost en werkgeverskost zoals RSZ, verzekeringen, kledij en veiligheidsmateriaal.

§2.1 Indien de mina-werkers invoegwerknemers zijn, tewerkgesteld in een invoegbedrijf of een invoegafdeling, kan dit invoegbedrijf of deze invoegafdeling, binnen de perken van de begrotingskredieten, voor de uitvoering van de goedgekeurde activiteiten bijkomend een subsidie ontvangen gelijk aan 35% van de loonkost van deze invoegwerknemers overeenkomstig de bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 september 2000 houdende een impuls- en ondersteuningsprogramma van de meerwaardeneconomie, zoals gewijzigd. Deze subsidie wordt toegekend door de minister bevoegd voor het tewerkstellingsbeleid. [\[inhoudsopgave\]](#) – [\[trefw oordenregister\]](#)

§2.2 Indien de mina-werkers worden toevertrouwd aan een sociale werkplaats en uitgevoerd door de in het Decreet inzake sociale werkplaatsen bedoelde doelgroepwerknemers kan de sociale werkplaats, binnen de perken van de begrotingskredieten,

bijkomend een subsidie ontvangen zoals voorzien in het Decreet inzake sociale werkplaatsen van 14 juli 1998 en de betrokken besluiten van de Vlaamse Regering. Deze subsidie wordt toegekend door de minister bevoegd voor het tewerkstellingsbeleid.

Artikel 6.1.2.7

Binnen de jaarlijkse budgettaire perken en chronologisch volgens de datum van indiening van het milieujaarprogramma en mits voldaan is aan alle bepalingen van niveau 1 (Instrumentarium en alle clusters), zal worden overeengekomen dat het Vlaamse Gewest een aanvullende subsidie toekent voor het Instrumentarium, in uitvoering van de bepalingen van artikel 5.1.2.1.3.5 Voor de aanwerving van een gemeentelijke duurzaamheidsambtenaar bedraagt deze jaarlijkse subsidie 12.500 EUR per VTE voor een aanwerving op niveau B of 15.000 EUR per VTE voor een aanwerving op niveau A. Deze financiering beperkt zich tot:

- 1° een halftijds personeelslid in gemeenten met maximaal 12.000 inwoners;
- 2° 1 voltijds personeelslid in gemeenten met 12.001 tot 40.000 inwoners;
- 3° 2 voltijds personeelsleden in gemeenten met 40.001 tot 200.000 inwoners;
- 4° 4 voltijds personeelsleden in gemeenten met meer dan 200.000 inwoners.

Bij aanwerving van een personeelslid niveau A, wordt de subsidie verbonden aan de aanwerving van een niveau A uitgekeerd, ook al is de aanwerving van een niveau A niet vereist.

Artikel 6.1.3**Niveau 2****Artikel 6.1.3.1**

Binnen de jaarlijkse budgettaire perken en chronologisch volgens de datum van indiening van het milieujaarprogramma en mits voldaan is aan de algemene voorwaarden van niveau 2 inzake minimaal aantal positief geëvalueerde clusters, wordt overeengekomen dat het Vlaamse Gewest een aanvullende jaarlijkse subsidie toekent ter ondersteuning van de uitvoering van de bepalingen met betrekking tot niveau 2, zoals beschreven in Hoofdstuk 5:

- 1° voor de duurzaamheidsambtenaar, in uitvoering van de bepalingen van artikel 5.1.2.2.1.2, wordt als volgt gesubsidieerd:
 - Indien de bepalingen niveau 1 van minstens 2 verplichte clusters en 3 optionele clusters, doch niet alle optionele clusters, gerealiseerd worden en de vereiste bepalingen van niveau 2 zoals bepaald in artikel 3.2, bedraagt de subsidie 12.500 EUR per VTE voor een aanwerving op niveau B of 15.000 EUR per VTE voor een aanwerving op niveau A.
 - Indien de bepalingen niveau 1 van alle optionele clusters gerealiseerd worden, en de vereiste bepalingen van niveau 2 zoals bepaald in artikel 3.2, bedraagt de subsidie toegekend van 25.000 EUR per VTE voor een aanwerving op niveau B of van 30.000 EUR per VTE voor een aanwerving op niveau A.

Deze financiering beperkt zich tot:

- een halftijds personeelslid in gemeenten met maximaal 12.000 inwoners;
- 1 voltijds personeelslid in gemeenten met 12.001 tot 40.000 inwoners;
- 2 voltijds personeelsleden in gemeenten met 40.001 tot 200.000 inwoners;
- 4 voltijds personeelsleden in gemeenten met meer dan 200.000 inwoners.

De subsidie, zoals bepaald in dit artikel, is niet combineerbaar met de subsidie zoals bepaald in artikel 6.1.2.7.

- Bij aanwerving van een personeelslid niveau A, wordt de subsidie verbonden aan de aanwerving van een niveau A uitgekeerd, ook al is de aanwerving van een niveau A niet vereist.
- 2° voor de cluster Vaste Stoffen, in uitvoering van de bepalingen van artikel 5.2.2.2: een jaarlijkse subsidie ten belope van 0,7 EUR per inwoner;
- 3° voor de cluster Energie, in uitvoering van de bepalingen van artikel 5.7.2.2: een jaarlijkse subsidie ten belope van 0,2 EUR per inwoner voor gemeenten met maximaal 12.000 inwoners (met een minimum van 450 EUR), 0,15 EUR per inwoner voor gemeenten en steden met een inwonersaantal tussen 12.001 en 40.000 (met een minimum van 2.400 EUR), en 0,1 EUR per inwoner voor steden met meer dan 40.000 inwoners (met een minimum van 6.000 EUR en een maximum van 32.000 EUR);
- 4° voor de cluster Hinder, in uitvoering van de bepalingen van artikel 5.5.2.2: een jaarlijkse subsidie ten belope van 0,30 EUR per inwoner voor gemeenten met maximaal 12.000 inwoners (met een minimum van 2.250- EUR); 0,25 EUR voor gemeenten en steden met een inwonersaantal tussen 12.001 en 40.000. (met een minimum van 3.600- EUR) en 0,15 EUR per inwoner voor steden met meer dan 40.000 inwoners (met een minimum van 10.000- EUR en een maximum van 20.000- EUR).

Artikel 6.1.3.2

Boven op de subsidie zoals bedoeld in artikel 6.1.3.1 en binnen de budgettaire mogelijkheden zal het Vlaamse Gewest volgende aanvullende subsidies toekennen aan de gemeente, na positieve evaluatie van de betreffende acties, vervat in het milieujaarprogramma:

- 1° voor de cluster Water, in uitvoering van de bepalingen van Afdeling 5.3 geldt:
- Voor het uitvoeren van de in artikel 5.3.2.2 beschreven taak
 - § Voor 2005:
Het Vlaamse Gewest kent een eenmalige subsidie toe van 75% van het bedrag per gemeente, zoals berekend volgens de methode in bijlage. Per afgerond spoor, zoals bepaald in de code goede praktijk van het duurzaam lokaal water beleid, wordt 10% van het totale subsidiebedrag toegekend. Bij afwerking van het laatste spoor wordt het resterende bedrag toegekend.
 - § Vanaf 2006:
De opmaak van actieplannen binnen het DuLo-waterplan worden niet meer gesubsidieerd via de samenwerkingsovereenkomst.
 - Vóór de totstandkoming van de subsidiebesluiten in uitvoering van het decreet betreffende het integraal waterbeleid die betrekking hebben op aspecten van de samenwerkingsovereenkomst wordt voor de uitvoering van projecten, zoals beschreven in artikel 5.3.2.2, §2 door het Vlaamse Gewest een subsidie toegekend van maximaal 75% van de geraamde investeringskosten, inclusief BTW, van de werken.
De gewestbijdrage zal bij eindafrekening herberekend worden op basis van het aanbestedingsbedrag indien dit meer dan 5% lager ligt dan de raming. Het Vlaamse Gewest betaalt niet meer uit dan een subsidie berekend op basis van het bedrag dat geraamd wordt in het financieringsplan van de subsidieaanvraag. *[Indien de uiteindelijke kostprijs hoger uitkomt dan de uiteindelijke kostprijs, zal niet meer uitbetaald worden dan een subsidie berekend op basis van wat effectief gestaafd kan worden.]*
- 2° voor de cluster Mobiliteit, voor het uitvoeren van projecten in het kader van artikel 5.6.2.2.2 : een subsidie van 33% van de bewezen kosten met een jaarlijks maximum van 9500 EUR voor de grootsteden en re-

(è [zie erratum](#))

gionale steden en van 5000 EUR voor andere gemeenten bovenop de 33% via module 15 van het mobiliteitsconvenant.

- 3° voor de cluster Natuurlijke Entiteiten, in uitvoering van de bepalingen van artikel 5.4.2.2 : het uitvoeren van acties wordt ondersteund met een subsidie van 30 % van de kostprijs. Indien het milieujaarprogramma positief wordt geëvalueerd voor het deel m.b.t. de cluster Natuurlijke Entiteiten, bedraagt de subsidie 60 % van de kostprijs. Als daarenboven de actie gelegen is in een speciale beschermingszone of de definitief vastgestelde gebieden die in aanmerking komen als speciale beschermingszone of in grootstedelijke en regionaal stedelijke gebieden of in ankerplaatsen en beschermd landschappen of indien een goedgekeurd plan van aanleg/ruimtelijk uitvoeringsplan bestaat waarin voorwaarden zijn opgenomen met een duidelijke meerwaarde voor natuur, landschap, bos – en groen, verhoogt de subsidie tot 70%, voor zover het subsidiebedrag minimaal 1.240 EUR bedraagt. Voor groendaken gelden de bepalingen van niveau 1.

Artikel 6.1.3.3 Binnen haar budgettaire mogelijkheden zal het Vlaamse Gewest tijdens de looptijd van dit contract volgende *eenmalige* subsidie toekennen aan de gemeente na positieve evaluatie van de uitvoering van de bepalingen vervat in artikels 5.6.2.2 en 5.6.3.2 §2 van de cluster Mobiliteit: 21.000 EUR voor de grootsteden en regionale steden en 2.500 EUR voor de andere gemeenten.

Artikel 6.1.3.4 Binnen de jaarlijkse budgettaire perken en chronologisch volgens de datum van indiening van het milieujaarprogramma verstrekt het Vlaamse Gewest een jaarlijkse *aanvullende* subsidie van 1250 EUR indien een doelgroepwerking wordt uitgewerkt zoals omschreven in artikel 5.1.2.2.2 §2.

Artikel 6.1.4 **Niveau 3**

Artikel 6.1.4.1 **§1.** Binnen de jaarlijkse budgettaire perken en chronologisch volgens de datum van goedkeuring van het projectvoorstel zal worden overeengekomen dat het Vlaamse Gewest een aanvullende subsidie toekent ter ondersteuning van projecten, conform de bepalingen met betrekking tot niveau 3 van Hoofdstuk 5. Voor deze projectvoorstellen worden de subsidiebedragen bepaald door het Vlaamse Gewest, in functie van het ingediende voorstel, met als maximum 125.000 EUR per dossier en waarbij de totale subsidie 75% van de kostprijs niet mag overschrijden.

§2. Brownfields

De OVAM voorziet een bedrag van maximaal 62.500 EUR voor een brownfieldproject zoals opgenomen in artikel 5.9.2 §6, in het kader van de samenwerkingsovereenkomst.

Artikel 6.1.5 **Overige subsidies**

Artikel 6.1.5.1 Elke gemeente kan jaarlijks voor maximaal 1,25 EUR per inwoner van de betrokken gemeente kleine partijen achtergelaten gevaarlijke afvalstoffen opruimen zoals beschreven in artikel 5.5.5.1. Voor gemeenten tot 4.000 inwoners is het maximale bedrag 5.000 EUR per kalenderjaar. De kosten verbonden aan het opruimen mogen per partij niet meer dan 5.000 EUR bedragen.

Eenmaal per jaar kan de gemeente bij de OVAM de vordering van de subsidie vragen van de reeds uitgevoerde verwijderingen zoals hierboven beschreven.

Artikel 6.1.5.2 **§1.** De gemeente kan voor een bedrag van 0,05 EUR per inwoner per kalenderjaar met een maximum van 12.000 EUR per kalenderjaar een beroep doen op een erkende bodemsaneringsdeskundige, zoals beschreven in artikel 5.5.5.2. Voor gemeenten tot 20.000 inwoners is het maximale bedrag 1.000 EUR per kalenderjaar.

§2. Eenmaal per jaar kan de gemeente de terugbetaling vragen van de kosten voor de inschakeling van een erkende bodemsaneringsdeskundige bij acute gevallen van bodemverontreiniging. Hiertoe dient de gemeente de facturen van de erkende bodemsaneringsdeskundigen, vergezeld van de door hen opgestelde verslagen voor te leggen aan de OVAM. De eerste twee interventies per schadegeval worden volledig vergoed voor zover ze het maximum bedrag per jaar niet overschrijden.

Artikel 6.1.6 Betalingsmodaliteiten

Artikel 6.1.6.1 De subsidie wordt uitgekeerd op rekeningnummer van de gemeente, met de vermelding:

Artikel 6.1.6.2 De subsidies zoals beschreven in Hoofdstuk VI, worden als volgt uitgekeerd:

- 1° bij indiening van het milieujaarprogramma, als voorschot: het instrumentarium niveau 1 en de subsidie verbonden aan de duurzaamheidsambtenaar en 50% van de subsidies van niveau 1 vaste stoffen. Deze subsidie wordt als voorschot uitbetaald bij een positieve evaluatie van het luik rapportering van het laatste milieujaarprogramma voor het minimum van niveau 1 en de voorwaarden verbonden aan de subsidie voor de duurzaamheidsambtenaar. Voor gemeenten die nieuw intekenen op de samenwerkingsovereenkomst (2002-2007) geldt: bij indiening van het milieujaarprogramma, als voorschot: het instrumentarium niveau 1 en 50% van de cluster Vaste Stoffen. Deze subsidie wordt uitbetaald bij positieve evaluatie door visitatiecommissie van het minimum van niveau 1.
- 2° bij goedkeuring van een projectvoorstel niveau 3, als voorschot; een overeen te komen percentage van de totale subsidie, in functie van de spreiding in de tijd van de geschatte kosten.
- 3° Bij een positieve evaluatie van de rapportering, als saldo: 50% van de cluster Vaste Stoffen verbonden aan niveau 1 en de subsidies verbonden aan de overige goedgekeurde cluster onderdelen.

De uitbetalingstermijn bedraagt 3 maanden vertrekkende vanaf de tegenondertekening door de minister.

De uitbetaling gebeurt op basis van het voorleggen van de nodige bewijsstukken.

De uitbetalingstermijn bedraagt 3 maanden vertrekkende vanaf de tegenondertekening door de minister.

Artikel 6.1.7 Overige bepalingen

Artikel 6.1.7.1 De bepalingen van artikel 55 tot en met 58 van het Koninklijk Besluit houdende coördinatie van de wetten op de Rijkscomptabiliteit d.d. 17 juli 1991 zijn van toepassing op de subsidies verleend door het Vlaamse Gewest ter uitvoering van onderhavige overeenkomst.

Artikel 6.1.7.2 Telkens als in deze overeenkomst voor de berekening van de subsidie sprake is van het inwonersaantal van de gemeente, geldt daarbij het aantal inwoners dat in de gemeente is ingeschreven op 1 januari 2003, zoals blijkt uit de cijfers van het NIS. Hetzelfde geldt voor de gemeenteoppervlakte.

Artikel 6.1.7.3 Bij een negatieve evaluatie door het Vlaamse Gewest van de uitvoering van de verbintenissen van de gemeenten, zoals vervat in hoofdstuk 5, zullen de hierop betrekking hebbende uitgekeerde op eenvoudig verzoek worden teruggestort op rekening, met de vermelding ""

Afdeling 6.2 Aanspreekpunt.

Artikel 6.2.1 Aanspreekpunt

§1. Bij AMINAL is er vanaf 1 januari 2002 een aanspreekpunt bij wie de gemeenten met hun vragen over de uitvoering van deze overeenkomst terecht kunnen en bij wie ze voor andere vragen onmiddellijk rechtstreeks worden doorverwezen naar de behandelend ambtenaar. Dit aanspreekpunt wordt uitgebouwd in overleg met de provincies. Het aanspreekpunt is telefonisch bereikbaar. Het zal op gemeentelijke brieven of e-mails een antwoord of minstens een ontvangstbevestiging sturen binnen de 2 weken.

§2. Het aanspreekpunt maakt een jaarverslag op en brengt de gemeente ten minste jaarlijks op de hoogte van de stand van zaken inzake de uitvoering van deze overeenkomst door de gemeente, zoals de ontvangst van relevante documenten, de beoordeling van ondernomen acties en de voorgenomen en gedane uitbetalingen. Deze kennisgeving gebeurt geïntegreerd voor alle onderdelen van de overeenkomst, maar de gegevens worden onderscheiden weergegeven voor alle aparte onderdelen van de overeenkomst.

§3. Het Vlaamse Gewest verbindt er zich toe op regelmatige basis overleg te plegen met de gemeenten. Ten behoeve van een efficiënte opvolging van en dialoog over het samenwerkingsakkoord door de VVSG en de VVP, wordt hen een algemeen overzicht bezorgd van de evaluaties. Individuele evaluatiefiches van gemeenten worden op initiatief van de gemeente aan de VVSG en de VVP bezorgd.

§4. Visitatiecommissie

De Visitatiecommissie bestaat uit vertegenwoordigers van het Aanspreekpunt. De rol van deze Visitatiecommissie is om aanvullend op de papieren evaluaties op papier ook een aantal projecten en initiatieven op het terrein te gaan bekijken.

De visitatiecommissie kan niet sanctioneren. De visitatiecommissie heeft wel een evaluerende bevoegdheid bij gemeenten die nieuw intekenen (zie artikel 6.1.6.2).

Het eerste opzet is dan ook om de dialoog op een meer 'informele' manier tussen het gewest en de lokale besturen te versterken.

Afdeling 6.3 Handleiding en MMIS.

Artikel 6.3.1 Handleiding

Het Vlaamse Gewest voegt bij deze overeenkomst een handleiding toe.

De handleiding en de bijkomende brochures die in deze overeenkomst zijn vermeld bevatten enkel extra informatieve gegevens of verduidelijkingen in verband met de bepalingen van deze overeenkomst, behoudens indien deze handleiding en brochures in uitvoering van een wetgeving worden vastgesteld door de Vlaamse Regering of haar gemachtigde.

De handleiding bevat ook een model milieujaarprogramma dat als hulpmiddel dient bij de opmaak van een gemeentelijk milieujaarprogramma.

Het opstellen van modellen gebeurt in overleg met de VVSG, met de administratie Binnenlandse Aangelegenheden (voor zover het om reglementen gaat) en met de administratie Ruimtelijke Ordening (voor zover het om bouwerordeningen gaat).

Artikel 6.3.2 MMIS

Het Vlaamse Gewest gebruikt voor het beheer en ter beschikking stellen van milieu-informatie een gradueel op te bouwen Milieu Management Informatiesysteem (MMIS). Ze voorziet een milieuportaalsite die kosteloos en zo uitgebreid mogelijk toegang biedt tot alle websites en databanken met milieu-informatie van het Vlaamse Gewest. De informatie heeft betrekking op dossieropvolgingssystemen (milieu- en natuurvergunningen, heffingen, afvalverwerking, ...), diverse meetnetten omtrent milieu en natuur (water, lucht, verspreiding van fauna en flora, ...), milieugeoloketten (GIS), documenten en milieuwetgeving. Waar relevant kan de gemeente on line gegevens opvragen en invoeren.

Afdeling 6.4 Bijkomende ondersteuning van de gemeenten door de provincies en de ngo's.

Artikel 6.4.1 Provincies

In het kader van de overeenkomst tussen het Vlaamse Gewest en de provincies inzake duurzaam lokaal milieubeleid nemen de provincies ondersteunende taken naar de gemeenten toe op zich.

§1. Algemeen

Algemeen is het provinciale niveau een belangrijke schakel tussen het Vlaamse en het lokale beleidsniveau. In die zin hebben de provincies een belangrijke eerste lijnsondersteuning naar de gemeenten toe. Het aanspreekpunt zal ten minste aan de steden en gemeenten die in de provincie de overeenkomst met het Vlaamse Gewest over het gemeentelijk milieu- en natuurbeleid hebben gesloten, kosteloos en in onderlinge samenwerking de nodige bijstand verlenen en de intergemeentelijke coördinatie verzekeren, evenwel zonder de taken die in de samenwerkingsovereenkomst aan de gemeenten werden toegewezen, over te nemen. De finale verantwoordelijkheid voor het gemeentelijk milieujaarprogramma en het milieubeleidsplan ligt bij de gemeente; de uiteindelijke evaluatie gebeurt door de Vlaamse overheid.

Zorgen voor capaciteitsopbouw van de steden en gemeenten met betrekking tot alle clusters op alle niveaus is een belangrijk aandachtspunt.

Het aanspreekpunt is een belangrijke tussenschakel tussen het Vlaamse en lokale beleidsniveau en de ngo's opdat nieuwe visies en methodes effectief geïmplementeerd worden op het terrein. Daarnaast hebben ze ook een belangrijke rol in het onderling uitwisselen van ervaringen die kunnen leiden tot het bijwerken van die visies en methodes.

§2. Concreet

Meer concreet houdt dit in dat het provinciale aanspreekpunt:

- 1° voor haar provincie alle actoren inventariseert die een belangrijke rol kunnen spelen in het ondersteunend en flankerend beleid inzake de ontwikkeling van een lokaal duurzaam milieubeleid, zoals de gemeentelijke aanspreekpunten, provinciale en gemeentelijke MINA-raden, de ngo's en de intercommunales. Met deze actoren worden bij voorkeur afspraken inzake uitwisseling van informatie en samenwerking gemaakt;
- 2° een flankerend beleid tav het beleid van de Vlaamse overheid voert;
- 3° een eerste loketfunctie voor vragen van gemeenten en doorverwijzen naar onder andere het Vlaamse aanspreekpunt (Clusterverantwoordelijken) en evt. Kenniscentra (STIP en DUWA) vervult;
- 4° pilootprojecten, cursussen, vorming, themadagen, campagnes, ...voor de verschillende onderdelen van de samenwerkingsovereenkomst opzet in functie van de noden van de gemeenten;
- 5° het opzetten van actieve begeleiding op maat van de gemeenten (vb. het actief begeleiden van gemeenten bij de opmaak van hun milieujaarprogramma/milieubeleidsplan) in functie van de noden van de gemeenten;
- 6° periodieke regiovergaderingen gericht naar gemeenten organiseert.

Artikel 6.4.2 Steunpunten Tandem en SLA

Parallel aan de samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten en provincies, wordt ook een overeenkomst afgesloten met de BBL enerzijds en VODO anderzijds.

De samenwerkingsovereenkomsten voorzien in de oprichting van 2 ngo-steunpunten. Het steunpunt 'DULOMI' wordt opgericht door BBL en is een samenwerkingsverband tussen een aantal Vlaamse ngo's. Het beperktere steunpunt 'Lokale Agenda 21' wordt opgericht in de schoot van VODO.

De beide steunpunten hebben als opdracht de kennis en knowhow van verenigingen inzake lokale duurzame ontwikkeling ter beschikking te stellen. Ze spelen in op vragen en behoeften afkomstig van de gemeenten en provincies en kunnen overgaan tot het ontwikkelen van projecten tussen lokale besturen en ngo's.

Afdeling 6.5 Arbitragecommissie.

- Artikel 6.5.1**
- §1.** Een arbitragecommissie adviseert de minister, op vraag van één van haar leden, over gegroepeerde of exemplarische individuele geschillen over de evaluatie van de uitvoering van het samenwerkingsakkoord en over de uitbetaling van subsidies. Zij kan de minister onder meer adviseren tot het nemen van aangepaste sancties bij niet-naleving door de gemeenten van minder belangrijke verplichtingen.
- §2.** Deze arbitragecommissie bestaat uit:
- 1° een vertegenwoordiger van de Vlaamse minister die het leefmilieu onder zijn bevoegdheid heeft;
 - 2° twee vertegenwoordigers van de administratie, te weten de algemene coördinator voor het samenwerkingsakkoord bij AMINAL en de ambtenaar verantwoordelijk voor het betrokken onderdeel van het samenwerkingsakkoord;
 - 3° drie vertegenwoordigers van de VVSG;
 - 4° een in consensus gecoöpteerde voorzitter.
- §3.** Deze arbitragecommissie fungeert als een gespecialiseerde werkgroep van het Milieuoverleg Lokale Overheden. De arbitragecommissie beraadslaagt en beslist niettemin autonoom en rapporteert rechtstreeks aan de minister.

Hoofdstuk 7: Slotbepalingen.

Artikel 7.1 Alle bewijsstukken worden ingediend bij het Vlaamse Gewest op volgend adres:

**caplo@lin.vlaanderen.be,
AMINAL,
Koning Albert II-laan 20, bus 8,
1000 Brussel,**

ter attentie van de directeur-generaal.

De administratie bereidt het dossier met advies voor dat ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de minister.

Artikel 7.2

Als het uitvoeren van een actie of het treffen van een maatregel niet of slechts gedeeltelijk kan gebeuren doordat het Vlaamse Gewest of een provincie in gebreke blijft bij het aanreiken van ondersteuning, modellen of hulpmiddelen aan de gemeenten en als deze ondersteuning, modellen en hulpmiddelen uitsluitend door het Vlaamse Gewest of door de provincies, via het provinciaal milieuconvenant, worden ter beschikking worden gesteld en deze zijn noodzakelijk voor de uitvoering van de bepalingen, zal de Vlaamse minister van Leefmilieu beslissen om de niet-uitgevoerde actie of maatregel of de gedeeltelijke uitvoering ervan niet in mindering aan te rekenen bij de beoordeling.

In gevallen van overmacht, die een gemeente verhindert haar verplichting geheel of gedeeltelijk uit te voeren (vb. bij een tekortkoming van de provincie), en waarbij de gemeente haar goede trouw en haar poging om de schade of het gemis tot een minimum te beperken, dient aan te tonen, zal de minister beslissen om de betrokken subsidie niet in mindering te brengen, indien de minister de overmacht voldoende gemotiveerd acht.

Het zelfde principe – met betrekking tot alle bepalingen van deze overeenkomst – geldt ten gunste van het Vlaamse Gewest.

Artikel 7.3

Bij de uitvoering van elke activiteit kaderend in de samenwerkingsovereenkomst dient te worden vermeld dat het project wordt betoelaagd door het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Op elke publicatie, tekst,... die in het kader van het project wordt verspreid, dient eveneens het logo van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap te worden aangebracht.

Bijlage.

Cluster Water – Subsidiebedrag planvorming.

Gezien er uitgegaan wordt van een watersysteembenadering wordt het subsidiebedrag berekend per VHA-zone (VHA = Vlaamse Hydrografische Atlas), net zoals dit gebeurt in het subsidiebesluit voor Polders en Wateringen. Voor het bepalen van het subsidiebedrag voor een deelbekken moeten de som van de verschillende subsidiebedragen per VHA-zone genomen worden. In het subsidiebesluit voor Polders en Wateringen wordt de subsidie bepaald op een basisbedrag van 12.500 EUR vermenigvuldigd met een watercoëfficiënt die afhangt van het aantal km waterlopen van 2^{de} en 3^{de} categorie in de VHA-zone. Gezien de Polders en Wateringen echter enkel belast worden met een waterhuishoudingsplan en er niet actief gewerkt wordt rond aspecten van riolering, waterzuivering, sensibilisatie van de bevolking, enz, wordt voor de gemeenten een bijkomende subsidiefactor voorzien: de oppervlakte-inwonercoëfficiënt.

Aldus komen we tot de formule:

Subsidiebedrag VHA-zone = 12.500 EUR X (watcoëff + opp.inw.coëff.)

Watcoëfficiënt =

0	(indien subsidieaanvraag door Polders en wateringen)
0,5	(Lengte waterlopen 2de en 3de cat < 10 km)
0,75	(10 km < Lengte waterlopen 2de en 3de cat < 25 km)
1	(25 km < Lengte waterlopen 2de en 3de cat < 75 km)
1,25	(75 km < Lengte waterlopen 2de en 3de cat < 100 km)
1,5	(Lengte waterlopen 2de en 3de cat > 100 km)

Oppervlakte/inwonercoëfficiënt =

0	(opp < 500 ha of inw < 200)
0,5	((500 ha < opp < 2.500 ha) of (200 < inw < 10.000))
0,75	((2.500 ha < opp < 5.000 ha) of (10.000 < inw < 25.000))
1	((5.000 ha < opp < 7.500 ha) of (25.000 < inw < 75.000))
1,25	((7.500 ha < opp < 10.000 ha) of (75.000 < inw < 100.000))
1,5	(opp > 10.000 ha of inw > 100.000)

Opdat er niet 2 keer voor hetzelfde plan zou betaald worden vanuit het Vlaamse Gewest wordt de watercoëfficiënt 0 wanneer een Polder of watering een subsidie heeft aangevraagd. In ruil voor het subsidiebedrag waarop zij recht heeft in het kader van het subsidiebesluit levert de Polder of Watering aldus een belangrijke bijdrage in de totstandkoming van het DuLo-waterplan. Anderzijds worden VHA-zones waar geen Polders of Wateringen werkzaam zijn niet benadeeld door dit feit vermits zij kunnen rekenen op de invulling van de watercoëfficiënt.

Dit subsidiebedrag betreft het totale bedrag per VHA-zone, dit betekent dat een verdeling tussen gemeenten en provincies nog moet gebeuren. Bovendien betreft het de volledige planopmaak en moet de verdeling 25% / 75% nog toegepast worden voor invulling N1/N2.

Het aandeel van de provincies in het hierboven berekende totaal bedraagt:

12.500 EUR * ((2de cat/2de+3de)*watcoëff)

Het totaalbedrag wordt verminderd met het aandeel voor de provincies en wordt verder verdeeld per gemeente:

$$12.500 * (((3\text{de cat binnen gemeente in VHA}/2^{\text{de}} + 3\text{de cat VHA}) * \text{watcoëff}) + ((\text{inw gemeente in VHA}/\text{totaal inw VHA}) + (\text{opp gemeente in VHA}/\text{totaal opp VHA}))/2) * \text{inw-oppcoëff}$$

Erratum.

De contracttekst bevat drie foutieve formuleringen. Deze worden in de tekst zelf gemarkeerd door de *[foutieve passages in cursief, tussen haken en in rood te zetten]*.

De tekstversie binnen dit erratum bevat de enig correcte formulering. Wijzigingen ten opzicht van de foutieve formulering worden benadrukt door **de correcte formulering in het vet** te plaatsen.

[\(pagina 51\)](#)

è **Artikel 5.6.2.1.1 §2.1** De cursief gemarkeerde passage op pagina 51 bevat een foutieve formulering. De enige correcte formulering van de gehele §2.1 luidt als volgt:

Artikel 5.6.2.1.1 §2.1 Milieuvriendelijke voertuigen
De gemeente maakt een inventaris van het wagenpark (aantal, type, brandstoftype, leeftijd, emissies,...) en voert hierop en voert hierop **een milieutoetsing (milieuvriendelijkheid van de voertuigen)** en een gebruiksanalyse uit (hoe en waarom, afstanden, frequentie van gebruik, bezettingsgraad, ...). De gemeente kan hiervoor gebruik maken van het programma 'Milieutoetsing voertuigenpark' dat als bijlage aan de handleiding bij de cluster mobiliteit is toegevoegd. Acties om de gemeentelijke vloot milieuvriendelijker maken en die voortvloeien uit deze analyse kunnen eveneens als actie voor de cluster mobiliteit worden ingediend.

[\(pagina 58\)](#)

è **Artikel 5.7.2.2.1 §3** De cursief gemarkeerde passage op pagina 58 bevat een foutieve formulering. De enige correcte formulering van de gehele §3 luidt als volgt:

Artikel 5.7.2.2.1 §3 Ter ondersteuning van haar beleid rond hernieuwbare energie (actieve en passieve zonne-energie, windkracht, ...) neemt de gemeente/stad zelf een voortrekkersrol op. Daartoe zal zij jaarlijks minstens één actie uitvoeren binnen de eigen gemeentelijke/stedelijke diensten of werking waarin zij hernieuwbare energie toepast. De actie kan zowel een sensibilisatieactie (actief of passief) als een concrete actie op het terrein (**plaatsen van passieve of actieve zonnepanelen...**) omvatten. Gedurende de looptijd van de samenwerkingsovereenkomst 2005-2007 wordt er minstens één concrete actie op het terrein uitgevoerd.

[\(pagina 69\)](#)

è **Artikel 6.1.3.2 1°** De cursief gemarkeerde passage op pagina 69 bevat een foutieve formulering. De enige correcte formulering van de laatste zin uit punt 1° luidt als volgt:

Artikel 6.1.3.2 1° (...) **Indien de uiteindelijke kostprijs lager uitkomt dan de oorspronkelijke raming**, zal niet meer uitbetaald worden dan een subsidie berekend op basis van wat effectief gestaafd kan worden.

Trefwoordenregister.

- 5-jaarlijkse evaluatie, [52](#)
- aandachtsgebieden, [44](#); [67](#)
- aanspreekpunt, [11](#); [25](#); [72](#); [74](#)
- Energie, [57](#); [59](#)
 - Hinder, [45](#); [46](#); [47](#); [48](#)
 - Mobiliteit, [51](#); [52](#)
 - Vaste Stoffen, [25](#); [26](#); [29](#); [30](#)
- actieplan
- Hinder, [47](#)
 - Natuurlijke Entiteiten, [40](#); [41](#); [42](#); [43](#)
 - Vaste Stoffen, [26](#)
 - Water, [32](#); [35](#); [38](#); [69](#)
- afvalarme evenementen, [29](#)
- afvalpreventie, [25](#); [27](#); [28](#); [29](#)
- afvalverbranding, [46](#); [48](#)
- algemene bepalingen, [6](#)
- ambitieniveaus, [2](#); [4](#); [9](#); [45](#)
- ambtelijk overleg, [12](#); [20](#); [22](#)
- arbitrage, [38](#); [76](#)
- arbitragecommissie, [3](#); [38](#); [76](#)
- bedrijfsvervoerplan, [51](#)
- beleidskader, [46](#)
- bestrijdingsmiddelen, [24](#); [25](#); [26](#)
- betalingsaanvraag, [38](#); [43](#)
- bijkomende ondersteuning, [74](#)
- bijlage cluster Water, [78](#)
- bodemsaneringsdeskundige, [49](#); [70](#); [71](#)
- breekpuin, [24](#); [25](#); [26](#)
- brongerichte maatregelen, [6](#)
- brownfield, [63](#); [64](#)
- Burgers en Doelgroepen (cluster), [61](#)
- cateringproducten, [25](#)
- clusters
- Instrumentarium, [8](#)
 - Vaste Stoffen, [24](#)
 - Water, [31](#)
 - Natuurlijke Entiteiten, [40](#)
 - Hinder, [45](#)
 - Mobiliteit, [50](#)
- clusters (vervolg)*
- Energie, [55](#)
 - Burgers en Doelgroepen, [61](#)
 - Gebiedsgericht Beleid, [62](#)
- compost, [24](#); [25](#); [26](#); [27](#); [28](#)
- conflictbemiddeling, [48](#)
- conform verklaard, [51](#); [53](#)
- contactadres, [21](#); [62](#)
- deelbekkenbeheerplan, [31](#); [32](#); [35](#); [36](#); [38](#)
- definities, [1](#)
- doelgroepenbeleid, [8](#); [9](#); [20](#); [21](#)
- donkertegebieden, [47](#)
- dulomi, [75](#)
- DuLo-waterplan, [31](#); [35](#); [36](#); [38](#); [69](#); [78](#)
- duur en ondertekening, [2](#)
- duurzaam geëxploiteerd hout, [25](#); [26](#)
- duurzaam milieubeleid, [6](#); [20](#); [74](#)
- duurzaamheidsambtenaar, [4](#); [12](#); [20](#); [22](#); [23](#); [68](#); [71](#)
- duurzaamheidstoets, [21](#)
- eerstelijnsmilieuzorg, [10](#)
- eMIL, [12](#); [13](#); [14](#); [22](#)
- energetisch optimaliseren, [57](#); [59](#)
- Energie (cluster), [55](#)
- energieaudit, [55](#); [56](#)
- energieboekhoudsysteem, [58](#)
- energiecoördinator, [57](#); [59](#)
- energiezorg, [55](#); [57](#); [58](#); [59](#)
- erosiebestrijdingsmaatregelen, [34](#)
- evaluatieprocedure, [2](#)
- fichepakket, [51](#); [53](#)
- financieringsplan, [41](#); [43](#); [44](#); [69](#)
- financiële bepalingen, [65](#)
- Gebiedsgericht Beleid (cluster), [62](#)
- gebiedsgerichte aanpak, [62](#)
- gebiedsvisie, [62](#)
- geluidshinder, [8](#); [45](#); [46](#)
- gemeentelijke diensten, [1](#); [10](#); [24](#); [26](#); [28](#); [46](#); [51](#)
- geurhinder, [8](#); [45](#); [46](#)

- gevaarlijke afvalstoffen, [49](#); [70](#)
GIS, [14](#); [15](#); [73](#)
- handleiding, [1](#); [59](#); [73](#)
hemelwaterput, [65](#)
hergebruik van afvalstoffen, [27](#); [28](#); [29](#)
hernieuwbare energie, [56](#); [58](#); [59](#)
Hinder (cluster), [45](#)
hinderbronnen, [21](#)
- indienronde, [41](#)
infiltratievoorziening, [33](#); [37](#); [66](#)
inspectieprogramma, [47](#); [48](#)
Instrumentarium, [8](#)
interne milieuzorg, [10](#); [11](#); [55](#)
internettoegang, [12](#); [22](#)
- inventaris
Energie, [57](#); [59](#)
Hinder, [45](#); [46](#); [47](#)
Mobiliteit, [51](#), [52](#)
Natuurlijke Entiteiten, [40](#)
Vaste Stoffen, [26](#); [29](#); [30](#)
- jaarlijkse evaluatie, [51](#)
- kantoomaterialen, [25](#)
KMO's, [28](#)
- lichthinder, [8](#); [45](#); [46](#)
logo ministerie van de Vlaamse
Gemeenschap, [62](#)
- milieubarometer, [20](#)
Milieubeleidsplan, [5](#); [21](#); [41](#); [42](#); [74](#)
milieuhinder, [45](#); [46](#); [47](#)
milieujaarprogramma
actieplan, [9](#)
Instrumentarium, [9](#)
planning, [9](#); [10](#)
rapportering, [2](#); [9](#); [71](#)
milieuklachten, [8](#); [14](#); [47](#)
milieuloket, [10](#)
milieuraad, [17](#); [18](#); [19](#); [20](#); [21](#); [41](#); [52](#);
[54](#)
milieutoetsing, [50](#); [51](#); [52](#); [53](#)
milieuverantwoord productgebruik, [24](#);
[25](#); [26](#); [27](#); [29](#)
milieuwetgeving, [6](#); [15](#); [73](#)
- MILO zie eMIL
MiNa-werkers, [4](#); [15](#); [16](#); [23](#); [26](#); [42](#);
[67](#); [68](#)
MKROS, [12](#); [13](#); [14](#); [22](#); [46](#); [47](#); [48](#)
MMIS, [12](#); [13](#); [15](#); [22](#); [73](#)
Mobiliteit (cluster), [50](#)
- mobiliteitsbeleid, [50](#); [51](#); [52](#)
mobiliteitsplan, [50](#); [51](#); [52](#); [53](#)
module [15](#), [50](#); [52](#); [70](#)
- Natuurlijke Entiteiten (cluster), [40](#)
NAV, [12](#); [13](#); [22](#)
netbeheerder, [57](#); [59](#)
ngo's, [5](#); [9](#); [20](#); [74](#); [75](#)
niet-limitatieve lijst, [15](#); [41](#); [42](#); [43](#); [44](#)
niveau [3](#), [4](#); [62](#)
Burgers en Doelgroepen, [61](#)
Energie, [58](#)
financieel, [70](#)
Gebiedsgericht Beleid, [63](#)
Hinder, [47](#)
Instrumentarium, [21](#)
- Mobiliteit, [52](#)
Natuurlijke Entiteiten, [43](#)
Vaste Stoffen, [29](#)
Water, [36](#), [39](#)
niveau 3 project, [2](#); [4](#); [23](#); [53](#); [61](#); [63](#);
[70](#)
- ondersteuning
ngo's, [75](#)
provincies, [74](#)
ondertekenen, [2](#); [71](#)
ondertekeningsmogelijkheden, [4](#)
opbouw (SO), [4](#)
open milieuraad, [23](#)
overmacht, [62](#)
- participatie, [5](#); [61](#)
participatie-instrumenten, [23](#); [61](#)
participatieprojecten, [20](#)
politiereglement, [29](#); [46](#); [48](#)
projectnota (N3), [62](#)
projectvoorstel
Burgers en Doelgroepen, [61](#)
Energie, [58](#)
Gebiedsgericht Beleid, [63](#)

- projectvoorstel (vervolg)*
Hinder, [47](#)
Mobiliteit, [52](#)
Natuurlijke Entiteiten, [40](#); [43](#)
niveau [3](#); [2](#); [4](#); [5](#)
Vaste Stoffen, [29](#)
Water, [36](#)
- provinciale aanspreekpunt, [74](#)
- rapportering over de uitvoering
Instrumentarium, [21](#)
Vaste Stoffen, [29](#)
Water, [36](#)
Natuurlijke Entiteiten, [43](#)
Hinder, [48](#)
Mobiliteit, [53](#)
Energie, [59](#)
- restafval, [27](#); [28](#); [29](#)
- RIOREF, [14](#)
- rookhinder, [8](#); [45](#); [46](#)
- scholen (Vaste Stoffen), [28](#)
- schoonmaakmiddelen, [25](#)
- selectieve inzameling van afvalstoffen,
[27](#); [28](#); [29](#)
- sensibilisatie, [6](#); [7](#); [10](#); [11](#); [26](#); [27](#); [28](#);
[78](#)
actief, [6](#); [26](#); [27](#); [28](#); [34](#)
extern, [11](#)
intern, [11](#)
passief, [6](#); [8](#); [11](#); [26](#); [27](#); [28](#)
sensibilisatievormen, [6](#)
- SLA, [75](#)
- slotbepalingen, [77](#)
- sonometer, [46](#); [48](#)
- stand-still-principe, [6](#)
- stillegebieden, [47](#)
- stofhinder, [8](#); [45](#); [46](#)
- subsidieaanvraag
gebruik formulieren, [6](#)
Natuurlijke Entiteiten, [2](#); [40](#);
[42](#); [43](#)
Water, [32](#); [33](#); [34](#); [35](#); [36](#); [37](#);
[38](#); [44](#); [66](#); [69](#); [78](#)
- subsidiebedrag planvorming, [78](#)
- Tandem, [75](#)
- toetsingsdocument, [52](#); [54](#)
- toezicht, [10](#); [11](#); [21](#); [47](#)
- Vaste Stoffen (cluster), [24](#)
verbintenissen van de gemeente, [8](#)
verbintenissen van het Vlaamse
Gewest, [65](#)
vernissen, [25](#)
verscherpt toezicht, [47](#); [48](#)
verven, [25](#)
vervuiler betaalt, [6](#); [29](#)
visitatiecommissie, [71](#); [72](#)
vismigratieknelpunten, [33](#)
voorbeeldfunctie, [28](#); [46](#); [51](#)
voorkomingsbeginsel, [6](#)
voortgangsverslag, [51](#)
VVP, [72](#)
VVSG, [27](#); [29](#); [72](#); [73](#); [76](#)
- Water (cluster), [31](#)
Water (bijlage), [78](#)
wateraudit, [34](#); [37](#)
- zelfstandige ondernemers, [28](#)

Samenwerkingsovereenkomst.
'Milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling.'

Contracttekst Gemeenten

Uitvoeringsfase 2005-2007



**Ministerie van de
Vlaamse Gemeenschap**